

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

W projekcie budżetu przedłożonym Wysokiej Izbie przez Wydział krajowy i przekazanym komisji budżetowej do roztrząśnienia, obrachowano wydatki w roku 1883 na sumę 3,121.666 zł.

Komisja budżetowa, wpisawszy w poczet wydatków uchwalone już przez Wysoką Izbę, preliminuje w załączonym projekcie budżetu wszystkie wydatki w 1883 roku na sumę

	3,346.281 zł.
przezo wyżej od preliminowanych przez Wydział krajowy o	224.615 zł.
Dochody własne skarbu krajowego w 1883 roku obliczył Wydział krajowy w swoim projekcie budżetu na	341.000 zł.
Komisja budżetowa, wpisawszy w poczet dochodów pozostałość z rachunków 1881 r. i sumę pożyczką z aktywów pożyczki 1873 r., oblicza dochody w 1883 r. na	621.310 zł.
przezo wyżej od preliminowanych przez Wydział krajowy o	280.310 zł.
Przewyżka wydatków nad dochody t. j. niedobór, który ma być pokryty dochodem z ustanawianego przez Wysoki Sejm dodatku krajowego do podatków bezpośrednich, wynosił według przedłożonego przez Wydział krajowy projektu budżetu	2,781.000 zł.
Według zaś wniosków komisji budżetowej, przedstawionych w załączonym projekcie budżetu, przewyżka wydatków nad dochody t. j. niedobór w 1883 roku wynosi	2,724.971 zł.
przezo mniej o	56.029 zł.

Ta przewyżka wydatków nad dochody, wykazana w projekcie budżetu przedłożonym przez komisję naszą, byłaby jeszcze mniejszą, gdyby nie uchwały powzięte już przez Wysoki Sejm w załatwieniu kilku ważnych spraw, a w części także wzrosła w skutek wniosków komisji budżetowej przedłożonych Wysokiej Izbie w załatwieniu spraw i petycyj, które przekazał Sejm naszej komisji do roztrząśnienia. Ten niedobór mający być pokryty dochodem z dodatku krajowego do podatków, byłby większym jeszcze o 120.000 zł., jeźliby Wysoki Sejm nie zatwierdził wniosku komisji naszej, aby część aktywów pożyczki 1873 r., które wynoszą dzisiaj jeszcze przeszło 400.000 zł., a po przeprowadzeniu uchwalonej już w roku z. konwersyi tej pożyczki, staną się własnością skarbu krajowego, użyć na pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska, pożyczki mające być spłaconemi w ciągu najdalej lat dwunastu.

Porównanie przedstawionego w załączeniu Wysokiemu Sejmowi przez komisję budżetową projektu budżetu na r. 1883, z projektem budżetu na tenże rok ułożonym przez Wydział krajowy, przedstawia następujący wykaz :

Rubryka	W y d a t k i	Projekt budżetu		Zatem komisya wnosi:	
		Wydziału krajowego	Komisyi budżetowej	mniej	więcej
I.	Koszta reprezentacji kraju	100.780	100.780	—	—
II.	„ zarządu	220.163	221.623	—	1.460
III.	„ leczenia	480.000	480.000	—	—
IV.	„ szczepienia	58.230	58.230	—	—
V.	Wydatki sanitarne	10.900	10.900	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	16.572	—	7.500
VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	511.790	544.966	—	33.176
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	9.794	15.294	—	5.500
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	71.946	—	—
X.	Drogi krajowe	905.129	905.129	—	—
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	160.298	145.558	14.740	—
XII.	Wydatki na szupasnictwo	29.500	29.500	—	—
XIII.	Budowy wodne	31.943	36.943	—	5.000
XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	227.560	194.560	33.000	—
XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	201.561	215.056	—	13.495
XVI.	Rozmaite wydatki	93.000	299.224	—	206.224
	Razem	3,121.666	3,346.281	47.740	272.355
	Dochody własne funduszu krajowego	341.000	501.310	—	—
	Z aktywów funduszu pożyczki z r. 1873	—	120.000	—	—
	Razem	341.000	621.310	—	280.310
	Niedobór	2,780.666	2,724.971	55.695	—

Przedstawiwszy to porównanie projektu budżetu ułożonego przez Wydział krajowy na rok 1883 z projektem budżetu na tenże rok przedłożonym teraz przez komisję budżetową Wysokiemu Sejmowi, dodać musimy uwagę, aby w przyszłych preliminarzach układanych przez Wydział krajowy, uwidoczniano we wszystkich rubrykach rozdział wydatków na zwyczajne i nadzwyczajne.

Jeżeli projekt budżetu na rok 1883 przedłożony Wysokiemu Sejmowi przez naszą komisję, porównamy z budżetem uchwalonym na rok 1882, ujrzymy następujące różnice:

W budżecie uchwalonym przez Wysoki Sejm na rok 1882, preliminowane wydatki wynosić mają . . . . . 3,005.170 zł.

Na rok zaś 1883 preliminowane są w projekcie budżetu przez komisję budżetową przedłożonym wydatki na . . . . . 3,346.281 zł.

a przeto na rok 1883 więcej o . . . . . 341.111 zł.
Mianowicie komisya budżetowa preliminuje wydatki na rok 1883 wyżej niż uchwalono na r. 1882.

W rubryce IV. o 300 zł., w rub. V. o 1.500 zł., w rub. VI. o 7.100 zł., w rub. VII. o 28.631 zł., w rub. VIII. o 1.324 zł., w rub. IX. o 1.351 zł., w rub. X. o 995 zł., w rub. XII. o 1.000 zł., w rub. XIII. o 7.000 zł., w rub. XIV. o 113.444 zł., w rub. XV. o 19.728 zł., w rub. XVI. o 115.124 zł.

Natomiast nasz projekt budżetu na rok 1883 preliniuje wydatki mniejsze, niż były uchwalone na 1882 rok: w rubryce I. o 600 zł., w rub. II. o 1.222 zł., w rub. III. o 20.000 zł., w rub. XI. o 24.832 zł.

W budżecie uchwalonym na 1882 rok obliczono dochody własne funduszu krajowego na sumę . . . . . 346.280 zł.

W projekcie budżetu na 1883 rok przedłożonym przez komisję, preliniowane są dochody w sumie . . . . . 621.310 zł.
 przeto na 1883 rok wyżej o . . . . . 275.030 zł.

a mianowicie na 1883 rok preliniowane są dochody wyżej:

w rubryce I. Pozostałość z rachunków lat ubiegłych więcej o	160.000 zł.
albowiem na rok 1882 nie było żadnego dochodu w tej rubryce.	
w rubryce III. Dochody z dróg krajowych więcej o	2.010 „
w rubryce V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o	2.000 „
w rubryce VI. Zwroty pożyczek więcej o	4.912 „
w rubryce VIII. Dochody szkół rolniczych i folwarku w Dublanach więcej o	2.005 „
w rubryce IX. Dochody szkół rolniczych i folwarku w Czernichowie więcej o	7.670 „
w rubryce XI. Różne dochody więcej o	150 „
wreszcie w 1883 roku więcej o sumę pożyczaną z aktywów pożyczki z 1873 roku	120.000 „

Natomiast w projekcie budżetu w 1883 r. obrachowano dochody mniej niż w budżecie uchwalono na rok 1882:

w rubryce II. Odsetki od pieniędzy chwilowo umieszczonych na procent o	1.000 „
w rubryce IV. Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych o	117 „

Ponieważ przewyżka wydatków nad dochody w budżecie uchwalonym na 1882 rok, czyli niedobór wynosił . . . . . 2,658.890 zł.

Przewyżka zaś wydatków preliniowanych na 1883 rok nad dochody preliniowane na tenże rok, t. j. niedobór wynosić ma . . . . . 2,724.971 zł.

Przeto według przedłożonego projektu budżetu niedobór w 1883 r. ma być większym o 66.081 zł.

W szczegółowych preliniarzach, które komisya budżetowa w załączeniu przedstawia Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, znajduje się uzasadnienie przytoczonych wyżej sum wydatków i dochodów oraz niedoboru, który pokryć należy dochodem z dodatku krajowego ustanowionego przez Wysoki Sejm w stosownej wysokości.

Komisya budżetowa już w swoim zeszlórocznym sprawozdaniu o budżecie wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnych na rok 1882. przedstawiła obszernie Wysokiemu Sejmowi powody przemawiające za przyjęciem tej zasady dla wymiaru dodatków tak indemnizacyjnych jak krajowych do podatków bezpośrednich, aby te dodatki wymierzać i pobierać od całej należności każdego podatku. Przedewszystkiem jako pierwszy powód przytoczyliśmy, że po przeprowadzeniu reformy podatku gruntowego i domowego i po zniesieniu rozdziału w tych podatkach należności na zwyczajną, dodatkową i nadzwyczajną, wszelki dodatek krajowy lub indemnizacyjny do tych głównych podatków bezpośrednich może być wymierzany i pobierany tylko od całej należności każdego z tych podatków, t. j. w stosunku do całej jego należności; nie byłoby zaś ani słusznym ani równym wyniarem, wymierzać i pobierać dodatek krajowy lub indemnizacyjny od całej należności tych podatków obciążających.

zajających najwięcej ludność miejską i wiejską, a przy innych podatkach wymierzać i pobierać dodatek tylko od części należności podatkowej. Nie powtarzamy tu już innych powodów wówczas przytoczonych, aby przyjąć wyżej wspomnianą zasadę dla wymiaru dodatków. Wysoki Sejm uznał powody te słusznymi, gdyż uchwalając w r. z. budżety krajowy i indemnizacyjny na 1882, przyjął zasadę, aby dodatek wymierzany był od całej należności każdego podatku bezpośredniego, t. j. w stosunku do całej jego należności. Komisya budżetowa zasady te zachowała w przedłożonym teraz Wysokiemu Sejmowi projekcie budżetu i w projekcie uchwały finansowej na 1883 rok.

Ponieważ przewyżka wydatków preliminowanych na r. 1883, nad dochody na tenże rok obliczone, t. j. niedobór, wynosi według przedłożonego właśnie w załączeniu przez komisję budżetową projektu budżetu, 2,724.971 zł. — przeto, aby pokryć ten niedobór, należy uchwalić dodatek krajowy do podatków bezpośrednich w tej samej prawie wysokości, w jakiej uchwalony był na rok bieżący, t. j. w wysokości 27 centów do każdego jednego złotego całej należności podatków bezpośrednich. Albowiem jeżeli weźmiemy najlepszą względnie podstawę dla obrachowania dochodu z dodatku krajowego, a taką podstawą jest sprawdzona należność podatków bezpośrednich w ostatnim roku upłynionym to jest w roku 1881, która wykazuje, że należność wszystkich podatków bezpośrednich w całej Galicyi wraz z Krakowem wynosiła w 1881. r. 10,480.374 zł., ujrzymy obliczając na tej podstawie rachunkowej, że jeden cent dodatku krajowego do każdego jednego złotego austriackiego całej należności podatków bezpośrednich przyniosłby dochodu 104.803 zł. 74 ct.

Gdyby więc należność podatków bezpośrednich w 1883 roku była taka sama, jak w 1881, dodatek krajowy pobierany w wysokości 27 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, przyniosłby dochodu 2,829.700 zł. 98 ct. Lecz zważywszy, że nowy wymiar podatku gruntowego wchodzić ma w życie stopniowo w ciągu lat dziesięciu, a w roku 1883 mają ci kontrybucenci, którym podatek gruntowy według nowego wymiaru niższono, płacić ten niższy podatek, ci zaś kontrybucenci, którym podatek gruntowy podwyższono, płacić powinni podatek gruntowy w dawnym wymiarze i 10°/_o jego podwyżki; zważywszy powtórnie, że z powodu klęsk elementarnych odpisany będzie podatek wielu kontrybucentom, — sądzi komisya budżetowa, że jeden cent dodatku krajowego do każdego złotego całej należności podatków przyniesie w 1883 r. skarbowi krajowemu dochodu tylko około 102.600 zł., a przeto dodatek krajowy, pobierany w wysokości 27 centów do każdego złotego całej należności podatków, przyniosłby dochodu 2,770.200 zł.

Aż do tego punktu rozumowania i obrachunku i wniosków, była prawie jednomyślność w komisji budżetowej. Ale większość komisji budżetowej zważywszy, że ta przyjęta w roku zeszłym przez Wysoki Sejm bardzo słuszną zasada, aby wymierzać dodatki krajowe i indemnizacyjne od całej należności każdego podatku bezpośredniego, spowodowała uzasadnione lecz nagłe i znaczne podwyższenie dodatku krajowego i indemnizacyjnego do podatku zarobkowego, które po części dotknęło uboższych podatkujących; uznała za rzecz odpowiednią, aby przez pewien okres przechodowy dodatek do podatku zarobkowego wymierzany i pobierany był według tej samej słusznej zasady, którą Sejm przyjął co do wymiaru dodatków krajowych do wszystkich podatków, ale w mniejszej wysokości, mianowicie w roku 1883 w wysokości po 22 centy do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego. Ponieważ sprawdzona należność podatku zarobkowego w 1881 r. wynosiła w całej Galicyi i Krakowie 813.205 zł., przeto jeden cent dodatku do tego podatku zarobkowego przyniosłby dochodu 8.132 zł., a zatem pobieranie go w wysokości 22 centów do każdego złotego całej należności podatków, t. j. w wysokości iniejszej o 5 centów, niż przyjęta dla obrachowania powyżej dochodu całego z dodatku krajowego wymierzanego po 27 centów od całej należności każdego podatku, zmniejszy tę sumę dochodów o 40.660 zł. i dochód z dodatku krajowego do wszystkich podatków bezpośrednich, pobieranego po 27 centów od całej należności wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem zarobkowego, a po 22 centy od całej należności podatku zarobkowego, wynosiłby 2,729.540 zł. Gdy zaś w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi przez komisję naszą projekcie budżetu obrachowany jest niedobór na 2,724.971 zł., — przeto dochód z dodatku krajowego, pobieranego w wysokości wyżej wskazanej, pokryłby cały niedobór i pozostawił nadwyżkę 4.569 zł.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

- A. Załączony projekt budżetu wydatków i dochodów na 1883 r.
- B. Uchwałę finansową na rok 1883.

Uchwała finansowa na rok 1883.

I. Dla pokrycia niedoboru funduszu krajowego w 1883 r. ustanawia Sejm dodatek krajowy do podatków bezpośrednich, z wyjątkiem podatku zarobkowego, po 27 centów od każdego złotego całej należności tych podatków, a po 22 centy do każdego złotego całej należności podatku zarobkowego.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności w jednej rubryce wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiej rubryki tychże wydatków zwyczajnych, jednak z tem zastrzeżeniem, że Wydział krajowy usprawiedliwi każde zboczenie od uchwalonego budżetu.

We Lwowie 12. Października 1882.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Przewodniczący:

H. Wodzicki.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several lines of a letter or document.

Continuation of faint, illegible text in the middle section of the page.

Lower section of faint, illegible text, possibly a closing or signature area.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or reference.

Mniejszość komisji budżetowej.

Z powodów

w sprawozdaniu komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1882. obszernie na stronicy 2giej wyłożonych, a przez Wysoki Sejm uchwałą na posiedzeniu 20. Października 1881 powziętą, ustanawiającą dodatek do podatków stałych po 30 ct. do każdego złotego całej należności podatku na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego, i uchwałą finansową z dnia 24. Października 1881 ustanawiającą dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 ct. od każdego złotego

zatwierdzonych

wnosi następującą uchwałę:

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1883:

- I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1883 uchwała Sejm dodatek krajowy do podatków bezpośrednich po 27 ct. od każdego złotego w. a., całej należności każdego podatku.
- II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Wojciech Dzieduszycki,
sprawozdawca.

H. Wodzicki.
J. Stadnicki.
K. Scipio.
Smarzewski.

Ministerio de Justicia

1910

El presente es un extracto de los autos de la causa que se sigue en el Poder Judicial de la Federación, en el expediente número 1000, promovida por el Sr. D. Juan de los Rios, contra el Sr. D. Juan de los Rios, en virtud de la denuncia que se hizo en el Poder Judicial de la Federación, en el expediente número 1000, promovida por el Sr. D. Juan de los Rios, contra el Sr. D. Juan de los Rios, en virtud de la denuncia que se hizo en el Poder Judicial de la Federación, en el expediente número 1000.

Acto de fe

El Jefe de la Oficina

En virtud de lo que se ha visto en el expediente número 1000, promovida por el Sr. D. Juan de los Rios, contra el Sr. D. Juan de los Rios, en virtud de la denuncia que se hizo en el Poder Judicial de la Federación, en el expediente número 1000, se ha acordado que se continúe con el trámite de la causa, en virtud de lo que se ha visto en el expediente número 1000, promovida por el Sr. D. Juan de los Rios, contra el Sr. D. Juan de los Rios, en virtud de la denuncia que se hizo en el Poder Judicial de la Federación, en el expediente número 1000.

1910

El Jefe de la Oficina

Projekt budżetu

dochodów i wydatków na rok 1883.

Dział I.

D o c h o d y.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski.

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych

z końcem roku budżetowego 1881 przekazana na dochód r. 1883.

Wydział krajowy układając projekt budżetu na r. 1883 jeszcze w Kwietniu r. b., ocenił przybliżenie przewyżkę rzeczywistych dochodów w r. 1881. nad rzeczywiste wydatki w tymże samym roku, na 30.000 zł. w. a. i wnosił, aby tej pozostałości z rachunków 1881 r. nie wstawiać wcale w budżet dochodów na r. 1883, ale obrócić ją na uposażenie kasy krajowej.

Komisya budżetowa obradująca już we Wrześniu r. b., gdy rachunki za rok budżetowy 1881. są z dniem 30. Czerwca r. b. ukończone i zamknięte, ma już przed sobą przedłożony jej przez biuro obrachunkowe Wydziału krajowego wykaz wszystkich rzeczywistych dochodów i wydatków w r. 1881, wykaz zaś ten udowadnia, że dochody rzeczywiste pobrane w ciągu roku budżetowego 1881 wynosiły . . . . . 3,042.220 zł.
dalej wykaz ten okazuje, iż rzeczywiste wydatki w tymże roku 1881, doliczając nawet do tych wydatków zwrot kwoty 98.320 zł. pożyczonej z funduszu pożyczkowego z 1873 r. a pożyczonej dla pokrycia niedoboru w roku 1880, wynosiły . . . . . 2,876.443 „
Przeto przewyżka rzeczywistych dochodów nad rzeczywiste wydatki, czyli pozostałość z rachunków 1881 r. wynosi . . . . . 165.777 zł.

Ta przewyżka dochodów rzeczywistych nad rzeczywiste wydatki w 1881 r. czyli pozostałość z rachunków wynosiłaby jeszcze więcej, gdyby w zarządzie funduszem szkolnym nie przekroczone znacznie uchwalonego budżetu wydatków na szkoły ludowe, mianowicie w pozycji „na substytucye“ wydano rzeczywiście 1881 roku 137.657 zł., gdy na ten wydatek preliminowano w budżecie tylko 40.000 zł., przeto wydano istotnie więcej niż preliminowano o 97.657 zł. Wprawdzie to przekroczenie budżetu wydatków szkolnych mniejszy wpływ wywarło na ogólny rezultat z tego powodu, że także jedna pozycja rzeczywistych dochodów w budżecie szkolnym była znacznie wyższa od dochodów preliminowanych, mianowicie zwrot zaliczek danych dawniej funduszom okręgowym szkolnym przyniósł więcej o 93.573 zł. niż preliminowano.

W powyżej wspomnianym wykazie rzeczywistych dochodów i rzeczywistych wydatków w r. 1881, i w wykazanej przewyżce dochodów nad wydatki w owym roku, czyli w przedstawionej wyżej pozostałości z rachunków 1881 r. zająć może jeszcze mała zmiana z powodu, że zamknięcia rachunków za rok 1881 dwóch zakładów krajowych t. j. szkół rolniczych i folwarków w Dublanach i w Czernichowie, nie zostały jeszcze sprawdzone. Jednak chociażby zamknięcie rachunków tych dwóch zakładów okazało, że ich wydatki rzeczywiste w 1881 r. były nawet o kilka tysięcy większe niż obliczono w budżecie, toć w takim razie przewyżka ogółu rzeczywistych dochodów krajowych nad ogół rzeczywistych wydatków krajowych w 1881 r., czyli pozostałość z rachunków 1881 r. wynosić będzie przynajmniej 160.000 zł.

Komisya budżetowa, zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego, wnosi aby tę pozostałość z rachunków przeznaczyć na uposażenie kasy krajowej i sądzi, że Wysoki Sejm chętnie przychyli się do tego wniosku. Albowiem na przedstawienie naszej komisji, uznała już dwukrotnie Wysoka Izba potrzebę i użyteczność uposażenia kasy krajowej znaczną sumą, które to uposażenie dozwalałoby kasie krajowej opędzać wydatki w tych okresach roku, w których zwykle nie wpływają dochody i uchroniło od pożyczania w takich chwilach na krótki termin a wysoki procent. Jednak komisya budżetowa wpisuje tu, stosownie do zasad budżetowych, tę pozostałość z rachunków 1881 r. w właściwą rubrykę dochodów; uzasadniając zaś dział wydatków, zaproponuje przeznaczenie tej pozostałości z rachunków 1881 r. na uposażenie kasy krajowej i zapisanie jej na ten cel w oddzielnej pozycyę wydatków.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Pozostałość z rachunków 1881 r. . . . . . 160.000 zł.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent.

Dochody wpływają do kasy krajowej nie zawsze w stosunku wydatków, które ta kasa regularnie dokonywać musi, w pewnych okresach roku wydatki bieżące większe są od bieżących dochodów i trzeba pokrywać wydatki te albo z sumy, którą zwykle wszystkie kasy publiczne są uposażone, albo w braku uposażenia kasy, trzeba tę przewyżkę wydatków bieżących nad dochody bieżące pokrywać chwilowemi pożyczkami na krótki termin a przeto na wysoki procent. W innych znów okresach roku budżetowego, dochody bieżące są większe niż wydatki bieżące i tę przewyżkę dochodów umieszcza się chwilowo na procent, skąd powstaje oddzielna rubryka dochodów. Ponieważ komisya budżetowa proponuje, aby Wys. Sejm całą lub większą część pozostałości z rachunków r. 1881 wynoszącej około 160.000 zł. przeznaczył na uposażenie kasy krajowej, i sądzi że Wysoki Sejm przychyli się do tego wniosku, przeto w obec uposażenia kasy krajowej znaczną ale niedostateczną jeszcze na ten cel sumą, będzie mogła ta kasa część pieniędzy z dochodów bieżących umieszczać chwilowo na procent i dochód ztąd powstały obrachowuje komisya w przybliżeniu na 1.000 zł.; wnosi przeto:

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent . . . . . 1.000 zł.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

W szczegółowym budżecie wydatków na drogi krajowe i dochodów z tychże dróg, komisya budżetowa, roztrząsnawszy odpowiedni projekt tego budżetu, ułożony przez Wydział krajowy, obrachowuje dochody z dróg w roku 1881. jak następuje:

a) Dochód z myt na drogach krajowych obrachował Wydział krajowy na rok 1883, na podstawie kontraktów, na sumę 222 000 zł. w. a., przeto o 2 000 zł. wyżej niż był uchwalony na

rok bieżący w sumie 220.000 zł. a o 1884 zł. wyżej, niż wynosił rzeczywisty dochód z myt w 1880 r.

Komisya budżetowa zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego i wnosi:

Dochód z myt na drogach krajowych . . . . . 222.000 zł.

b) Odsetki za zwłokę w zapłaceniu w właściwych terminach czynszu z dzierżawy myt i kary konwencyonalne z tego powodu nakładane, wynosiły przecięciowo w trzech ostatnich latach, z których rachunki są zamknięte, 351 zł.; na zasadzie tego przeciętnego dochodu, komisya budżetowa wnosi:

Odsetki za zwłokę i kary konwencyonalne . . . . . 350 „

c) Dochód z kar pieniężnych za przestępstwa drogowe obrachował Wydział krajowy, na mocy przecięciowego dochodu, na 160 zł. i komisya zgodnie z tem wnosi:

Grzywny za przestępstwa drogowe . . . . . 160 „

d) Datki dobrowolne na budowy dróg preliminarzuje Wydział krajowy w projekcie budżetu na 1883 r., w kwocie 5.000 zł. Komisya budżetowa, zważywszy że wprawdzie dochód z datków dobrowolnych na drogi wynosił rzeczywiście w r. 1879. 6.453 zł., w roku 1880 — 11.325 zł. zaś w roku 1881 — 7.179; jednak komisya zważywszy, że wprawdzie należytość w datkach dobrowolnych ofiarowanych na budowę nowych dróg wynosiła z końcem roku 1881. — 95.083 zł. w. a., lecz prawie cała ta należytość nie jest jeszcze płynną i nie może być płynną w 1883 r., bo według programu robót, budowa nowych dróg, na które ofiarowano te datki, nie będzie jeszcze do tych miejsc w 1883 r. posunięta, do których zbudowanie drogi jest wyraźnym warunkiem wypłaty datku; zważywszy wreszcie, że źródło dochodu z datków, któreby w 1883 r. ofiarowano na budowę nowych dróg, nie będzie obfite, bo nie uchwalono teraz budowy nowych dróg ale tylko posuwa się dalej budowa rozpoczętych dawniej; — z tych powodów komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Datki dobrowolne na budowę dróg . . . . . 5.000 „

Przeto wnosi: *Ogół dochodów z dróg krajowych* . . . . . 227.510 zł.

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych z skarbu krajowego.

Według zaprojektowanych na rok 1883. budżetów dla zakładów uposażonych ze skarbu krajowego, spodziewaną jest przewyżka ich własnych dochodów nad ich wydatki, tylko w funduszu policji krajowej w sumie 5.772 zł. w. a. Budżety wszystkich innych funduszy uposażonych z skarbu krajowego nie wykazują żadnej przewyżki ich dochodów własnych nad ich wydatki, przeciwnie wykazują niedobory, które trzeba pokryć zasiłkami z skarbu krajowego, jak to przedstawia niżej projekt budżetu. Z tych powodów komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

Nadwyżka dochodów zwracana do skarbu krajowego przez zakłady uposażone z tego skarbu . . . . . 5.772 zł.

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych, wynosił w roku 1878. — 68.851 zł., w roku 1879. — 50.684 zł., w roku 1880. — 37.584 zł., w roku 1881. — 35.402 zł. w. a. Istotnie zmniejsza się corocznie dochód rzeczywisty ze zwrotu zaliczek danych w latach dawniejszych, i zmniejszać się będzie jeszcze lat kilka, albowiem wysycha główne dotychczas źródło dochodów w tej rubryce, mianowicie zmniejsza się dochód ze zwrotu przez gminy kosztów leczenia

ubogich chorych z tychże gmin; gdyż mocą uchwały sejmowej w 1875 r. zapadłej, koszta leczenia ubogich chorych przyjął w całości na siebie skarb krajowy, a zaległość u gmin dawniejszych kosztów leczenia ubogich chorych, które obowiązane są jeszcze zwrócić, wynosiła z końcem roku budżetowego 1880. sumę 68.557 zł. 13 ct. Wydział krajowy w przedłożonym przez siebie projekcie budżetu, obrachowuje w przybliżeniu ogół dochodów ze zwrotów zaliczek na 27.000 zł., a mianowicie:

a) ze zwrotu zaliczek danych urzędnikom na płacę	7.000 zł.
b) ze zwrotu zaliczek danych szpitalom	7.000 „
c) ze zwrotu przez gminy kosztów leczenia z lat dawniejszych	3.000 „
d) ze zwrotu zaliczek spraw drogowych	2.000 „
e) ze zwrotu rozmaitych zaliczek	8.000 „

Chociaż komisya budżetowa sądzi, że dochód z pod rubryki c), mianowicie dochód ze zwrotów przez gminy, zaliczanych za te gminy kosztów leczenia ubogich chorych wynosić będzie w roku 1883 więcej niż 3.000 zł., jednak przekonana, że lepiej za nisko niż za wysoko obrachowywać dochody, wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

<i>Zwroty zaliczek z lat dawniejszych</i>	27.000 zł.
---	------------

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Na mocy umów i planów umorzenia pożyczek zaciągniętych z skarbu krajowego za uchwałami Wysokiego Sejmu przez gminy, zakłady i osoby prywatne, powinny wpłynąć do tego skarbu w ciągu roku 1883 następujące raty spłacanych kapitałów pożyczkowych oraz odsetki od tych kapitałów:

1. Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu 500 zł. jako dziesiąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 8.000 zł. za uchwałą sejmową z dnia 7. Grudnia 1872 r., oraz 900 zł. jako raty czternasta i piętnasta spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej także w kwocie 8.000 zł. uchwałą sejmową z dnia 26. Maja 1875 r.; razem	1.400 zł.
2. Od zgromadzenia Kanoniczek w Krakowie, utrzymującego szkołę żeńską, 175 zł. jako druga rata spłacanej pożyczki pozostałej w kwocie 1.750 zł., a to na mocy uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881 r.	175 „
3. Od miasta Piwniczna 905 zł. 82 ct. jako czternasta i piętnasta raty spłacanej pożyczki, którą udzielił Wysoki Sejm w kwocie 9.600 zł. mocą uchwały z dnia 26. Kwietnia 1876 r., oraz 239 zł. 38 ct. w 5% odsetkach od reszty kapitału, razem	1.145 „
4. Od miasta Sanoka 532 zł. 73 ct. jako dwunasta i trzynasta raty spłacanej pożyczki, udzielonej w kwocie 10.000 zł. mocą uchwały sejmowej z dnia 24. Kwietnia 1876 r., oraz 431 zł. 27 ct. w 6% odsetkach od reszty kapitału, razem	964 „
5. Od gminy Chłopczyce 100 zł. jako piąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	100 „
6. Od gminy Brzeszcze 100 zł. jako piąta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 1.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	100 „
7. Od zarządu bursy pod wezwaniem św. Kazimierza w Tarnowie 250 zł. jako czwarta rata spłacanej pożyczki bezprocentowej 2.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 24. Kwietnia 1876 r.	250 „
8. Od Wydziału Rady powiatowej tarnowskiej 438 zł. 70 ct. jako trzecia rata spłacanej pożyczki 5.000 zł., udzielonej uchwałą sejmową z dnia 13. Lipca 1880 r., oraz 209 zł. 25 ct. w 5% odsetkach od reszty pożyczonego kapitału, razem	648 „
Do przeniesienia	4.782 zł.

Z przeniesienia 4.782 zł.

9. Od komitetu parafialnego kościoła obrządku łac. w Sanoku 1.000 zł. jaka trzecia rata spłacanej pożyczki, udzielonej w kwocie 8.000 zł. uchwałą sejmową z dnia 22. Czerwca 1880 r., oraz 300 zł. w 5% odsetkach od reszty kapitału pożyczonego, razem 1.300 „

10. W tej pozycji dochodów Wydział krajowy proponował zapisać 100 zł. jako drugą ratę spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 500 zł. uchwałą sejmową z dnia 18. Lipca 1880 r. gminie Dereżyce na odbudowanie spalonej cerkiewki miejscowej. Lecz Wysoki Sejm przekazał komisji budżetowej petycję L. 49 gminy Dereżyce o darowanie tej pożyczki Komisya budżetowa, zważywszy w skutek tej petycji fakta po zaciągnięciu tej pożyczki zaszcze, mianowicie: że na gminę tę przypadł później do zapłacenia, oprócz wydatków na odbudowanie własnej cerkiewki, także dodatek konkurencyjny 2.556 zł. na odbudowanie cerkwi parafialnej w Hubiczach i budynków plebańskich tamże; zważywszy dalej, że część wsi Dereżyce zniszczył pożar 17. Stycznia r. b. i wieś ta tak zubożała, iż na zaspokojenie należności podatkowych zajęto w r. b. ruchomości niektórym członkom gminy, wnosi w załatwieniu wspomnianej petycji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Dereżyce darować pożyczkę 500 zł., zaciągniętą na odbudowanie cerkwi.

W następstwie takiej uchwały, komisya nie wstawia żadnej kwoty w tej pozycji dochodów.

11. Od spółki wodnej jasielskiej 150 zł. jako pierwsza rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 1.500 zł. na regulację rzeki Wisłoki, uchwałą sejmową z dnia 15. Października 1881 r. 150 „

12. Od powiatu łańcuckiego 450 zł. jako pierwsza rata spłacanej pożyczki bezprocentowej, udzielonej w kwocie 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoku, mocą uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881 r. 450 „

13. Pierwsze raty spłacanych pożyczek bezprocentowych, które — na mocy uchwały sejmowej z dnia 21. Października 1881 r., przeznaczającej w budżecie na rok 1882 sumę 60.000 zł. dla rozpożyczenia gminom na budowę koszar dla wojska — udzielił Wydział krajowy w 1882 roku na powyżej wskazany cel ośmiu gminom miejskim, mianowicie: Brzeżanom 4.000 zł., Krosnu 6.000 zł., Przemyślowi 15.000 zł., Rzeszowowi 10.000 zł., Sanokowi 10.000 zł., Sędziszowowi 4.000 zł., Trembowli 5.000 zł., Złoczowowi 6.000 zł. Ponieważ miasta wyżej wymienione mają pożyczki przez siebie zaciągnięte spłacić w równych rocznych ratach, Brzeżany w ciągu dziesięciu lat, a inne siedm miast w ciągu lat dwunastu, przeto w 1883 r. winny zapłacić jako pierwszą ratę:

Brzeżany	400 zł.
Krosno	500 „
Przemyśl	1.250 „
Rzeszów	833 „ 50 ct.
Sanok	833 „ 50 „
Sędziszów	333 „
Trembowla	417 „
Złoczów	500 „

Razem 5.067 „

Komisya budżetowa na zasadzie powyżej wykazanych należności, wnosi:

Dochód ze zwrotów pożyczek i odsetek od nich 11.749 zł.

R u b r y k a VII.

Dochody szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie.

Na mocy uchwalonego już przez Wysoki Sejm budżetu wydatków i dochodów tej szkoły na rok 1883, komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę następujące pozycye własnych dochodów tej szkoły:

a) Zasiłek ze skarbu państwa	5.000 zł.
b) Wpisowe od uczniów	50 „
c) Czesne od uczniów	340 „
<i>Przeto razem dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego . . . . .</i>	<i>5.390 zł.</i>

R u b r y k a VIII.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Dublanach i folwarku Dublany.

Komisya budżetowa wpisuje w tę rubrykę dochodów, odpowiednio oddzielnemu projektowi budżetu wydatków i dochodów tych szkół rolniczych, przedłożonemu przez nią Wysokiemu Sejmowi, i już uchwalonemu następujące pozycye:

a) Dochód wyższej szkoły rolniczej	15.515 zł.
b) Dochód szkoły parobków i dozorców gospodarskich	3.224 „
c) Dochód kursu gorzelnictwa	1.240 „
d) Dochód folwarku Dublany	11.300 „
<i>Razem dochody własne szkół rolniczych w Dublanach i folwarku tamże . . . . .</i>	<i>31.279 zł.</i>

R u b r y k a IX.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Czernichowie i folwarku Czernichów.

Komisya budżetowa, odpowiednio oddzielnemu budżetowi wydatków i dochodów tej szkoły rolniczej, który równocześnie przedstawia Wysokiemu Sejmowi, wpisuje w tę rubrykę dochodów następujące pozycye:

a) Zasiłek z skarbu państwa	5.000 zł.
b) Opłaty od uczniów	7.140 „
c) Dochód z spiżarni szkoły	100 „
d) Dochód szkoły ogrodniczej	2.350 „
e) Dochód z folwarku	15.270 „
<i>Razem dochody własne krajowych szkół w Czernichowie i folwarku tamże . . . . .</i>	<i>29.860 zł.</i>

R u b r y k a X.

Należytość za sprawdzanie rachunków aptekarskich

Szpitala krajowe zwracają skarbowi krajowemu za sprawdzanie rachunków aptekarskich wykonywane kosztem tego skarbu, kwotę odpowiednią liczbie sprawdzonych rachunków. Rzeczywisty dochód z tego źródła wynosił przecięciowo w ostatnich latach przeszło 600 zł., jednak komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

<i>Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich . . . . .</i>	<i>600 zł.</i>
---	----------------

R u b r y k a XI.

Rozmaite dochody.

W tej rubryce dochodów zamieszczane są oprócz dochodów przypadkowych, także dochody z taks: za wyciągi z archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie. Na

zasadzie przecięciowego dochodu rocznego, przewiduje komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego :

Dochód z taks za wyciągi z archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie	350 zł.	
Dochody przypadkowe	800 „	
Przeło komisya budżetowa wnosi : <i>Rozmaite dochody</i>		1.150 zł.

Suma dochodów z rubryk :

I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	160.000 zł.
II. Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	1.000 „
III. Dochody z dróg krajowych	227.510 „
IV. Nadwyżka dochodów zwrócona przez zakłady uposażone ze skarbu krajowego	5.772 „
V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000 „
VI. Zwroty pożyczek i odsetki od nich	11.749 „
VII. Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.390 „
VIII. Dochody własne krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublany	31.279 „
IX. Dochody własne szkół rolniczych w Czernichowie i folwarku Czernichów	29.860 „
X. Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
XI. <i>Rozmaite dochody</i>	1.150 „
R a z e m	501.310 zł.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Özge Beyazın ve diğerleri

- I. ...
- II. ...
- III. ...
- IV. ...
- V. ...
- VI. ...
- VII. ...
- VIII. ...
- IX. ...
- X. ...
- XI. ...
- XII. ...

000000

000000

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs. The text is very faint and difficult to read, appearing to be bleed-through from the reverse side of the page.

Budżet krajowy na rok 1883.

W y d a t k i.

Rubryka I

Koszta reprezentacyi kraju.

(str. 4.)

Sprawozdawca Dr. Skalkowski.

Na wydatki tą rubryką objęte preliniuje Wydział krajowy 100.780 zł. — t. j. o 600 zł. *mniej*, aniżeli na rok 1882 uchwalono. Mianowicie proponuje Wydział krajowy obniżyć poz. 3. „Koszta druków“ o 1.000 zł. — z powodu zaprowadzonych oszczędności w sposobie drukowania, tudzież zniżenia cen druku. — Poz. 4. zaś, „Koszta spisywania sprawozdań stenograficznych“, preliniuje Wydział krajowy o 400 zł. wyżej, aniżeli w budżecie na rok 1882 przyjęto, — ze względu na podwyższenie wynagrodzenia stenografów.

Komisya uznaje te zmiany jako uzasadnione; inne zaś pozycye tej rubryki preliniowane są w tej samej wysokości, w jakiej na rok 1882 uchwalone zostały.

Komisya uważa zatem wszystkie wydatki rubryką I objęte — jako odpowiadające potrzebie i oparte na uchwałach Wys. Izby — i przedstawia pojedyncze pozycye tej rubryki do przyjęcia, jak następuje:

A) Sejm krajowy.

Poz. 1. Koszta podróży pp. Posłów	6.700 zł.
„ 2. Dyety	36.000 „
„ 3. Koszta druków	12.000 „
„ 4. Spisywanie sprawozdań	4.400 „
„ 5. Pisarze dzienni	650 „
„ 6. Remuneracye dla urzędników Wydziału kraj.	1.200 „
„ 7. Służba	850 „
„ 8. Opał	780 „
„ 9. Oświetlenie	860 „
„ 10. Zapuszczenie i mycie podłóg	120 „
„ 11. Potrzeby kancelaryjne	120 „
„ 12. Rozmaite drobne wydatki	100 „
Razem	63.780 zł.

B) Wydział krajowy.

Poz. 13. Marszałek krajowy	10.000 zł.
„ 14. Sześciu Członków Wydziału krajowego	24.000 „
„ 15. Zastępcy	2.000 „
„ 16. Dodatek dla Zastępcy Marszałka w Wydz. kr.	1.000 „
	<hr/>
Razem	37.000 zł.

Suma rubryki I. . . 100.780 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I budżetu objęte — sumę **100.780 zł.**

Rubryka II

Koszta zarządu.

(str. 4.)

Sprawozdawca Dr. Skalkowski.

W rubryce tej zachodzi zmiana w skutek uchwały Wysokiej Izby z dnia 23. Września 1882 w sprawie reorganizacji oddziału rachunkowego, którą postanowiono systemizować sześć posad rewidentów, posadę archiwisty i protokolisty, tudzież dziesięć posad praktykantów, a zwinąć sześć posad adjunktów i dwie posady asystentów, i obniżyć ryczałt na dyurnistów o 6.862 zł. w. a.

Na mocy tej uchwały wstawia komisya w poz. 18. na płace urzędników oddziału rachunkowego kwotę 47.350 zł. odpowiednio do zmienionej uchwałą z dnia 23. września 1882 etatu, zaś w poz. 24. obniża preliminowaną na dyurnistów wszystkich oddziałów i na zastępstwa urzędników sumę 39.651 zł. o kwotę 7.742 zł. w. a.

Podwyższenie wydatku w poz. 25. na stróżów preliminowanego, o 600 zł. uważa komisya za usprawiedliwione.

Na podstawie uchwały Wys. Izby z dnia 25. b. m. podwyższonym został deputat drzewa opałowego dla dyrektora kancelaryi Dr. Grotta przeznaczony, na ilość 48 metrów kub. Komisya więc podwyższa wydatek w poz. 26. lit. b) preliminarza Wydziału, w kwocie 72 zł. proponowany — na kwotę 159 zł. 36 ct. odpowiednią ilości 48 metrów kub. i cenie 3 zł. 32 ct. za metr.

Wniesioną dnia 15. b. m. do L. 286 petycję względem podwyższenia małoletniemu Janowi Prokopowiczowi pensji w kwocie 115 zł. w. a. rocznie przyznanej, przekazał Wys. Sejm komisji budżetowej do załatwienia.

W petycji tej przytacza opiekun małoletniego Jana Prokopowicza, iż ojciec jego, w dniu 21. Kwietnia b. r. zmarły, emerytowany odźwierny Wydziału krajowego śp. Jan Prokopowicz, nie-pozostawił wdowy, lecz tylko uprawnionego do pensji małoletniego syna Jana, któremu Wydział krajowy, stosownie do obowiązujących przepisów, pensję tylko w rocznej kwocie 115 zł. w. a. na czas od 1. Maja 1882 do 19. Kwietnia 1884 przyznał.

Wykazano dalej w petycyi, że śp. Prokopowicz pozostawał w służbie krajowej przez lat 52, a w uznaniu jego zasług przyznanym mu został przez Wys. Izbę dodatek osobisty w kwocie 170 zł. — że małoletni Jan Prokopowicz uczęszcza obecnie do VIII klasy tutejszego gimnazjum i zachowuje się wzorowo; — wreszcie, że tenże małoletni nie posiada oprócz pensyi 115 zł. żadnych środków utrzymania, i niemógłby kontynuować studyów bez wsparcia, jakie otrzymuje od niezamożnego brata swego, urzędnika przy tutejszej Prokuratury Skarbu.

Komisya budżetowa, sprawdzwszy te, załącznikami petycyi udowodnione okoliczności, i nadmieniając, że uwzględnienie petycyi nie obciąży na długo funduszu krajowego, gdyż pensya małoletniego Jana Prokopowicza ustaje z dniem 19. Kwietnia 1884 — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Małoletniemu Janowi Prokopowiczowi, sierocie po śp. Prokopowiczu, emeryt. odźwiernym Wydziału krajowego, udziela się z funduszu krajowego dar z łaski w rocznej kwocie 125 zł. w. a. na czas od 1. Maja 1882 do 19. Kwietnia 1884 roku“.

W załatwieniu petycyi z dnia 23. b. m. do L. 496, wniesionej przez Waleryę Łopuszańską o podwyższenie dodatku na wychowanie sierót po śp. Edwardzie Łopuszańskim, urzędniku Wydziału krajowego, uwzględniając, że dodatek na wychowanie sierót tylko 100 zł. rocznie, całe zatem utrzymanie p. Waleryi Łopuszańskiej z dziećmi, t. j. pensya wdowia i rzeczony dodatek tylko 450 zł. rocznie wynosi, tudzież ze względu, iż Wys. Sejm w kilku analogicznych wypadkach udzielał zapomogi wdowom i sierotom po zmarłych urzędnikach krajowych — wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się p. Waleryi Łopuszańskiej dla sierót po ś. p. Edwardzie Łopuszańskim, na r. 1883 dar z łaski w kwocie 100 zł. w. a.

Sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 20. Września 1882 L. 46.234, przedłożoną została Wys. Sejmowi petycyja Leona Kunischa, kancelisty Wydziału krajowego, o zaliczkę na płacę w wysokości jednorocznej płacy, t. j. w kwocie 1.000 zł. w. a., którą to petycyę komisji budżetowej przekazano.

Wydział krajowy przytacza w rzeczonym sprawozdaniu, że udzielane urzędnikom zaliczki często nie przynoszą pożądanego skutku, gdyż raty na spłatę tych zaliczek, tudzież opłaty asekuracyjne, tak dalece obniżają pobory dotyczących urzędników, że płaca ich nie może wystarczyć, co wywołuje znów konieczność dalszego zadłużania się.

Co do petenta — wykazuje Wydział krajowy, iż tenże w r. 1875 otrzymał od Wysok. Sejmu zaliczkę na płacę w kwocie 1.000 zł., tudzież, że począwszy od r. 1878 otrzymywał od Wydziału krajowego zaliczki w kwotach po 275 zł. tudzież zapomogi i remuneracye, a pomimo tego nie mógł uregulować swych stosunków.

Z tytułu rzeczonych zaliczek pozostaje jeszcze petent dłużnym funduszowi krajowemu kwotę 233 zł. 75 ct. w. a.

• Komisya budżetowa jednak, zważywszy, że Wydział krajowy sam uznaje potrzebę zaliczek na płacę urzędników, skoro na ten cel wstawił w preliminarzu na r. 1883 kwotę 6.000 zł., tudzież że położenie petenta jest wyjątkowe — gdyż tenże wykazał świadectwem lekarskiem, że w rodzinie jego od sześciu lat zdarzają się ciągle choroby, połączone z wielkimi wydatkami, co spowodowało zadłużenie się petenta u lichwiarzy, — mniema, że należy wyjątkowo uwzględnić tę petycyę i udzielić petentowi zaliczkę na płacę w kwocie 1.000 zł., spłacalną ratami miesięcznymi w przeciągu lat ośmiu; przy czem zauważa komisya, iż opłacanie tych rat będzie dla petenta niezawodnie daleko mniej uciążliwym, aniżeli procenta obciążających go obecnie długów lichwiarskich — tak, że dozwolona zaliczka będzie dla petenta prawdziwym dobrodziejstwem.

Komisya budżetowa wnosi zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Leonowi Kunischowi, kanceliście Wydziału krajowego udziela się zaliczkę na płacę w sumie 1.000 zł. w. a., spłacalną ratami miesięcznymi w przeciągu ośmiu lat.

Załatwiając petycję z dnia 12. b. m. do L. 167, wniesioną przez opiekuna sierót po ś. p. Karolu Iwanickim, urzędniku Wydziału krajowego pozostałych, komisya, zasięgnąwszy informacji w Wydziale krajowym, z których wynika: że wszyscy czterej małoletni synowie ś. p. Karola Iwanickiego nie mogą jeszcze zarabiać na swe utrzymanie, lecz dopiero bądź to przysposabiają się do praktycznych zawodów, bądź też do szkół uczęszczają — wnosi — podobnie jak w latach poprzednich:

Wysoki Sejm raczy udzielić dla sierót po zmarłym adjunkcie oddziału rachunkowego, Karolu Iwanickim, dar z łaski na rok 1883 w kwocie 148 zł. w. a.

Preliminowane w poz. 32. koszta konserwacyi gmachu, utrzymania czystości, tudzież ubezpieczenia od pożaru w łącznej kwocie 2.983 zł., uważa komisya jako uzasadnione.

Komisya budżetowa przedstawia zatem Wys. Izbie w rubryce II. do przyjęcia:

Poz. 17. Płace urzędników oddziału conceptowego	36.320 zł.	
„ 18. „ „ „ rachunkowego	47.350 „	
„ 19. „ „ „ kasowego	10.670 „	
„ 20. „ „ „ technicznego	10.960 „	
„ 21. Płaca inspektora szpitali	2.300 „	
„ 22. „ naczelnika, koncepisty i dyurnistów oddziału statystycznego	5.000 „	
„ 23. Płace urzędników oddziału manipulacyjnego	17.860 „	
„ 24. a) płace dyurnistów oddziału conceptowego	8.432 „	
b) „ „ „ rachunkowego	7.008 „	
c) „ „ „ kasowego	730 „	
d) „ „ „ technicznego	4.380 „	
e) „ „ „ manipulacyjnego	10.239 „	
f) na zastępstwa urzędników	1.120 „	
„ 25. Płace stróżów	3.900 „	
„ 26. Emolumenta i kwinkwenia	12.332 „	36 ct.
„ 27. Remuneracye	3.345 „	
„ 28. Koszta podróży i dyety	5.400 „	
„ 29. Pensye i zaopatrzenia	7.431 „	
„ 30. Dary z łaski	1.613 „	
„ 31. Potrzeby kancelaryjne	15.250 „	
„ 32. Konserwacya gmachu	2.983 „	
„ 33. a) zaliczki na płace urzędników	6.000 „	
b) Leonowi Kunischowi zaliczka	1.000 „	
	<hr/>	
	221.623 zł.	36 ct.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na wydatki rubryką II. budżetu objęte — łączną sumę **221.623 zł. 36 ct. w. a.**

Rubryka III

Koszta leczenia ubogich.

(str. 14.)

Sprawozdawca Dr. Filip Zuker.

Na koszta leczenia ubogich prelinuje Wydział krajowy na rok 1883 sumę 480.000 zł. t. j. o 20.000 zł. *mniej*, niż roku poprzedniego.

Gdy się zważy, że do końca Czerwca 1882 r. wyasygnował Wydział krajowy z rubr. III. na te koszta sumę 157.161 zł. t. j. najniższą kwotę, która za pierwsze sześć miesięcy w ostatnich kilku latach była w ogóle na ten cel asygnowana, to wprawdzie należałoby mniemać na podstawie tej wynikłości, że żądana przez Wydział krajowy suma okrojeniu uledzby powinna; jednakowoż komisya budżetowa takiego uszczuplenia rubryki nie wnosi, gdyż przypuszcza, że ilość dni leczenia w roku 1883 łatwo wzrósć i łatwo zbliżyć się może do cyfry 800.000, w którym to razie, licząc jeden dzień leczenia według obecnego przeciętnego kosztu po 60 centów, dochodzi się do sumy żądanej przez Wydział krajowy.

Z tych powodów wnosi komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym, raczy Wys. Sejm w rubryce III, poz. 34. na koszta leczenia ubogich wstawić sumę **480.000** zł. w. a.

Rubryka IV

Koszta szczepienia.

(str. 16.)

Z powodów przez Wydział krajowy przytoczonych i zgodnie z tymże, wnosi komisya budżetowa wstawić w tej rubryce :

Poz. 35. Utrzymanie i odświeżanie krowianki . . .	1.600 zł.
„ 36. Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	56.000 „
„ 37. Premia dla lekarzy odszczepiających się przy szczepieniu	630 „
Suma rubryki IV	<u>58.230 zł.</u>

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

(str. 16.)

Zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi komisya budżetowa wstawić w tej rubryce na podstawie średnich wyników z ostatnich lat:

Poz. 38. $\frac{1}{3}$ za lekarstwa dla epidemicznie chorych . . .	6.500 zł.
„ 39. Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.400 „
Suma rubryki V	<u>10.900 zł.</u>

THE HISTORY OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time, is a subject of great interest and importance. It is a subject which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world. The history of London is a subject which is full of interest and importance, and which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world.

OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time, is a subject of great interest and importance. It is a subject which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world. The history of London is a subject which is full of interest and importance, and which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world.

OF THE

The history of the city of London, from its first foundation to the present time, is a subject of great interest and importance. It is a subject which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world. The history of London is a subject which is full of interest and importance, and which has attracted the attention of many of the most distinguished historians and writers of the world.

Rubryka VI

Zasiłki dla zakładów dobroczynności

(str. 16.)

Sprawozdawca poseł Wojciech Dzieduszycki.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce te same pozycje co w latach ubiegłych; opuszcza tylko datki na fundusz Matek miłosierdzia w Krakowie i na ochronkę sierót w Stanisławowie w przeszłym roku tylko jednorazowo uchwalone.

Zgromadzenie Matek miłosierdzia w Krakowie prosiło i w tym roku o udzielenie wsparcia w kwocie 400 zł. (Petycja L. 810).

Z uwagi, że zapisana temu zakładowi przez ś. p. panią Helenę Helzłową suma dotąd nie została przez kuratora zakładowi wręczoną, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Zakład Matek miłosierdzia w Krakowie otrzyma w r. 1883 z funduszów krajowych zasiłek bezzwrotny w sumie 200 zł. w. a.

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się starał o spieszne wprowadzenie w życie zapisu ś. p. pani Helzłowej.

Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Nowosiólkach w pow. złoczowskim (petycja L. 234) pobiera od wielu lat roczną subwencję, utrzymuje zaś szpital o 19 łózkach, w którym leczono w r. 1881 — 352 ubogich chorych przez 3698 dni, tak, że licząc wedle najniższej taksy szpitalnej, łoży na ten cel 1.109 zł.; dalej utrzymuje szkołę żeńską codzienną, do której w r. 1881 uczęszczało 78 dziewcząt, i szkołę żeńską niedzielną, w której w r. 1881 pobierało naukę 33 dziewcząt. Dwa świadectwa nader pochlebne Rady szkolnej okręgowej złoczowskiej z 6 Lipca 1880 L. 2.333 i z 1 Lipca 1881 L. 2.142 wyrażają najwyższe uznanie i wdzięczność za należyty rozwój szkoły żeńskiej i za chwalebne postępy dziewcząt w naukach i robótkach.

Dochody zgromadzenia wynoszą w r. 1881 — 2.514 zł. (1.465 zł. jako procent od kapitału fundacyjnego, 529 zł. z sadu, łąki, ogrodu i pasieki, 119 zł. z ofiar dobroczynnych, 400 zł. subwencji

krajowej) co ledwie wystarcza na opędzenie zwykłych bieżących wydatków (2.831 zł. w r. 1881). W roku bieżącym nastąpiła nieodzowna potrzeba pokrycia jednopiętrowego budynku szpitalnego dachem ogniotrwałym, co według kosztorysu załączonego wymaga kwoty 2.832 zł. Z całym wyteżeniem i ofiarnością dobrodziejów zgromadzenia zdołano zebrać 2.000 zł., a o resztę niepokrytą upominają się niewypłaceni jeszcze rzemieślnicy.

Komisya budżetowa sądzi, że zgromadzeniu, które nauczając 111 dziewcząt i pielęgnując 352 ubogich chorych, tak znacznie przyczynia się do ułatwienia zadania kraju, nienależy odmówić pokrycia niedoboru, który z konieczności ocalenia budynku wypływa i prawdopodobnie w dziesiątkach lat się niepowtórzy — i czyni wniosek:

„Wysoki Sejm raczy udzielić Sioström miłosierdzia w Nowosiólkach jednorazowego datku na pokrycie kosztów postawienia nowego dachu na budynku szpitalnym w kwocie 800 zł.

Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Załóscach, (petycja L. 279) utrzymuje szpital o 24 łózkach, w którym w r. 1881 pielęgowano 338 ubogich chorych przez 4.543 dni; — wychowuje w klasztorze 31 ubogich sierót i udziela w szkole 50 dziewczętom bezpłatną naukę czytania, pisanie, rachunków, religii i ręcznych robót. Dochody zgromadzenia wynoszą z czynszu dzierżawnego dóbr Trościaniec Wielki i z procentów od kapitału fundacyjnego, po potrąceniu podatków i asekuracji około 3.500 zł., które zwykle wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania zgromadzenia, sierót, kapelana, szkoły i szpitala. Dlatego też to zgromadzenie nie pobiera subwencji 400 zł. jaką udziela kraj stale zgromadzeniom Sióstr miłosierdzia w Rozdole, Czerwonogrodzie, Bursztynie i Nowosiólkach.

W roku bieżącym zarysował się budynek, w którym się mieści szpital, zakład sierót i szkoła, tak groźnie, że jedynie całkowite przebudowanie już podjęte i pociągające za sobą koszt przeszło 6.000 zł. według załączonego do petycyi kosztorysu, mogło go uchronić od zawalenia się.

Za pomocą własnych dochodów i darów dobroczynnych, zgromadzenie z całym wyteżeniem spodziewa się pokryć kwotę 3.500 zł. tak, że pozostałby niedobór 2.500 zł. Celem pokrycia tego niedoboru udaje się zgromadzenie do Wysokiego Sejmu z prośbą o zapomogę 2.500 zł.

Z uwagi, że w razie odmówienia tej zapomogi odrestaurowanie budynku dokonaniem być niemogłoby i szpital przyjmujący rocznie 338 ubogich chorych i zakład wychowawczy mieszczący w sobie 31 sierót, musiałby być zamknięty na czas nieograniczony —

komisya budżetowa wnosi udzielenie sumy 2.500 zł. Sioström miłosierdzia w Załóscach na odbudowanie szpitala i domu sierót.

W roku bieżącym zawiązało się w Krakowie towarzystwo opieki weteranów z roku 1831, zatwierdzone reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 24. Lutego r. b. L. 9.906. Na czele towarzystwa tego stoi Komitet w Krakowie, który rozciąga działalność swoją na cały kraj, a według §. 15. statutu ma prawo mianować delegatów na prowincyi, a w razie potrzeby, w znaczniejszych miastach tworzyć komisye wykonawcze. Taka komisya wykonawcza istnieje we Lwowie, a działalność jej rozciąga się na całą wchodnią część kraju. Zarówno Komitet krakowski jak i lwowska komisya wykonawcza proszą w petycjach do L. 341 i 403 o subwencję, motywując te prośby szczupłością funduszków, które nie mogą uczynić zadość znacznym potrzebom towarzystwa, rozciągającego swą opiekę nad 200 blisko starcami, pozbawionymi środków do utrzymania, a nie mogącymi już dla późnego wieku albo i kalectwa na utrzymanie zapracować.

Zważywszy, że starcy stojący pod opieką towarzystwa, dobrze się zasłużyli narodowi, że prawie wszyscy z nich póki sił im starczyło, pracowali na chleb powszedni i nie byli ciężarem krajowi;

że obecnie, gdy stoją nad grobem, kraj ma w obec nich dług wdzięczności do spłacenia przez zabezpieczenie ich losu u schyłku żywota, — komisya budżetowa mniema, iż subwencya ze strony kraju dana towarzystwu weteranów z r. 1831 będzie tylko aktem sprawiedliwości. Że zaś istotnie fundusze tak krakowskiego Komitetu jak i lwowskiej komisji wykonawczej są na schyłku i zasilą się dopiero nowemi wkładkami rocznemi członków, przeto komisya budżetowa wnosi udzielenie datku jednorazowego w kwocie 1000 zł. krakowskiemu komitetowi towarzystwa opieki weteranów z r. 1831 i dla jego komitetu wykonawczego we Lwowie 1000 zł.

Komisya budżetowa wnosi tedy do rubr. VI. budżetu:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pozycya	40. Szpitale Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198 zł.
„	41. Szpital Sióstr miłosierdzia w Nowosiódkach, jako datek coroczny	400 „
„	41. a) Tenże szpital, jako <i>jednorazowy</i> zasiłek na postawienie nowego dachu na budynku szpitalnym	800 „
„	42. Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„	43. Zakład św. Józefa dla osierociałych chłopców w Krakowie	1.000 „
„	44. Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„	45. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
„	45. a) Zakład Matek miłosierdzia w Krakowie, jako datek <i>jednorazowy</i>	200 „
„	45. b) Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia w Załóżcach, jako datek <i>jednorazowy</i> na odbudowanie szpitala i domu sierót	2.500 „
„	41. c) Datek <i>jednorazowy</i> dla Komitetu krakowskiego towarzystwa opieki weteranów wojsk polskich z roku 1831	1.000 „
„	41. d) Datek <i>jednorazowy</i> dla komisji wykonawczej lwowskiej tegoż towarzystwa	1.000 „
	Razem	14.572 „

Wreszcie wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad niżej poszczególnionemi petycjami o subwencję lub zapomogę, a mianowicie: Augustyny Müller, wdowy po docencie politechniki lwowskiej do L. 544, — Eleonory Bolechowskiej do L. 353, — Karoliny Andahazy do L. 825, Ludwika Leśniowskiej do L. 495, — Tytusa Góralewicza do L. 546, — Michaliny Kosińskiej do L. 510, Józefa Buczaka do L. 457, — Adolfiny Głowackiej do L. 70, — Wiktora Zaremby do L. 645, — Kazimierza Domaradzkiego i włościan z Hołoska do L. 230, — Pauliny Szmajkowskiej do L. 334, — Heleny Gromadzińskiej do L. 272, — Sióstr Hlinkowskich do L. 232 i Ludwika Korybuta Jakubowskiego do L. 314.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka VII.

(str. 16.)

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawcy pp. Romanowicz, Chrzanowski i Zuker)

Poz.	46. Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	zł.
"	47. Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego kraj.	385.166	"
"	48. Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	"
"	49. Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej — remuneracya	800	"
"	50. Szkoła żeńska w Brodach	450	"
"	51. " " w Jaworowie PP. Bazylianek	500	"
"	52. " " w Krakowie	2.500	"
"	53. " " " św. Tomáša	500	"
"	54. " " " PP. Augustyanek :		
	a) subwencya roczna	500	zł.
	b) w skutek petycyi l. 187 jednorazowy zasiłek na przekształ-		
	cenie i rozszerzenie szkoły	2.000	"
"	55. Szkoła żeńska we Lwowie PP. Benedyktynek ormiańskich	1.000	"
"	56. " " w Starym Sączu PP. Klarysek	750	"
	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, które założyło szkoły żeńskie w Kołomyi i w Stryju, wniósł petycyę l. 143 i 146, aby dotychczasową roczną subwencyę tych szkół podnieść z 600 na 800 zł., komisya budżetowa zważywszy, że szkoły te w tych miastach zastępują brak szkół wydziałowych żeńskich i w ogóle wyższych nad szkoły ludowe zakładów naukowych dla dziewcząt, — że szkoły te ze zwyczajnych dochodów utrzymać się nie mogą, a nauczyciele udzielają nauk za nędznem bardzo wynagrodzeniem — uznaje prośbę tę za uzasadnioną i wnosi:		
Poz.	57. Szkoła żeńska Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi	800	"
"	58. " " " " w Stryju	800	"
"	59. " ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200	"
"	60. " wyznaniowa izraelska w Brodach	6.000	"
"	61. Zakład głuchoniemych we Lwowie:		
	a) na stypendya dla 50 wychowauców	6.000	zł.
	b) na utrzymanie zakładu w r. 1883 — skutkiem petycyi		
	l. 195 — w której Dyrekcyja zakładu wykazuje, iż przez		
	wydatek na odnowienie zakładu w kwocie 9.644 zł. 17 ct.		
	zakład ma niedoboru	500	"
	Do przeniesienia	430.666	zł.

	Z przeniesienia	430.666 zł.
Poz. 62.	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie. — Skutkiem petycji l. 157 — komisya budżetowa, zważywszy użyteczność i wzorowe prowadzenie tej szkoły, tudzież znaczne jej rozszerzenie, gdyż obecnie ma ona już 30 uczniów — wnosi o podwyższenie subwencji z 200 zł. na	300 „
„ 63.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000 „
„ 64.	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie:	
	a) roczna subwencya	750 zł.
	b) w skutek petycji l. 446 — komisya budżetowa zważywszy, że Towarzystwo „Sokół“ udziela nauki gimnastyki uczniom szkół średnich i seminaryum nauczycielskiego za nader umiarkowanym wynagrodzeniem, a nie posiada dostatecznej sali, wnosi: udzielić na budowę sali gimnastycznej Towarzystwa „Sokół“ subwencji	3.000 „
	pod warunkiem, że Wydział krajowy uzna projekt budowy jako celowi odpowiedni, i przekona się, że Towarzystwo posiada dostateczny fundusz na wykonanie całej budowy.	
	Razem przeto poz. 64.	3.750 „
	Przyznawszy Towarzystwu „Sokół“ prócz dorocznej subwencji także i zasiłek na budowę — komisya budżetowa nie może przychylić się do dalszej jeszcze prosby tego Towarzystwa, o subwencyę na wydawnictwo „Przewodnika gimnastycznego“ i wnosi:	
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:	
	Nad petycją l. 675 Towarzystwa „Sokół“ o subwencyę na wydawnictwo „Przewodnika gimnastycznego“ przechodzi Sejm do porządku dziennego.	
Poz. 65.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie — rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę gmachu własnego	7.000 „
„ 66.	Teatr polski w Krakowie:	
	a) roczna subwencya	8.000 „
	b) jednorazowy zasiłek dla pokrycia reszty wydatków na wykonanie zmian i przeistoczeń w gmachu teatralnym, nakazanych przez władzę w celu bezpieczeństwa publiczności	5.000 „
	(w załatwieniu petycji Dyrekcyi teatru l. s. 646. — l. p. 495.)	
„ 67.	Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200 „
„ 68.	„ „ i opera polska we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego z zastrzeżeniem, iż subwencya będzie wypłacaną kwartalnie z dołu:	
	a) dramat i komedia	7.000 zł.
	b) opera	13.000 „
„ 69.	Jednorazowy zasiłek dla Administracyi fundacyi Stanisława hr. Skarbka, na pokrycie reszty wydatków przeistoczeń w teatrze lwowskim, nakazanych przez władzę w interesie bezpieczeństwa publiczności	6.000 „
	(w załatwieniu petycji l. 426).	
	Petycyę obywateli miasta Lwowa do l. 657/p., 506 o polecenie Wydziałowi krajowemu, aby spowodował rozwiązanie umowy fundacyi Skarbkowskiej z p. Adamem Miłaszewskim o dzierżawę teatru we Lwowie, wnosi komisya budżetowa uznać za bezprzedmiotową i już więcej merytorycznego załatwienia	
	Do przeniesienia	486.916 zł.

Z przeniesienia . . . . . 486.916 zł.

nie wymagającą, w obec tego, że przedsiębiorca wypowiedział powyższą umowę, że Rada administracyjna fundacyi, przyjmując to wypowiedzenie, uchwaliła na posiedzeniu z dnia 30. Września 1882. rozpisać bezzwłocznie konkurs na to przedsiębiorstwo, a przeto intencyom petentów stało się już zadość.

Poz. 70.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000 „
„ 71.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800 „
„ 72.	„ „ we Lwowie	3.000 „
„ 73.	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	30.000 „
„ 74.	Dla uczniów internatu przy seminaryum nauczycielskiem w Krakowie	3.000 „
	Tem samem załatwiona jest petycyja L. S. 634. L. pet. 485.	
„ 74. a)	Na jedno stypendyum imienia Jana Matejki, dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie, według uchwały Wysokiego Sejmu z 13. Października r. b.	1.000 „
„ 75.	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000 „
„ 76.	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych (petycyja L. 119 — załatwiona)	2.000 „
„ 77.	Zasiłek dla czasopisma „Szkola“ — (petycyja L. 142)	500 „
„ 78.	Zasiłek dla czasopisma „Kosmos“ (pet. L. 308)	400 „
„ 79.	„ „ ruskiej gazety szkolnej (pet. L. 186)	500 „
	do rozporządzenia Wydziału krajowego.	
„ 80.	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100 „
„ 80 a)	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski corocznie w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 2. Października b. r.	100 „
„ 80. b)	Jak zwykle tak i w bieżącej sesyi wpłynęły do Sejmu liczne petycje młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, o stypendya i subwencye. Komisya budżetowa jak roku zeszłym, tak i obecnie wnosi, ażeby na ten cel wstawić w budżet do dyspozycyi Wydziału krajowego kwotę	3.000 „

Zaś co do wniesionych petycyj, komisya budżetowa po zbadaniu ich przysłała do przekonania, iż nie można wszystkich petentów równą miarą mierzyć i w jednakowym stopniu Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z powyższej pozycyi zalecać — i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. 582 Teodora Axentowicza, malarza, o subwencye na dalsze kształcenie się za granicą, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z *usiłnem zaleceniem do uwzględnienia*.

Petycyę L. 480 Stanisława Rejchana, i L. 309 Jana Styki, malarzy o subwencye na dalsze kształcenie się za granicą — odstępuje się Wydziałowi krajowemu *do uwzględnienia*.

Petycyę L. 266, Piotra Harasimowicza rzeźbiarza, i Marcelego Harasimowicza, malarza, L. 625 Antoniego Goligowskiego snycerza, L. 53 Józefa Krypiakiewicza, słuchacza Wydziału medycznego w Wiedniu, L. 517 Dra Aleksandra Żukowskiego operatora, i L. 516 Aleksandra Schiera prawnika, odstępuje się Wydziałowi krajowemu *do możliwego uwzględnienia*.

Petycyę L. 608 Eugeniusza Radeckiego o suwencye dla córki jego Stanisławy, celem kształcenia w muzyce, L. 368 Stanisławy Schütz o subwencye na kształcenie się w śpiewie, L. 192 Antoniego Nieduszyńskiego o subwencye

Do przeniesienia . . . . . 536.316 zł.

Z przeniesienia . . . . . 536.316 zł.

dla córki Kazimiry, dla kształcenia w śpiewie, L. 80 Erazma Fabiańskiego dla córki Maryi do kształcenia w muzyce i malarstwie, L. 87 Władysława Waszkiewicza o subwencyę do kształcenia się w grze na fortepianie — przekazuje się Wydziałowi krajowemu *do załatwienia*.

Nad petycyą L. 431 Amalii Abendroth o subwencyę celem kształcenia dziewięcioletniej córki Ireny w muzyce, i L. 252 Stanisława Anczarskiego nauczyciela muzyki o subwencyę — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Poz. 80. c)	Janowi Narcyzowi Daszkiewiczowi, malarzowi dekoracyjnemu do dalszego kształcenia się w szkole sztuk pięknych w Krakowie, jednorazowa subwencya (L. pet. 95)	300	„
„ 80. d)	Towarzystwu „Harmonia“ we Lwowie, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1882. jednorazowo	500	„
„ 80. e)	Galicyskiemu Stowarzyszeniu głuchoniemych „Nadzieja“ (L. pet. 194)	200	„
„ 80. f)	Towarzystwu oświaty ludowej dla miasta Lwowa i okolicy (L. pet. 624)	250	„
„ 80. g)	Towarzystwu bratniej pomocy słuchaczy wszechnicy lwowskiej (L. pet. 193)	100	„
„ 80. h)	Towarzystwu „Akademickie Bractwo“ (L. pet. 487)	100	„
„ 80. i)	Bursie św. Jana Chrzyciela w Drohobyczu (L. pet. 260)	150	„
„ 80. k)	Bursie imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu (L. pet. 382)	150	„
„ 80. l)	Bursie dla dziewcząt w Przemyśle (L. pet. 125)	150	„
„ 80. m)	Komitetowi zakładu wychowawczego PP. Bazylianek we Lwowie, na rozszerzenie i urządzenie zakładu (L. pet. 243)	4.000	„
„ 80. n)	Władysławowi Bełzie, redaktorowi „Towarzysza pilnych dzieci“ (L. pet. 254)	300	„
„ 80. o)	Ludwikowi Pelczarowi, b. nauczycielowi (L. pet. 204)	100	—
„ 80. p)	Albinie Mozdyniewicz, wdowie po nauczycielu	100	„
„ 80. q)	Dyonizemu Dubowi, kierownikowi 4-klasowej męskiej szkoły w Drohobyczu — w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1882. pięcioletni dodatek do płacy	250	„
„ 80. r)	Na czasopisma i wydawnictwa ludowe, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	„
	Suma rubryki VII.	544.966	zł.

Co do innych petycyj, do tej rubryki się odnoszących, wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie miasta Leżajska (L. pet. 123) zezwala się na odroczenie o 1 rok spłaty pożyczki, zaciągniętej w r. 1876 na budynek szkolny.

Petycyę L. 626 Przełożonej Zgromadzenia PP. Benedyktynek w Przemyśle, o pożyczkę na rozszerzenie budynku szkolnego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku na następnej sesyi.

Petycyę L. 183 gminy miasta Sanoka, o przyjęcie na krajowy fundusz szkolny emerytur nauczyciela Pawła Dembickiego, nauczycielki Izabeli Boczarkiewiczowej i wdowy po nauczycielu Aleksandry Skrowaczewskiej, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 261 Ludwika Popowicza, nauczyciela w Warężu, o podwyższenie pensyi, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 184 Jana Winnika, tymczasowego nauczyciela, o zapomogę, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej z zaleceniem do uwzględnienia.

Petycyę L. 218 grona nauczycieli szkół ludowych w Wieliczce o podwyższenie płac nauczycieli w tamtejszych szkołach, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycję L. 167 Leona Dąbrowskiego, pełniącego obowiązki inspektora szkolnego w okręgu jarosławskim, o przyznanie mu wynagrodzenia za mieszkanie, a ewentualnie o zaliczkę bezprocentową 500 zł., odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycye nauczycieli o zapomogi, a mianowicie: L. pet. 173 Maksymiliana Łukacza, L. pet. 170 Alfreda Rewakowicza, L. pet. 219 Jakóba Nabaka, L. pet. 229 Konstantego Janowicza, L. pet. 248 Stanisława Lisowskiego, L. pet. 686 Aleksandra Gofryka. L. pet. 683 Antoniego Didura i L. pet. 178 Karoliny Burnatowicz, wdowy po nauczycielu, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do urzędowania.

Petycję L. 640 K. Łukasiewicza, księgarza we Lwowie o poparcie wydawnictwa Gazety wiejskiej, Przyjaciela domowego i dziełek ludowych, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Wreszcie wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami:

L. 63 Aleksandra Vogla, wydawcy Wieńca i Pszczółki wraz z Gospodarzem i Rękodzielnikiem, o stałą subwencję.

L. 155 Bronisławy Jamińskiej, kierowniczkii szkoły froeblovskiej w Stanisławowie, o subwencję.

L. 169 Zarządu bursy im J. I. Kraszewskiego w Stanisławowie o zapomogę.

L. 182 Maryi Świtkowskiej, wdowy po nauczycielu w Krakowie, o zapomogę.

L. 220 Emila Wisłockiego o subwencję na cele literackie.

L. 222 Redakcyi Bartnika o subwencję.

L. 234 Towarzystwa muzycznego w Brodach o subwencję.

L. 259 Zygmunta Morawskiego, redaktora Przyroduika w Tarnowie, o subwencję.

L. 262 Stefana Dobrzańskiego b. nauczyciela w Przemyśle. o dodatek osobisty 52 zł. 50 ct. do pobieranej emerytury.

L. 334 Marcelego Turkawskiego, redaktora i właściciela pisma Samorząd i mającego wychodzić pisma Gmina, o subwencję

L. 340 Ochronki sierót imienia Arcyks. Fryderyki Zofii w Stanisławowie, o zasiłek.

L. 373 Bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie, o zasiłek dla bursy przez to bractwo utrzymywanej.

L. 417 Melanii Lubienieckiej, wdowy po majorze o zapomogę.

L. 432 Antoniny Slawiczek o zapomogę.

L. 559 Ludwiki Dembińskiej o zasiłek na wydanie książki p. t. „Opis wybawienia Francji przez Joannę d'Arc i wyratowania Polski przez ks. Augustyna Kordeckiego“.

L. 623 Towarzystwa imienia Michała Kaczkowskiego o subwencję.

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

W tym celu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na...

Rubryka VIII.

Utrzymanie pomników historycznych

(Str. 18.)

(Sprawozdawca p. Wojciech Dzie duszycki).

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce 1.500 zł. w. a. na utrzymanie i odnowienie pomników historycznych w ogóle i na sporządzenie naukowego i urzędowego spisu pomników znajdujących się we wschodniej części kraju naszego, tudzież 500 zł. na badanie i ocalenie pomników znajdujących się w zakładzie imienia Ossolińskich. Są to stałe rubryki budżetowe i komisya budżetowa wnosi zatrzymanie tych rubryk.

Dr. Szaraniewicz, profesor Uniwersytetu we Lwowie wniósł do Sejmu na ręce posła Kowalskiego pod liczbą 249 petycję o przeznaczenie sumy odpowiedniej na rozkopanie cerkwi św. Spasa i jej najbliższej okolicy, tudzież innych ruin po części odkopanych, tudzież na zachowanie cennych odkopanych zabytków; prosi zarazem o to, aby ten fundusz został wyłącznie przeznaczony na wykopaliska, a nie został włączony do ogólnej subwencji mającej się zezwolić na utrzymanie innych budowli i zabytków sztuki w Haliczu.

Rzeczą jest niezawodną, że nie ma we wschodniej części kraju naszego tak cennych pamiątek, jak te, które się znajdują w dawnej stolicy książąt haliickich, zburzonej do szczytu w trzynastym wieku przez najazd mongołów, i godną uznania gotowość patriotyczna pp. Izydora Szaraniewicza i Władysława Fedorowicza, którzy na odkopanie tych drogocennych pamiątek naszej odległej przeszłości nie szczędzili trudu i kosztu. Poszukiwania podjęte w okolicy Halicza nie pozostały bez skutku i odnaleziono już trzy ruiny pochodzące z epoki romańskiej.

Pozostały jednak na powierzchni ziemi w starożytnym Haliczu inne jeszcze pomniki z pierwszych wieków naszego dziejowego żywota, jakoto w samym mieście bizantyńska cerkiew Boga-Rodziey, i nieopodal od miasta, tak pod względem artystycznym jak i pod względem archeologicznym na największą uwagę zasługujący kościół romański św. Stanisława, niegdyś cerkiew św. Pantalemona, zbudowany najpóźniej w pierwszej połowie trzynastego wieku. A choć gruzy dzisiejszego zamku pochodzą ze znacznie późniejszej epoki, stoją na ciosowej podwalinie, która pamięta niezawodnie stołeczne czasy Halicza.

Komisya budżetowa przychyła się tedy do żądania postawionego przez szanownego petenta, o ile się tyczy wyznaczenia zasiłku pieniężnego na dalsze prowadzenie wykopalisk; skoro jednak nieoznaczono w petycji sumy potrzebnej na te cele, i skoro znakomite pomniki pozostałe po starym Haliczu niemniej zasługują na ochronę i odnowę, komisya budżetowa wnosi, aby Wys. Sejm raczył uchwalić sumę dwu tysięcy zł. któreby krajowy konserwator użył w miarę potrzeby na ochronę i restaurację wszelkich pomników znanych już albo w przeciągu przyszłego roku odkrytych w Haliczu.

Towarzystwo archeologiczne krajowe wniósł pod L. 342 petycję o subwencyę na restauracyę kościoła w Drohobyczu. W tym samym przedmiocie wniósł komitet parafialny łaciński w Droho-

byezu pod L. 408 petycję popartą przez rz. k. konsystorz w Przemyśle o wyznaczenie subwencyi na restaurację starożytnej baszty przy farze w Drohobyczu.

Wys. Sejm w przeszłym już roku uchwalił był 3.000 zł. na restaurację łać. fary w Drohobyczu, jednego z rzadkich gotyckich kościołów, które z czasów Jagiellońskich pozostały w kraju naszym. Suma ta została użyta na obdrapanie murów zewnętrznych z tynku, naprawę gotyckich okien i przypornic, przebudowę zakrystyi, odrzwi, herbów i innych ozdób ciosowych. Nieukończono jednak bynajmniej robót około tego znakomitego pomnika dawnej naszej sztuki, a obecnie starożytna, a znacznie uszkodzona baszta domaga się przedewszystkiem restauracji. Baszta ta pochodzi jeszcze z czasów książąt halieckich, i jest postawioną w stylu romańskim, a podług kosztorysów zatwierdzonych przez krajową konserwatorję pomników historycznych, koszt restauracji tej baszty wyniesie 7.000 zł. w. a. Miasto Drohobycz oświadcza się jednak z gotowością poniesienia połowy tych kosztów, a komisya budżetowa wnosi, aby w takim razie fundusz krajowy drugą połowę na siebie przyjął.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz 81. Restauracja pomników w ogóle, sporządzenie i publikacja naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w kraju naszym	1.500 zł.
„ 82. Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla zakładu imienia Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 82 a) Ochrona, odnowienie i odnalezienie pomników starożytnego Halicza	2.000 „
„ 82 b) Restauracja fary obrządku łacińskiego w Drohobyczu	3.500 „
Razem	7.500 zł.

W dalszym ciągu rubryki ósmej Wydział krajowy wnosi dla krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie uchwalenie sum preliminowanych i w latach przeszłych. Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 23. a) dyrektor we Lwowie	1.200 zł.
b) dyrektor w Krakowie	1.000 „
c) adjunkt we Lwowie, płaca	1.100 zł. — et.
dodatek aktywalny	100 „ — „
dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od 13/10 1883	17 „ 31 „
d) adjunkt w Krakowie, płaca	900 „ — „
dodatek aktywalny	100 „ — „
dodatek pięcioletni z rocz. 80 zł. od 1/9 1883	26 „ 66 „
e) czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
f) dwu aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.. . . .	600 „
g) stróże	600 „
h) czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
i) opał i potrzeby kancelaryjne.	350 „
Razem	7.794 „

Cała tedy suma uchwalona w rubryce VIII wynosi . . . . . 15.294 zł.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka IX.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

(str. 20.)

Sprawozdawca poseł dr. Ambroży Towarnicki.

W rubryce IX w poszczególnych pozycjach od 84 do 100 włącznie preliminuje Wydział krajowy na pokrycie kosztów kwaterunkowych c. k. żandarmeryi w roku 1883 . . . . . 71.946 zł. wa.
Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce . . . . . 70.595 „ „
okazuje się zatem na rok 1883 zwiększenie o . . . . . 1.351 zł. wa.
a to z powodu ciągle podwyższających się czynszów najmu koszar przy zmianach kontraktów i tworzenia nowych posterunków.

Komisya budżetowa zbadawszy ten preliminarz, i uznawszy go za należycie usprawiedliwiony, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wstawić w budżet krajowy na rok 1883 w Rubr. IX na koszta kwaterunkowe c. k. żandarmeryi, jako zwyczajne wydatki kwotę 71.946 zł. w. a.

Rubryka X.

Drogi krajowe.

(Str. 22, 23 i 24.)

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan.

W rubryce X w pozycyi 101--120 pod tytułem „drogi krajowe“ preliminuje Wydział krajowy na rok 1883 kwotę w wysokości . . . . . 905.129 zł. wa.
Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce ogółem . . . . . 899.634 „ „
zatem od kwoty powyższej mniej o . . . . . 5.495 „ „
W roku 1880 wydano ogółem 823.143 zł. zatem od kwoty powyższej mniej o 81.986 „ „

Zestawiając dział wydatków zwyczajnych preliminowanych na rok 1883 z uchwalonymi na rok 1882 i z wynikłością w tym dziale rachunków za rok 1880 okazują się:

Preliminowane na rok 1883 wydatki zwyczajne w wysokości 712.129 zł.

Uchwalone na rok 1882 wydatki zwyczajne . . . . . 646.634 „

mniejsze od powyższych o . . . . . 65.495 zł.

Z wynikłości rachunków za rok 1880 wydatki zwyczajne . 621.084 zł.

mniejsze od powyższych o . . . . . 91.045 „

Porównyując zaś w podobny sposób dział wydatków nadzwyczajnych w preliminarzu na rok 1883 z uchwalonymi przez Wysoki Sejm w budżecie na rok 1882 i z wynikłością rachunków za rok 1880 otrzymamy:

kwotę preliminowaną na rok 1883 w wydatkach nadzwyczajnych 193.000 zł.;

kwotę uchwaloną na rok 1882 w wydatkach nadzwyczajnych 253.000 zł. wyższą od poprzedzającej o . . . . . 60.000 zł.

kwotę wynikłą z rachunków za rok 1880 w wydatkach nadzwyczajnych 202.059 zł. wyższą od poprzedzającej o . . . . . 9.059 zł.

Do cyfer powyżej przytoczonych Komisya budżetowa nawiązuje następujące uwagi:

Aczkolwiek wynikłość z rachunków za rok 1880 o tak znaczną kwotę okazuje się niższą od kwoty w b. r. przez Wydział krajowy w Rubryce X preliminowanej, to jednak Komisya budżetowa nie sądzi, by wynikłość z rachunków r. 1880 a prawdopodobnie i ta, jaka się okaże po zamknięciu rachunków za r. 1881 mogła służyć za podstawę do normalnego preliminarza; w budżecie drogowym bowiem, Sejm tak w r. 1880 jak i w r. 1881 obniżył znacznie kwoty przeznaczone na tę rubrykę; i tak kwoty uchwalone w Rubryce X wynosiły:

Na rok 1879	922.271 zł.
„ „ 1880	826.943 „
„ „ 1881	782.542 „
„ „ 1882	899.634 „

Preliminarz zatem Wydziału krajowego na rok 1883 jeżeli jest wyższy o 5.945 zł. od kwoty uchwalonej na rok 1882 jeszcze jest niższy o 17.142 zł. od sumy uchwalonej na r. 1879. Zauważyć zaś wypada, że dział wydatków nadzwyczajnych dopiero wówczas o bardzo znaczną kwotę będzie można obniżyć, skoro drogi krajowe Lwów-Stojanów i Nisko-Nadbrzezie będą wykończone. W obecnym Wysokiemu Sejmowi przedłożonym preliminarzu, zniżenie o 60.000 zł. kwoty preliminowanej w dziale wydatków nadzwyczajnych zrównoważonem jest podniesieniem o te same 60.000 zł. w dziale wydatków zwyczajnych. Jedno i drugie uzasadnia Wydział krajowy przy *poz. 106 i 108* preliminarza na rok 1883, a drugie o wiele obszerniej w sprawozdaniu swem w przedmiocie „*poprawy dróg powiatowych i gminnych*“ z d. 27. czerwca 1882 L.W. 30.888/82.

A. Koszta zarządu.

Pod poz. 101 „*Płace urzędników i sług*“ preliminarz Wydziału krajowego różni się od kwoty uchwalonej na rok 1882 pod lit. c), d) i pod lit. i) a Wydział krajowy uzasadnia swoje żądania tem, że drogi krajowe Smykowce-Suchostaw i Zborów-Załośce po swem ukończeniu wymagają technicznego nadzoru; Wydział krajowy przeto proponuje utworzenie nowych dwóch posad kondnktorów z płacą po 500 i 400 zł. i jednej posady pełniącego obowiązki inżyniera z płacą 1.200 zł. w. a. rocznie.

Komisya budżetowa po bliższem zbadaniu potrzeby wyrażonej w motywach Wydziału krajowego, uznała za słuszne to żądanie.

Również Komisya budżetowa zgadza się na preliminarz Wydziału krajowego w *poz. 101* lit. k. a zwiększenie o 450 zł. kwoty pod tą pozycją na rok 1882 uchwalonej uzasadnia podniesieniem liczby drożników, którzy przeznaczeni są do utrzymywania dróg świeżo wykończonych.

Komisya nie mając również nic do zarzucenia przeciw kwocie prelinowanej pod lit. l) tejże samej pozycji wnosi:

Wstawienie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w *pozycji 101* kwoty 84.070 zł.
Poz. 102 „Ryczałty“.

W ślad za poprzedzającym wywodem Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi:

wstawienie w *poz. 102* kwotę . . . . . 10.940 zł.
Poz. 103 „Remuneracye i zapomogi“.

Komisya budżetowa przyjęła preliminarz Wydziału krajowego bez zmiany i wnosi wstawienie w *poz. 103* kwoty . . . . . 7.300 zł.

Poz. 104 Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego uchwalenie kwoty . . . . . 4.600 zł.

a to głównie z uwagi, że należy w miarę budujących się nowych dróg, pomnażać liczbę walców, których obecnie znajduje się sztuk 19. Z tych sprawiono, według informacji zasięgniętych w biurze technicznym, w r. 1881/82 walców sztuk 3.

W *poz. 105*. Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego uchwalenie kwoty . . . . . 4.000 zł.

B. Budowa i rekonstrukcyja dróg.

Pod *poz. 106* prelinuje Wydział krajowy kwotę 190.000 zł. w. a. w miejsce 250.000 uchwalonych na rok 1882. Uzasadnienie tego obniżenia dołączone do preliminarza Wydziału krajowego, uważa Komisya budżetowa za tak słuszne, że niema nic w tym względzie do dodania.

Dalszego zaś obniżenia w tej pozycji Komisya nie wnosi, z uwagi że w r. 1883 ma być wykonanych 14 kilom. na drodze Lwów-Stożanów z których 7 w powiecie lwowskim a 7 w powiecie kamioneckim; prócz tego zaś ma być zbudowanych 8 kilom. drogi na drodze krajowej Nisko-Nadbrzezie. Na uwagę zaś wziąć należy że śloty, oberwania chmur i wylewy w ubiegłym lecie w niejednym punkcie drogi, mosty i inne sztuczne budowy na drogach krajowych uszkodziły, tak że kwota prelinowana przez Wydział krajowy zaledwie wystarczy na projektowaną w r. 1883 budowę nowych dróg i naprawę przedmiotów uszkodzonych. Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawienie:

w *poz. 106* kwoty . . . . . 190.000 zł.

C. Utrzymanie dróg.

Poz. 107. Komisya budżetowa uważa cyfrę w preliminarzu Wydziału krajowego za zupełnie uzasadnioną, tem bardziej. że za podstawę do cyfry prelinowanej służy kwota 272 zł. 27 kr. uchwalona w latach poprzednich jako ryczałt na utrzymanie 1 kilom. drogi zbudowanej. Komisya wnosi zatem wstawienie

w *poz. 107* kwoty . . . . . 456.869 zł.

D. Zasiłki.

W *poz 108* a) proponuje Wydział krajowy podniesienie kwoty przeznaczonej na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych o 60.000 zł. w. a.

Szczegółowe uzasadnienie tego podniesienia znajduje się w „sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych“. Komisja budżetowa nie przesądzając uchwały Wysokiego Sejmu w tej sprawie, uznaje, że podniesienie dotacji przeznaczonej na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych żadnego dla funduszu krajowego nowego ciężaru nie przynosi, ile że kwota przeznaczona na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych o tyle się zwiększa o ile się zmniejsza w porównaniu z rokiem ubiegłym kwota przeznaczona w dziale B. rubryki X na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych. Komisja budżetowa wnosi przeto utrzymanie kwoty przez Wydział krajowy preliniowanej i wstawienie:

w poz. 108 lit. a) kwoty	130.000 zł.
„ 108 „ b) „	10.000 „
	Razem 140.000 zł.

E. Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniczych wstawia się podobnie jak lat ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych:

pod poz. 109 a)	3.000 zł.
a zgodnie z preliniaryzmem Wydziału krajowego w dziale wydatków zwyczajnych:	
pod poz. 109 b), c)	3.500 „

F. Zaopatrzenia.

Pod. poz. 110 wstawia się stosownie do dawniejszych uchwał sejmowych i zgodnie z preliniaryzmem Wydziału krajowego:

poz. 110 a), b), c), d)	850 zł.
-----------------------------------	---------

Zestawienie wydatków w rubryce X.

	W dziale wydatków		
	zwyczajnych	nadzwyczajnych	Razem
A. Koszta zarządu	110.910	—	110.910
B. Nowe budowy i rekonstrukcje dróg	—	190.000	190.000
C. Utrzymanie dróg	456.869	—	456.869
D. Zasiłki	140.000	—	140.000
E. Wydatki na myta	3.500	3.000	6.500
F. Zaopatrzenia	850	—	850
Razem	712.129	193.000	905.129

Komisja budżetowa przeto wnosi wstawienie w rubryce X w dziale wydatków na rok 1883 kwoty preliniowanej przez Wydział krajowy w wysokości . . . . . 905.129 zł. wa.

(Budżet krajowy na rok 1883.)

Rubryka XI.

Dotacje dla zakładów krajowych.

(Str. 26.)

(Sprawozdawca poseł Hausner.)

Poz. 111.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	27.423 zł.
" 112.	" zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	108.480 "
" 113.	Fundusz podrzutków	2.390 "
" 114.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	6.765 "
" 114. a)	Pensya dla p. Amalii Szeparowiczowej, wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie (według uchwały Wys. Sejmu z d. 12. Października bieżącego roku)	500 "
	Suma rubryki XI	<u>145.558 zł.</u>

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

(str. 26).

Sprawozdawca poseł dr. Ambroży Towarnicki.

Za podstawę do obliczenia tych wydatków posłużyć może jedynie przeciętna kwota z ostatnich trzech lat.

Takowe wynosiły w roku 1878	31.530 zł. a. w.
„ 1879	32.973 „
„ 1880	27.542 „
Razem	<u>92.045 zł. a. w.</u>
a przeciętnie	30.682 „

Wydział krajowy preliminuje w tym dziale 29.500 zł., t. j. mniej od powyższej przeciętnej o 1.182 zł. a. w.

Komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym: wstawić w budżet krajowy na rok 1883, w Rubr. XII na wydatki szupaśnictwa, przeciętną kwotę ryczałtową 29.500 zł. w. a.

Budżet krajowy na rok 1883.

R u b r y k a   X I I I

(Str. 26.).

Budowy wodne.

Sprawozdawca *Dr. Skatkowski.*

W rubryce tej wstawia Wydział krajowy w poz. 116. jako drugą ratę uchwalonej przez Wysoki Sejm w r. 1877. na regulację Sanu sumy 50.000 zł. kwotę 7.143 zł. w tem przypuszczeniu, że pierwsza rata w roku bieżącym zużyta zostanie.

Gdy jednak regulacja Sanu dotychczas rozpoczęta nie została, zatem nie ma nadziei, aby pierwszą ratę w budżecie na rok 1882. uchwaloną — zrealizowano, wstawia Komisya w tej pozycji kwotę

7.143 zł.

jako pierwszą ratę z uchwalonej przez Wysoki Sejm w r. 1877. na regulację Sanu dotacyi w sumie 50.000 zł.

w poz. 117. wnosi komisya, zgodnie z Wydziałem krajowym, na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru kwotę

800 „

w poz. 118. preliminarzu Wydział krajowy dla dwóch spółek wodnych w powiecie mieleckim po lewej i po prawej stronie drogi Dembicko - Tarnobrzесьkiej łączną sumę 8.000 zł. — a mianowicie dla spółki po lewej stronie tej drogi całą subwencją 4.000 zł., a dla spółki po prawej stronie rzeczony drogi połowę przyznanej subwencji, t. j. kwotę 4.000 zł. stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 22. Lipca 1880.

W sprawie subwencji dla tych spółek wniesioną została do Wysokiego Sejmu dnia 4. b. m. do L. 783. petycja Jana hr. Tarnowskiego z Chorzelowa, jako przewodniczącego komitetu dla uregulowania wód w powiecie mieleckim, która przedstawia nader smutny stan tej części Nadwiśla i wykazuje, że przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki w tym powiecie, zapomniano uregulować odpływ rozlicznych potoków, mających ujście do obu tych rzek, skutkiem czego wody zebrane z atmosferycznych opadów zatrzymują się u wałów Wisły i Wisłoki, i zabagniają rozległe przestrzenie, tak że gdyby taki stan rzeczy dłużej miał pozostać, to wały usypane z nadzwyczajnem wysileniem mieszkańców mieleckiego powiatu, przyniosłyby im więcej szkody niż pożytku.

Zawiązana jeszcze w r. 1879. spółka wodna dla odprowadzenia wód po lewej stronie drogi Dembicko - Tarnobrzесьkiej do Wisły pod Zadusznikami — nie mogła dotychczas rozpocząć swego działania, gdyż natrafiła, jak się komisya przekonała z aktów Wydziału krajowego, na mnogie i nieprzewidziane trudności.

Do przeniesienia . . . 7.943 zł.

Dnia 25. Lutego 1879. uchwalony został w Mielcu przez reprezentantów interesowanych gmin i obszarów dworskich — statut spółki wodnej, obejmujący gminy i dwory: Borki, Brzyście, Chorzelów, Chrząstów, Gawłuszowice, Jaślany, Krzemienica, Kliszów, Kembłów, Malinie, Młodochów, Padew, Roźniaty, Tuszów, Wola Zdakowska, Złotniki i Zaduszniki.

Projekt, na podstawie którego spółka się zawiązała, wypracowany był jeszcze w r. 1874. przez prywatnego inżyniera p. Müllera. Interesowani udawali się wprawdzie kilkakrotnie do c. k. władz z prośbą, aby ten projekt przez rządowe organa mógł być wypracowany — lecz oznajmiono im ostatecznie w r. 1873., że organa rządowe, dla braku sił technicznych, podobnemi sprawami zajmować się nie mogą.

Projekt p. Müllera uznało c. k. Starostwo w Tarnobrzegu w r. 1875. jako wykonany starannie i ze znajomością rzeczy, lecz biuro techniczne Wydziału krajowego uznało za niezbędne, zażądać rektyfikacji i uzupełnienia tego projektu.

Również i co do statutu spółki zażądał Wydział krajowy zmian odpowiednich, o czym Wydział powiatowy mielecki reskryptem z dnia 30. Marca 1880 L. 11.951 zawiadomiono, asygnując równocześnie uchwaloną w r. 1878. subwencję 2.000 zł. pod warunkiem, że projekt uzupełniony, a spółka na podstawie zmienionego statutu prawomocnie utworzoną zostanie.

Pismem z dnia 20. Kwietnia 1880 L. 420 doniósł Wydział powiatowy mielecki Wydziałowi krajowemu, że postawione przez Wydział krajowy warunki co do podjęcia kwoty 2.000 zł. są niewykonalne, gdyż w skutek wniesionych rekursów postawiło c. k. Namiestnictwo nowe warunki do ukonstytuowania spółki, którym zadość uczynić niepodobna.

Zarazem donosi Wydział powiatowy, że c. k. Namiestnictwo zezwoliło na wydanie subwencji rządowej 2.000 zł. do rąk komitetu tymczasowego, aby rozpoczęcia robót nie wstrzymywać i uprasza, by także krajowa subwencya temuż komitetowi wypłaconą być mogła, zwłaszcza gdy ludność dotknięta niedostatkiem, potrzebuje zarobku. Lecz Wydział krajowy w obec treści uchwały sejmowej z roku 1878. był zmuszony prośbie tej odmówić, i subwencya rzeczona zrealizowaną nie została.

Z dalszych aktów tej sprawy okazuje się, że orzeczenie c. k. Starostwa w Mielcu z dnia 2. Kwietnia 1879 L. 2215, którem statut spółki wodnej zatwierdzono, zniesione zostało reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 12. Lutego 1880 L. 5469 z następujących powodów:

ponieważ przeprowadzono pertraktację tylko z przełożonymi gmin i obszarów dworskich, zamiast z wszystkimi interesowanymi właścicielami gruntów;

ponieważ nie stanęli do rozprawy właściciele większej połowy gruntów do odwodnienia przeznaczonych.

Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dla ułatwienia sprawy mogą interweniować pełnomocnicy z każdej miejscowości, — lecz muszą się wykazać specyjalnemi pełnomocnictwami wszystkich interesowanych, zeznanemi w obec c. k. notaryusza.

Zażądało także c. k. Namiestnictwo szczegółowego wykazu wszystkich właścicieli i obszaru gruntów każdego właściciela, przeznaczonych do odwodnienia.

Wydział powiatowy mielecki, donosząc Wydziałowi krajowemu dnia 6. Lipca 1881. o tych przeszkodach w zawiązaniu spółki, wykazuje, jak ogromną korzyść przyniosła subwencya rządowa 2.000 zł. w r. 1880. komitetowi tymczasowemu wypłacona; za tę kwotę bowiem wykonano 2.687 sążni bieżących kanału, czem osuszono folwark Kembłów częściowo, a gminę Roźniaty zupełnie, tak iż te miejscowości zyskały blisko 100 morgów przestrzeni. Prosi więc Wydział powiatowy o asygnowanie uchwalonej przez Wys. Sejm w r. 1880. subwencji 4.000 zł. bądź to na ręce komitetu tymczasowego, bądź też na ręce Wydziału powiatowego, oświadczając nawet — iż jeśli to zapewni spiesznią wypłatę subwencji — gotowi byłiby właściciele większych posiadłości dać hipoteczne

poręczeniu, że subwencye według zatwierdzonego w zasadzie planu użytą będzie.

Żądaniu temu Wydział krajowy musiał znowu odmówić, a subwencya pozostała nieużyta.

Reskryptem z dnia 19. Października 1881. L. 57.791 uwzględniło c. k. Namiestnictwo przedstawienia Wydziału powiatowego mieleckiego o tyle, iż odstąpiło od żądania notaryalnej legalizacji podpisów właścicieli gruntów na pełnomocnictwach, do pertraktacyi wymaganych, i orzekło, że dostateczne jest wybrać pełnomocników w obecności c. k. urzędnika politycznego, który spisze protokół tej czynności.

Starostwo mieleckie przeprowadziło więc w r. 1882. powtórnią pertraktację, i akta związanej ponownie spółki przedłożyło c. k. Namiestnictwu, z powodu wniesionych kilku rekursów. Namiestnictwo zarządziło do L. 23.411/1882 uzupełnienie planów i poleciło wydać nowe orzeczenie.

W skutek tego (po zasięgnięciu opinii biura technicznego w Tarnobrzegu) oznajmiło c. k. Starostwo w Mielcu pismem z dnia 10. Września 1882. L. 9.418 Komitetowi dla związania spółki wodnej — że gdy żądane przez c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zmiany projektu nie zostały przeprowadzone — sprawa nie jest jeszcze dojrzałą do traktowania jej w drodze urzędowej.

Zwraca zatem Starostwo cały projekt Komitetowi, i wskazuje, że uzupełnienie projektu obejmować powinno trasę nowych kanałów i wałów, tudzież zmiany trasy tak głównego kanału jak kanałów ubocznych, tudzież że należy odpowiednio przerobić kosztorys. Nadto potrzeba sporządzić nowy wykaz właścicieli gruntów, którzy mają należeć do spółki, i wymienić przy każdej liczby parcel, terenem projektowanego osuszenia objętych, obszar tych parcel i dochód dotychczasowy, tudzież wykazać i obliczyć spodziewaną dla każdej parceli korzyść z osuszenia. Skoro plany, kosztorysy i wykazy będą gotowe — należy je przedłożyć c. k. Starostwu i złożyć 350 zł. jako zaliczkę na koszt dochodzeń przedsięwziąć się mających przy udziale c. k. komisarza powiatowego, c. k. inżyniera i rzeczoznawców.

Niezrażony tylu przeciwnościami Komitet poruczył przerobienie planów i kosztorysów p. Jankowskiemu, inżynierowi krajowego biura melioracyjnego, i udaje się do Wys. Sejmu z prośbą:

o zaliczenie 1.500 zł. jeszcze przed związaniem spółki — na koszt owych czynności, od których związanie spółki zależy;

o przeniesienie uchwalonej na r. 1882. kwoty 4.000 zł. do budżetu na r. 1883.; przyznanie oprócz tego jeszcze 8.000 zł. ze względu na znaczne powiększenie kosztów, spowodowane przerobieniem projektu, — przyczem zauważa Komitet, że rezerwowanie kredytu dla spółki po prawej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej jest obecnie zbyt czynnem, gdyż spółka ta z pewnością w r. 1883. w życie nie wejdzie, a osoby tą drugą spółką się zajmujące, nauczone doświadczeniem, żadnych nawet wstępnych kroków czynić nie będą, dopóki spółka po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej związana nie zostanie.

Komisya budżetowa uważała za swój obowiązek cały przebieg tej sprawy szczegółowo Wys. Sejmowi przedstawić, gdyż z toku tej przed dziesięciu laty rozpoczętej, a dziś jeszcze w stadium przygotowawczem zostającej pertraktacyi — okazuje się, jak dalece nieodpowiednią była ta pertraktacya, skoro teraz dopiero po dopełnieniu wymienionych powyżej warunków, ma być znowu po raz trzeci związana spółka wodna, poczem znów nastąpią zapewne nowe rekursa i orzeczenie władz wyższych. Okazuje się także, jak wielkie a nieprzewidziane przeszkody mają do zwalczania obywatele, którzy biorą inicjatywę w sprawach podobnych, i jak dalece przykład taki odstręczać musi obywateli w sąsiednich okolicach od zawiązywania spółek wodnych. Wszelkie też uchwały Wys. Sejmu, powzięte celem zasilenia spółek wodnych, pozostaną bezskuteczne, jeśli związanie spółek natrafiać będzie na coraz nowe trudności.

Z przeniesienia . 7.943 zł.

Komisya mniema zatem, iż należy wezwać c. k. Rząd, by przez wydanie stosownej instrukcyi zapobiegł podobnemu przewlekaniu spraw, tyle ważnych dla ekonomicznych interesów kraju.

Co się zaś tyczy żądania Komitetu dla zawiązania spółek wodnych w powiecie mieleckim — komisya sądzi, iż należy temu Komitetowi udzielić ze subwencyi 4.000 zł. uchwalonej na r. 1882. dla spółki po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzesckiej, kwotę 1.500 zł. w. a. jeszcze przed formalnem zawiązaniem spółki, resztę zaś tej subwencyi w kwocie 2.500 zł. będzie mógł Wydział krajowy asygnować do końca roku budżetowego 1882. — t. j. aż do końca Marca 1883. — jeżeli spółka zawiązana zostanie.

Zważywszy zaś, że koszta w projekcie inżyniera Müllera na 25.751 zł. w. a. obliczone — według opinii biura technicznego przy Wydziale krajowym do L. 11.951/80 znacznie więcej w rzeczywistości wynosić będą, obecnie zaś, skutkiem przerobienia i rozszerzenia planu, znacznie się jeszcze pomnożą;

że nieustanne klęski z powodu zalewów w powiecie mieleckim nietylko niszczą ludność tego powiatu, ale i skarbowi krajowemu dotkliwą wyrządzają szkodę przez odpisywanie krajowych dodatków do podatków (skonstatowano już w r. 1875. przy uchwaleniu subwencyi na regulację Brnia, że w pow. mieleckim z powodu zalewu pól w latach od 1871. do 1874. łączną sumę 30.400 zł. podatków odpisano), wreszcie;

że spółka po prawej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzesckiej niema jeszcze wypracowanych planów i kosztorysów, oprócz projektu rządowego z r. 1865. — który — (według opinii biura technicznego przy Wydziale krajowym do L. 19.797/80.) wymagałby uzupełnienia, a już samo ułożenie takiego planu i kosztorysu potrzebuje wiele czasu i pieniędzy, zwłaszcza gdy według aktów spółka ta miałaby obejmować przeszło 58.000 morgów, a domniemany koszt wynosiłby przeszło 360.000 zł.;

komisya sądzi, iż należy spółce po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzesckiej przyznać na r. 1883. subwencyę w kwocie 8.000 zł., a wyznaczenie subwencyi dla spółki po prawej stronie tej drogi odroczyć do czasu, kiedy zawiązanie tej spółki będzie już bliskiem urzeczywistnienia.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby wydaniem stosownej instrukcyi wpłynął na szybkie a dokładne załatwianie spraw, dotyczących zawiązywania spółek wodnych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby tę przez c. k. Rząd wydać się mającą instrukcyę podał do wiadomości Wydziałów powiatowych — i poinformował te władze autonomiczne o postępowaniu zachować się mającym przy tworzeniu spółek wodnych.

3. Upoważnia się Wydział krajowy, aby z uchwalonej w budżecie na r. 1882. dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzesckiej subwencyi w kwocie 4.000 zł. asygnował Komitetowi dla zawiązania tej spółki utworzonemu, do rąk przewodniczącego Jana hr. Tarnowskiego z Chorzelowa kwotę 1.500 zł. na koszta z zawiązaniem tej spółki połączone.

4. W budżet na rok 1883. wstawia się w pozycyi 118. a. sumę . . . . . 8.000 zł. jako subwencyę dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzesckiej, którą Wydział krajowy wypłaci pod warunkiem, że spółka zawiąże się według ustawy z 14. Marca 1875. — przedłoży statut Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia i oznaczy termin ukończenia robót według uznania Wydziału krajowego.

Do przeniesienia . 15.943 zł.

Z przeniesienia . 15.943 zł.

Najdawniejsza ze spółek wodnych w kraju naszym, zawiązana w r. 1877. spółka do regulacji Starego Brnia i jego dopływów, uzyskała w r. 1877. od Wysokiego Sejmu subwencyę w sumie 6.000 zł., którą jej Wydział krajowy asygnował, skoro żądane przez Wydział krajowy zmiany statutu na ogólnem zgromadzeniu spółki uchwalone i przez władzę polityczną zatwierdzone zostały.

Otrzymała ta spółka także od c. k. Rządu subwencyę w kwocie 6.000 zł.

Kosztorys projektowanych robót wynosi przeszło 94.000 zł.

Dnia 19. Września 1882 do L. 391 wniosła ta spółka do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie jej dalszej subwencyi w kwocie 5.000 zł. i wykazuje, że dotychczasowe koszta wykonanych robót wynoszą 24.752 zł., a gdy subwencye wynosiły 12.000 zł. pokryto z datków konkurencyjnych resztę 12.752 zł.; że dalsze datki konkurencyjne obecnie nie mogą być ściągnięte, gdyż okolica ta została nawiedzona ciężkimi klęskami gradobicia i długotrwałych deszczów, tak iż prawie cały plon jest zniszczony i obawiać się nawet należy, że w wielu miejscowościach do spółki należących głód panować będzie.

Uzupełniając tę petycyę przedłożyła spółka udokumentowane rachunki za r. 1880. i 1881. (rachunki z lat poprzednich zostały już przez Wydział krajowy sprawdzone) i udowodniła w ten sposób, że do końca roku 1881. sumę 21.600 zł. na regulacyjne roboty wydała.

Komisya budżetowa, uwzględniając nader trudne położenie mieszkańców powiatu mieleckiego, do tej spółki należących, tudzież z uwagi, że w obec panującego tam niedostatku będzie można za pomocą subwencyi nietylko znaczną część robót wykonać, ale i przynieść pomoc włościanom dotkniętym klęskami, przez otwarcie im sposobności do zarobku — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

w budżecie na r. 1883. w poz. 118 b) wstawia się kwotę	5.000 „
jako subwencyę dla spółki wodnej dla regulacji Brnia Starego z dopływami.	
w poz. 119. wnosi komisya — zgodnie z Wydziałem krajowym — na subwencyonowanie spółek wodnych	6.000 „
w poz. 120. wnosi komisya — zgodnie z Wydziałem krajowym — na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 21. Października 1881 tytułem drugiej raty pożyczki 3%, w sumie 30.000 zł. przyzwolonej dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacji Wisłoka od Beska po Krościenko — kwotę	10.000 „
	36.943 zł.
Suma rubryki XIII.	

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or report.

100
101

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XIV

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Sprawozdawca poseł Goldman.

W budżecie na r. 1882 uchwalono w tej rubryce 81.116 zł. Na r. 1883 preliniuje Wydział krajowy 227.560 zł., czyli więcej o 146.444 zł. Na rok 1882 uchwalono w tej rubryce potrzebne kwoty na odsetki i częściowe umorzenie pożyczek: 40.400 zł. zaciągniętej w kasie oszczędności na budowę kulparkowską; 10.000 zł., zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincenciego á Paulo w galic. kasie oszczędności; 600.000 zł. zaciągniętej od banku dla krajów koronnych na pokrycie niedoborów z lat ubiegłych, nakoniec na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej.

Na rok 1883 Wydział krajowy preliniuje potrzebne kwoty na wszystkie powyżej wyszczególnione pożyczki, z tą tylko różnicą, że od pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w banku dla krajów koronnych Wydział krajowy preliniuje tylko odsetki na jedno półrocze d. 1. Stycznia przypadające, zaś na odsetki za drugie półrocze i na raty umorzenia nie preliniuje nic, ponieważ według uchwały Wys. Sejmu cała ta pożyczka ma być spłaconą z pożyczki 1,919.400 zł. zaciągniętej się mającej na spłacenie w obiegu będących 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873 i reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych.

Nadto preliniuje Wydział krajowy potrzebne kwoty na odsetki i częściowe umorzenie:

- a) Pożyczki zaciągniętej przez zbór izraelski w Krakowie, w tamtejszej kasie oszczędności.
- b) Pożyczki zaciągniętej się mającej na założenie i wyposażenie banku krajowego,
- c) Pożyczki zaciągniętej się mającej na spłacenie w obiegu zostających 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, oraz na spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych,
- d) Pożyczki zaciągniętej się mającej na budowę kolei transwersalnej.

Co do pożyczek ad a, b, c, komisya budżetowa uznaje potrzebę preliniowania potrzebnych kwot w wysokości przez Wydział krajowy oznaczonej. Co się zaś tyczy pożyczki ad d, pożyczki zaciągniętej się mającej na budowę kolei transwersalnej, sądzi komisya budżetowa, że zaciągnięcie tej pożyczki w najbliższej przyszłości, to jest w I połowie r. 1883 nie jest koniecznem, że sprawa sama, to jest budowa kolei nie na tem nie ucierpi, jeżeli przyjdzie do skutku tej pożyczki nastąpi w drugiej połowie 1883 r. w ten sposób, aby w tym roku potrzeba było płacić odsetki tylko za 6 miesięcy i jedną tylko ratę umorzenia kapitału; z tego powodu komisya budżetowa redukuje preliniowaną przez Wydział kraj. na odsetki i umorzenie tej pożyczki kwotę 66.000 zł. na 33.000 zł. a mianowicie na spłatę kapitału 5.500, na 5% odsetki na 6 miesięcy 27.500 zł.

Opierając się na powyższym wywodzie, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

poz. 121. Umorzenie pożyczki 66.000 zł., zaciągniętej z funduszu domesty-		
kálnego na budowę kulparkowską:		
XI rata kapitału	3.225 zł. 21 ct.	
5% ₀ odsetki	<u>2.054 „ 79 „</u>	5.280 zł.
poz. 122. Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w galic. kasie		
oszczędności na budowę kulparkowską:		
VIII. i IX rata kapitału	521 zł. 38 ct.	
5% ₀ odsetki	1920 „ 85 „	
podatek dochodowy	<u>250 „ — „</u>	2.692 „
poz. 123. Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadze-		
nie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie z gal.		
kasy oszczędności:		
IV i V rata kapitału	91 zł. 76 ct.	
5% ₀ odsetki	<u>490 „ 21 „</u>	582 „
poz. 124. Umorzenie pożyczki 600.000 zł., zaciągniętej w banku dla		
krajów koronnych:		
4 ⁹ / ₁₀ % na dzień 1. Stycznia przypadające.		13.524 „
poz. 125. Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez zbór izraelski		
w Krakowie, w tamtejszej kasie oszczędności:		
I rata kapitału z odsetkami		400 „
poz. 126. Umorzenie pożyczki 1,025.000 zł. zaciągnąć się mającej na zało-		
żenie i uposażenie banku krajowego:		
I rata kapitału	10.250 zł.	
5% ₀ odsetki	<u>51.250 „</u>	61.500 „
poz. 127. Umorzenie pożyczki 1,919.400 zł., zaciągnąć się mającej na		
spłacenie w obiegu zostających 6% ₀ obligacyj pożyczki krajowej		
z r. 1873 oraz na spłacenie reszty pożyczki zaciągniętej w banku		
dla krajów:		
1% ₀ na ratę kapitału } od 1. Lipca do koń-	{ 9.597 zł.	
5% ₀ odsetki } ca Grudnia 1883. { <u>47.985 „</u>		57.582 „
poz. 128. Umorzenie pożyczki 1,100.000 zł., zaciągnąć się mającej na		
budowę kolei transwersalnej:		
1% ₀ na spłatę kapitału } za czas od 1. Lipca { 5.500 zł		
5% ₀ odsetki } do końca Grud. 1883. { <u>27.500 „</u>		33.000 „
poz. 129. Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy		
krajowej		20.000 „
Suma rubryki XIV		194560 zł.

o 33.000 zł. mniej, niż preliminarz Wydziału krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XV.

(Str. 30.)

Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.

Referent: Poseł *Goldman*.

W poz.	130.	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym, jak na r. 1882	1.800 zł.
"	131.	Biuro melioracyjne przy Wydziale krajowym i urządzenie kursu robót melioracyjnych, jak na r. 1882.	7.800 "
"	131.a)	Na wzmocnienie sił biura melioracyjnego, według uchwały z dnia 27. września	600 "
"	131.b)	Subwencyonowanie podmajstrzych, według uchwały z d. 27. września	600 "
"	132.	Expozytura biura melioracyjnego w Tarnowie	200 "
"	132.a)	" " " w Sanoku, uchw. z dnia 27. września	200 "
"	133.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie uchwała z d. 23. wrześn.	11.710 "
"	134.	" wyższa rolnicza w Dublinach " " 5. paźdz.	33.045 "
"	135.	" parobków w Dublinach " " 5. "	9.674 "
"	135.a)	Koszta nabożeństwa dla uczniów szkoły w Dublinach obrządku gr. kat., według uchwały z dnia 4. października	300 "
"	136.	Folwark w Dublinach, uchwała z dnia 7. października	11.775 "
"	136.a)	Na osuszenie łąk i sporządzenie planów całej melioracji pól i zdrenowania części tychże, obejmujących pole doświadczalne według uchwały z dnia 4. października	2.500 "
"	137.	Kurs gorzelnictwa, uchwała z dnia 23. września	1.545 "
"	138.	Szkoła rolnicza w Czernichowie	27.178 "
"	139.	" ogrodnicza " } według uchwały z dnia	3.175 "
"	140.	Folwark " } 10. października	16.541 "
"	141.	Szkoła weterynaryi we Lwowie:	
		a) subwencya c. k. Rządowi	2.000 "
		b) spłata pożyczki Kasie oszczędności XV. i XVI. rata	1.053 "
"	142.	Szkoła snycerstwa w Zakopanem:	
		a) Towarzystwu tatrzańskiemu . . . . . 300 zł.	
		b) Zarządowi szkoły . . . . . 300 "	600 "
"	143.	Szkoła przemysłowa w Jarosławiu	500 "
"	144.	" " Przemysłu	500 "
"	145.	" " Rzeszowie	500 "
"	146.	" " Tarnowie	500 "

Do przeniesienia 134.296 zł.

		<i>Z przeniesienia</i>	134.296 zł.
Poz. 146. a)	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej:		
	L. 212/144 Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego,		
	L. 215/147 Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego,		
	L. 177/111 Dyrekcyi szkoły przemysłowej w Rzeszowie,		
	L. 213/145 Zarządu głównego Towarzystwa pedagog., o nadzwyczajny datek na szkoły przemysłowe w Jarosławiu, Przemyśle, Rzeszowie i Tarnowie;		
	Komisya wnosi: Zarządom szkół przemysłowych w Jarosławiu Przemyśle, Rzeszowie i Tarnowie udziela się na r. 1883 na sprawienie przyborów naukowych, datek <i>jednorazowy</i> w kwocie po 200 zł.		800 „
„ 146. b)	W załatwieniu petycyj:		
	L. 321/237 gminy miasta Krakowa i		
	L. 320/236 Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, o subwencyę dla założyć się mającej szkoły handlowej w Krakowie, komisya wnosi:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	Szkole handlowej w Krakowie udziela się <i>roczną</i> subwencyę w kwocie		1.000 „
„ 147.	Szkoła ogrodniczo-sadownicza w Tarnowie		300 „
„ 148.	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego		5.000 „
	Na przemysł rękodzielniczy preliminuje Wydział krajowy 30.000 zł. o 25.000 zł. więcej niż na rok 1882. Komisya budżetowa z uwagi, że nie podobna pozostawić tak ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego bez opieki, własnym słabym siłom pojedynczych, bez narażenia jej na niechybny upadek w samym zarodzie, z uwagi że z tej kwoty Wydział krajowy będzie mógł udzielać pożyczki dla towarzystw tkackich, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:		
„ 149.	Na przemysł rękodzielniczy, na pożyczki i subwencyę		30.000 „
	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisya wnosi:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	L. 247/179 petycyę tkaczy z gminy Łuźnia,		
	L. 504/374 „ Dyrekcyi towarzystwa tkaczy w Koszowie		
	L. 830/636 „ towarzystwa tkaczy w Białowej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania i ewentualnego uwzględnienia z rubr XV. poz. 149 budżetu.		
„ 150.	Muzeum przemysłowe we Lwowie		2.000 „
„ 151.	„ „ „ Krakowie		2.000 „
„ 152.	Komisya fizyograficzna		3.000 „
„ 153.	„ „ na badania geologiczno - górnicze		500 „
„ 154.	Towarzystwo rolnicze we Lwowie		3.000 „
„ 155.	„ „ w Krakowie		3.000 „
„ 156.	„ „ ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie		700 „
		<i>Do przeniesienia</i>	185.596 zł.

	<i>Z przeniesienia</i>	
Poz. 156 a) Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu, według uchwały z dnia 7. października	185.596	zł.
„ 157. Towarzystwo tatrzańskie	400	„
„ 158. Badania głębszych pokładów ziemi	400	„
„ 159. „ geologiczne kraju	10.000	„
„ 160. Na studia chemicznej przeróbki nafty i jej odpadków (według uchwały z dnia 12. października r. b.)	3.000	„
„ 161. Zalesienie wydm piaszczystych w powiatach :		
a) Nisko	150	„
b) Tarnobrzeg	750	„
c) Cieszanów, Jarosław i Łańcut	400	„
d) Przemyślany	150	„
e) Jaworów, według uchwały z dnia 25. września	550	„
f) Mościska, „ „ „ „	700	„

S t y p e n d y a.

Poz. 162. Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i kosztu podróży 60 zł.	260	„
„ 163. „ uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000	„

W załatwieniu petycyj :

L. 172/106 Hirsza Tłumaka i L. 173/107 Józefa Langhausa, ukończonych uczniów szkoły weterynaryi w Wiedniu, proszących o zapomogę na złożenie taksy rygorozów i na utrzymanie przez czas pobytu w Wiedniu dla złożenia tych egzaminów, komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycye Hirsza Tłumaka i Józefa Langhausa przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rub. XV poz. 163 budżetu.

W załatwieniu dalszych petycyj : komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

L. 115/65 Petycye Bolesława Kwiatkowskiego, „ 335/251 „ Jana Brelawskiego, „ 443/344 „ Jana Ficałowicza i „ 692/530 Fryderyka Grübera, słuchaczy akademii rolniczej w Wiedniu, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rubr. XV poz. 163 budż.

„ 164. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000	„
„ 165. „ „ „ gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400	„
„ 166. „ górników chcących kształcić się w zawodach specjalnych, kraj nasz najbliższej obchodzących (uchwała z 12. paźdz.)	1.300	„

W załatwieniu petycyj, komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

L. 146/83 Petycye Karola Juliana Milkowskiego, „ 438/339 „ Wincentego Gruszeckiego, „ 497/367 „ Piotra Zagorowskiego,

Do przeniesienia . . . . . 212.056 zł.

Z przymiesienia . 212.056 zł.

L. 750/575 Petycę Kazimierza Gąsiorowskiego, słuchacza akademii górniczej w Leoben, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z rubryki XV pozycyi 166 budżetu.

Nad petycją l. 244 Towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów akademii rolniczej w Leoben, przechodzi się do porządku dziennego.

Poz. 167.	Dla dwóch uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie	200	„
	W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisja wnosi : Wysoki Sejm raczy uchwalić :		
„ 167. a)	L. 168/102 Teofili Zielińskiej na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów	200	„
„ 167. b)	„ 227/159 Józefowi Piotrowi Accordowi na dwuletni pobyt za granicą, celem wykształcenia się w zawodzie mechanicznym, na dwa lata, rocznie po	300	„
„ 167. c)	„ 239/171 Władysławowi Aleksandrowi Tarchalskiemu, celem kształcenia się w zawodzie handlowym na akademii handlowej w Wiedniu, nadwa lata, po	300	„
„ 167. d)	„ 242/174 Towarzystwu pracy kobiet we Lwowie	400	„
„ 167. e)	„ 298/217 Stowarzyszeniu rękodzielników Gwiazda we Lwowie	500	„
„ 167. f)	„ 117/67 Teofili Mańkowskiej o subwencyę dla syna Mieczysława, czeladnika stolarskiego, celem wysłania go do Niemiec i Francji, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia przy rozdawaniu stypendyów z fundacyi stypendyjnej krajowej wystawy rolniczej.		
„ 167. g)	„ 633/484 Krajowemu towarzystwu rybackiemu w Krakowie . z żądaniem złożenia rachunków Wydziałowi krajowemu z dochodów i wydatków za lata 1882 i 1883.	600	„
„ 167. h)	„ 330/246 Tarnawskiemu Stanisławowi . . . . . wypłacalnych przez Wydział krajowy częściowo w miarę postępów jakimi petent się wykaże.	300	„
	„ 312/228 Alfonsyny Klamut, właścicielki kopalni węgla brunatnego w Słopczatowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do właściwego urzędowania.		
„ 167. i)	„ — Michalinie Teodorowiczównie na utworzenie warsztatu maszynowych robót drutowych, wedle uchwały z dnia 2. października	200	„
	Suma rubryki XV	215.056	zł.

Budżet krajowy na rok 1883.

Rubryka XVI.

(Str. 32.)

Rozmaite wydatki.

Sprawozdawcy: Poseł *Chrzanowski* i poseł *Goldman*.

Komisyja budżetowa odpowiednio uchwałam Wysokiego Sejmu wnosi:

W poz.	168.	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	zł.
	"	169. Na uposażenie kasy krajowej (patrz rubr. I. dochodów)	140.000	"
	"	170. Na pożyczki na budowę koszar, wedle uchwały sejmowej z dnia 28. Września r. b.	120.000	"
	"	171. Dla księży unitów chełmskich	3.000	"
Dalej należy wstawić stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu:				
	"	172. Dla Bogusza Stęczyńskiego, } według uchwały sejmowej z dnia	200	"
	"	173. " Józefy Zaleskiej, } 16. Września 1882	100	"
	"	174. " komitetu cerkiewnego we wsi Orowa, }	100	"
	"	175. " Szymona Kudlika, } wedle uchwały sejmo-	100	"
	"	176. " Michaliny Nowakowskiej, } wej z dnia 2. Paź-	100	"
	"	177. " Karoliny Stupnickiej, } dziernika 1882	100	"
	"	178. " Anieli Czajkowskiej, }	100	"

W załatwieniu petycyj przekazanych komisji budżetowej, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W poz.	179.	L. 774/596. Komitetowi wystawy pamiątek i zabytków z epoki Króla Jana III. <i>jednorazowa</i> subwencya	1.000	"
	"	180. " 430/331. Komitetowi gr. kat. parfi św. Apostołów Piotra i Pawła we Lwowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	500	"
	"	181. " 427/328. Komitetowi gr. kat. parafii św. Norberta w Krakowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	424	"
	"	182. " 577/433. Albinie Śliwińskiej, wdowie po prow. zarządcy szpitala we Lwowie, <i>jednorazowa</i> zapomoga	200	"
	"	183. " 357/268. Joannie Marie, wdowie po nauczycielu szermierki, <i>jednorazowa</i> zapomoga	100	"

Co do petycyj:

"	184.	L. 49/11. Gminy miasta Skała: upoważnia się Wydział krajowy do udzielenia gminie m. Skały 5% pożyczki	3.000	"
	"	185. " 909/696. Gminie Sielec bełzki na restaurację cerkwi	200	"

Suma rubryki XVI **299.224 zł.**

Petycje L. 362/273. Komitetu parafialnego w Manastersku, o zasiłek na wewnętrzne urządzenie nowo zbudowanego kościoła parafialnego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania i możliwego uwzględnienia.

" " 236/168. Anny Bortnik, o udzielenie jej pensji lub zapomogi, przekazuje się Wydziałowi krajowemu, do zbadania podanych w niej faktów i w razie korzystnego wyniku tych sprawdzeń do uwzględnienia tej prośby.

Co do petycji:

" " 240/172. Rady gminnej w Lesznie, w powiecie drohobyckim, o zasiłek na dokończenie ikonostazu w kościele parafialnym.

" " 245/177. Członków rz. kat. wyznania gminy Milno, pow. Brody, o udzielenie zapomogi na odrestaurowanie miejscowej kaplicy.

" " 278/197. Komitetu parafialnego gr. kat. w Drohobycz, o zapomogę na odrestaurowanie cerkwi św. Trójcy.

" " 361/272. Komitetu ściślejszego ku rozszerzeniu kościoła łać. w Kołomyi, o udzielenie z funduszy krajowych *jednorażowej* zapomogi.

" " 842/648. Ks. Sylwestra Dzierżyńskiego, przewodniczącego komitetu parafii obrz. łać. w Staremmieście, o bezprocentową pożyczkę 16.000 zł. na budowę nowego kościoła.

" " 867/665. Henryka Lewickiego, sekretarza Towarzystwa rolniczego krakowskiego, o udzielenie stypendium dla syna Feliksa, do ukończenia studyów w akademii orientalnej.

Komisya wnosi: przejście do porządku dziennego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Zebranie sumaryczne dochodów i wydatków.

Dochody.

<i>Rubr. I.</i>	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	160.000 zł.
„	<i>II.</i> Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	1.000 „
„	<i>III.</i> Dochody z dróg krajowych	227.510 „
„	<i>IV.</i> Nadwyżka dochodów zwrócona przez zakłady uposażone ze skarbu krajowego	5.772 „
„	<i>V.</i> Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.000 „
„	<i>VI.</i> Zwroty pożyczek i odsetki od nich	11.749 „
„	<i>VII.</i> Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.390 „
„	<i>VIII.</i> Dochody własne krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublany	31.279 „
„	<i>IX.</i> Dochody własne szkół rolniczych w Czernichowie i folwarku Czernichów	29.860 „
„	<i>X.</i> Dochód za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
„	<i>XI.</i> Rozmaite dochody	1.150 „
	Suma dochodów	501.310 zł.
	Do tego z aktywów funduszu pożyczki krajowej z roku 1873.	120.000 „
	Razem	621.310 zł.

Wydatki.

<i>Rubr. I.</i>	Koszta reprezentacji kraju	100.780 zł.
„	<i>II.</i> „ zarządu	221.623 „
„	<i>III.</i> „ leczenia	480.000 „
„	<i>IV.</i> „ szczepienia	58.230 „
	Do przeniesienia	860.633 zł.

Z przeniesienia

860.633 zł.

<i>Rubr.</i> V.	Wydatki sanitarne	10.900	„
„ VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.572	„
„ VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	544.966	„
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	15.294	„
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	71.946	„
„ X.	Drogi krajowe	905.129	„
„ XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	145.558	„
„ XII.	Wydatki na szupaśnictwo	29.500	„
„ XIII.	Budowy wodne	36.943	„
„ XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	194.560	„
„ XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	215.056	„
„ XVI.	Rozmaite wydatki	299.224	„
	Suma wydatków	3,346.281	zł.
	W porównaniu z dochodami	621.310	„
	okazuje się niedobór	2,724.971	zł.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

Sprawozdawca p. Hausner.

Wydział krajowy preliniuje na rok 1883 w wydatkach dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie 181.985 zł. (175.685 zł. zwyczajnych, 6.300 zł. nadzwyczajnych), mianowicie 166.117 zł. (160.289 zł. zwyczajnych, 5.828 zł. nadzwycz.) dla funduszu chorych a 15.868 zł. (15.396 zł. zwycz., 472 zł. nadzwycz.) dla funduszu położnic, to jest o 2.077 zł. mniej niż uchwalono na r. 1882 (184.062 zł.), a to 177 zł. w zwyczajnych a 1.900 zł. w nadzwyczajnych wydatkach.

Wydatki krajowego szpitala powszechnego we Lwowie przebiegły w ostatnich pięciu latach dwie fazy, pierwszą, w której sumy preliniowane wzmagały się z każdym rokiem a rzeczywiste wydatki, według zamknięć rachunków wprawdzie zmniejszały się już dość znacznie, jednak przewyższały jeszcze zawsze preliniowane kwoty; drugą zaś fazę w której na podstawie coraz zmniejszających się rzeczywistych wydatków, Wydział krajowy i Reprezentacya krajowa coraz mniejsze kwoty preliniowały. Następujące zestawienie wyjaśni ten zwrot w budżecie szpitala.

Rok 1877. Uchwalono 173.580 zł.

Wydano rzeczywiście 199.681 zł. o 26.101 zł. więcej od preliniowanej kwoty.

„ 1878. Uchwalono 176.238 zł., o 2.658 zł. więcej niż w poprzednim roku.

Wydano rzeczywiście 193.776 zł. o 17.538 zł. więcej od preliniowanej kwoty, lecz o 5.805 zł. mniej niż poprzedniego roku.

„ 1879. Uchwalono 185.637 zł., o 9.399 zł. więcej niż w poprzednim roku.

Wydano 182.266 zł., o 3.371 zł. mniej od preliniowanej kwoty i o 11.510 zł. mniej niż w poprzednim roku.

„ 1880. Uchwalono 194.200 zł. o 8.563 zł. więcej niż poprzedniego roku.

Wydano 177.405 zł. o 16.795 zł. mniej od preliniowanej kwoty i o 4.861 zł. mniej niż w poprzednim roku.

„ 1881. Uchwalono 198.087 zł. o 3.887 zł. więcej niż poprzedniego roku, a wydano rzeczywiście 163.948 zł., o 34.139 zł. mniej od preliniowanej kwoty a o 13.457 zł. mniej niż poprzedniego roku.

„ 1882. Uchwalono 184.062 zł., o 14.025 zł., mniej niż poprzedniego roku.

„ 1883. Wydział krajowy preliniuje 181.985 zł., o 2.077 zł. mniej niż uchwalono poprzedniego roku, lecz 18.520 zł. więcej niż wydano w r. 1881.

Widzimy więc, jak w roku 1878 wydatki rzeczywiste, po części skutkiem uwag i poleceń Wys. Sejmu, zaczęły się zmniejszać i to wcale znacznie i jak w roku 1879 wydatki te nie wy-

czepały już uchwalonej kwoty, z której 3.376 zł. zostały zaoszczędzone. — W r. 1880 zmniejszenie się wydatków postąpiło bardzo znacznie, jednak zachowało rozmiary, jakie za pomocą lepszej gospodarki i ściślejszej kontroli osiągnąć się dały, w r. zaś 1881 skutkiem uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 i rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27. Lipca 1880 wydatki spadły w jednym roku o 13.940 zł., okazały się niższe od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1877 o 36.216 zł. i z uchwalonej kwoty na ten rok pozostawiły 34.662 zł.

Kwoty preliminowane na r. 1882 i na r. 1883 wprawdzie są daleko mniejsze od poprzednich, jednak znacznie wyższe od wynikłości r. 1881, które Wydziałowi krajowemu w chwili zestawienia preliminarza nie były jeszcze dokładnie znane, dziś zaś komisji budżetowej za podstawę ocenienia preliminarza służyć mogą.

Ażeby móżd przystąpić do słusznego rozbioru kwestyi, czy kwota preliminowana przez Wydział krajowy na rok 1883 w obec wynikłości r. 1881 jest za wielką i czy ją obniżyć wypada, komisja budżetowa musiała sobie jasno i gruntownie zdać sprawę o właściwym charakterze tak niezwykle zmniejszenia się wydatków, jakie r. 1881 wykazuje.

Każdy wie i z góry przypuścić musiał, że pierwotnym i głównym powodem takiego wyniku jest i być musiała uchwała W. Sejmu z dnia 21. Lipca 1880 wzywająca Wydział krajowy, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, ua ile przestrzeń szpitala dozwala i aby tych przestrzeni nie powiększał bez upoważnienia Sejmu, dalej ażeby w celu sprowadzenia wydatków na koszt leczenia ubogich chorych do odpowiedniej miary, dążył Wydział krajowy do zaprowadzenia oszczędności w administracyi. Ta uchwała bowiem wywołała znane rozporządzenie Wydziału krajowego z 27. Lipca 1880, które nietylko w najszerszym znaczeniu interpretowało uchwały Wysockiego Sejmu, ale stanowczo dalej posunęło się, aniżeli Wysoki Sejm zamierzył. Że Sejm przyjmowania chorych nie chciał więcej ograniczyć, niż to z dosłownego brzmienia jego uchwały wypływa, to dowodzi, według stenograficznych sprawozdań, przebieg rozprawy nad tą uchwałą. Dalej idący wniosek bowiem p. Wernickiego, który chciał zabronić wszelkiego pomnożenia łóżek w szpitalach, choćby na to przestrzeń istniejąca zezwalała, został odrzucony a sprawozdawca p. Euz. Czerkawski wyraźnie powiedział (stenograficzne sprawozdanie stronica 888) „że więcej odpowiada względem ludzkości, aby ograniczyć możność przyjmowania chorych tylko do przestrzeni, aby jeżeli się zgłaszają ubodzy chorzy, a łóżek brak, przestrzeń zaś na przyjmowanie zezwala, nie krępować rąk Wydziałowi krajowemu, jeżeliby ilość łóżek chciał wyjątkowo powiększyć.

Tymczasem Wydział krajowy w rozporządzeniu z 27. Lipca 1880 wymienił 22 grupy chorób, rzekomo nieuleczalnych, które już odtąd nie miały kwalifikować chorych do przyjęcia w szpitalach powszechnych i pod rygorem potrącenia kosztów leczenia od ich płacy, zabronił lekarzom przyjmować dotkniętych temi chorobami. Więc nie tylko powiększenie przestrzeni szpitali, według uchwały Sejmu, nietylko pomnożenie łóżek, według odrzuconego wniosku p. Wernickiego zabronił Wydział krajowy, ale tem wykluczeniem znacznej części chorób od publicznej pomocy sprawił, iż znaczna część już istniejących łóżek próżno stoi.

I tak w obecnej chwili w szpitalu powszechnym we Lwowie z 710 łóżek tylko 415=59% jest zajętych i nawet w porach roku gdzie zwykle stan zdrowia w mieście bywa najgorszy i natłok chorych jest największy, t. j. w miesiącach Marcu i Kwietniu, w zeszłym roku liczba zajętych łóżek wynosiła 505 do 590, w r. b. zaś 496 do 577 a więc w najgorszym dniu najgorszej pory roku 120 łóżek w powszechnym szpitalu zostało bez chorych. Te cyfry mogłyby wywołać mniemanie, że to dobry znak, że stan zdrowia we Lwowie w ostatnich latach znakomicie się polepszył i mniej jest ratunku i pielęgnowania potrzebujących ubogich chorych. Lecz tak nie jest. Ospa teraz panuje, przedtem panowała biegunka, w miesiącach wiosennych szkarlatyna. Szpitale Sióstr Miłosierdzia i izraelski są lub były przepełnione. Śmiertelność w r. 1881 była wyższą od śmiertelności w r. 1879, w którym jednak ubodzy chorzy 42.300 dni *więcej* przepędzili w szpitalu. Już sam przyrost ludności lwowskiej przeciętnie co roku 2.000 dusz wynoszący, musi nawet przy równym stanie zdrowia, dziś znacznie większą liczbę chorych dostarczyć, jak temu lat trzy. Tymczasem w roku

1881, 104.000 dusz ludności cywilnej musiało się zadowolnić ilością 168.000 dni leczenia, podczas gdy w r. 1879 ludność statystyczna znalazła 211.000 dni leczenia w szpitalu powszechnym. W r. 1879 zatem Lwów miał na jedną głowę ludności 2,1 dni leczenia, w r. 1881 już tylko 1,6. Że to już wymiar pomocy publicznej dla ubogich chorych za szczyły, to wykazuje porównanie z Krakowem, który w tym samym roku zeszłym na niespełna 60.000 ludności miał w powszechnym szpitalu 160.659 dni leczenia, t. j. 2,67 dni leczenia, czyli o przeszło 1 dzień więcej niż we Lwowie, na jedną głowę. Ale co więcej, w Krakowie liczba dni leczenia w r. 1881 była o 7.263 wyższą niż w r. 1879 a więc w Krakowie, tak surowego pojęcia i wykonania rozporządzenia z d. 27. Lipca 1880, jak we Lwowie, nie ma, gdy tam dzisiaj więcej ubogich chorych do powszechnego szpitalu przyjmują, jak w roku przed wydaniem rozporządzenia. Czy w obec łagodniejszej praktyki w Krakowie surowsze zastosowanie rozporządzenia we Lwowie da się usprawiedliwić? Te fakta i cyfry wykazują dobitnie, że ograniczenie przyjmowania chorych w szpitalu powszechnym we Lwowie przybrało rozmiary, których uchwała Sejmu z 21. Lipca 1880 nie przewidywała i wywołać nie zamierzała. Ten stan rzeczy zniewala komisję budżetową do wypowiedzenia swego zdania z tą samą stanowczością jak w r. 1880, tylko w odmiennym kierunku.

Tak jak wtedy ciągle i szybko wzmagające się wydatki, utworzenie filii zakładn obłąkanych bez poprzedniego upoważnienia Sejmu i wygórowane koszta wyżywienia i opażu w Kulparkowie zniewoliły Reprezentację krajową do założenia weto, tak dziś, gdzie utrudnione przyjmowanie do szpitala powszechnego sprawiło, iż przy zwiększonej ludności ubodzy chorzy, rocznie 42.300 dni więcej niż w roku 1879 przepędzają bez pomocy i pielęgowania, komisya budżetowa sądzi, że nadeszła chwila, w której Reprezentacya krajowa winna skłonić swą władzę wykonawczą do odmiennego postępowania, winna wskazać że do wywołania obecnego stanu rzeczy swą uchwałą z 21. Lipca 1880 nie dążyła, że poleciła wprawdzie wszelką możliwą oszczędność, jednak z przestrzeganiem koniecznych względów ludzkości. Komisya budżetowa wyraża pełne uznanie dla energii i umiejętności, z którą przeprowadzone zostały znaczne oszczędności w zarządzie szpitala powszechnego we Lwowie, mianowicie w dziale wyżywienia, opażu i oświetlenia. Komisya może to tem spokojniej uczynić, gdy naoczne przekonanie ją pouczyło, że te oszczędności zostały osiągnięte bez uszczerbku dla chorych tak co do ilości i jakości strawy, jak też co do wzorowego utrzymania czystości i wygod. Im chętniej zaś komisya budżetowa uznaje korzystne wyniki dobrze obmyślanej i konsekwentnie przeprowadzonej oszczędności w zarządzie szpitala, tem mniej zgodzić się może na to, ażeby w obec tak znacznej już redukcji wydatków dążono jeszcze do dalszego ich obniżenia za pomocą bezwzględno wykonania przepisów przyjmowania chorych.

Zresztą oczekiwanie dalszych znacznych oszczędności na tej drodze jest w części złudne. W zakładzie bowiem na pewną ilość chorych obliczonym, ze stałą organizacyą, obowiązującym etatem, o obszernych rozmiarach, zbyt daleko posunięte zmniejszenie korzystających z niego już nawet absolutnie nie wielką kwotę zaoszczędzić zdoła, względnie zaś sprzeciwia się zasadom prawdziwej oszczędności, ponieważ wtedy koszt leczenia jednego dnia musi stać się droższym, gdy z wyjątkiem strawy, bielizny i lekarstw wszystkie inne rubryki wydatków pozostają w tej samej wysokości, czy szpital jest zajęty przez 600, czyli przez 400 chorych. Ten rezultat względnego podrożenia kosztów leczenia (nie samego wyżywienia, lecz całego utrzymania) we lwowskim szpitalu powszechnym już dość wybitnie się okazał.

Koszt ten wynosił bowiem w r. 1879: 86 ct. za jeden dzień leczenia (182.226 zł. za 211.258 dni leczenia), w r. 1880 już 88 ct. (177.405 zł. za 197.549 dni leczenia), a w r. 1881 już 96 ct. (163.465 zł. za 168.959 dni leczenia), czyli koszt dzienny utrzymania chorego w dwóch latach wzmożł się już o 10 ct. Owóż dalsze ograniczenie przyjmowania chorych uczyniłoby koszt jednego dnia leczenia całkiem niestosownie i nienaturalnie wysokim i pierwszy zakład leczniczy w kraju nie odpowiadałby więcej swemu przeznaczeniu, ponieważ rozmiary gmachu, liczny etat urzędników i sług, wszystkie zaprowadzenia i przybory na pewną frekwencyę obliczone, znajdowałyby się w dysproporeyi z połowicznym, niedostatecznym pożytkiem tego zakładu dla społeczeństwa.

Z powodu tego stanu rzeczy komisya budżetowa zamierzała przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odpowiednią rezolucyę, która atoli stała się bezprzedmiotową, gdy Wydział krajowy już na radzie dnia 3. Października r. b. uchwalił okólnik niżej przytoczony a usuwający wskazane ujemne strony stanu rzeczy, co komisya budżetowa z zadowoleniem zaznacza.

Okólnik L. W. 49261/1882. Do wszystkich szpitali.

Rozporządzeniem z dnia 27. Lipca 1880 r. postanowił Wydział krajowy, iż za przyjęcie chorych, dotkniętych chorobami w tem rozporządzeniu wymienionemi do szpitala, są osobiście odpowiedzialni lekarze przyjmujący, *jeżeli z powodu ważnych powikłań przyjęcie chorego nie jest koniecznem*“.

Samo z siebie się rozumie, że do takich powikłań należą wszelkie pogorszenia przemijające, tudzież objawy bezpośrednio życiu zagrażające.

Gdy jednakże podnoszą się w publiczności głosy, iż rozumienie to może ulegać wątpliwości, przeto Wydział krajowy dla usunięcia takowej, uzupełnia swoje na wstępie powołane rozporządzenia objaśnieniem: że chorzy z chorobą długotrwałą, bezgorączkową a nieuleczalną mogą być do szpitala przyjmowani, jeżeli ich choroba przedstawia przemijające, szczególnego starania lekarskiego wymagające pogorszenie, lub objawy bezpośrednio życiu zagrażające, co także rozporządzenie ministerjalne z r. 1869 L. 1.713 (dla Lwowa) i §. 29. statutu szpitala we Lwowie, (dla Krakowa) i §. 26. statutu szpitala św. Łazarza w Krakowie, (dla wszystkich) dotychczas obowiązujące postanawia (ją).

Lwów dnia 3. Października 1882.

Jeżeli wykonanie poleceń tego okólnika umożliwi przystęp do szpitali powszechnych chorym, którym opatrunki i pielęgnowanie mogą jeszcze sprawić ulgę, to jednak niemoże wbrew obowiązującym przepisom i właściwemu przeznaczeniu zakładów leczniczych otworzyć podwoi szpitali powszechnych prawdziwym nieuleczalnym, dla których w niemal wszystkich krajach istnieją osobne zakłady przeważnie kosztem gmin utrzymane. Takich zakładów jednak z wyjątkiem Krakowa, nasz kraj niestety nie ma. Reprezentacya krajowa chcąc uzupełnić swe staranie o dobro cierpiącej ludzkości, może za pośrednictwem swej władzy wykouawczej spowodować i ułatwić utworzenie podobnych przytułków.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na podstawie rozdziału IV ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 (Dz. u. p. l. 105), spowodował gminy większych miast kraju do utworzenia zakładów przytułku dla takich nieuleczalnych chorych, którzy nie mogą być do szpitali przyjęci, a ewentualnie przeprowadził z niemi rokowania, co do udziału funduszu krajowego w kosztach założenia za pomocą zaliczek zwrotnych. O wyniku zda sprawę Wydział krajowy na następnej sesyi.

W y d a t k i.

Co się tyczy ogólnej sumy wydatków szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1883, komisya budżetowa dokładnie zbadała wynikłości r. 1881, Wydziałowi krajowemu w chwili układania preliminarza jeszcze nie znane. Jednak na tych wynikłościach komisya budżetowa we wszystkim opierać się nie może z uwagi, iż liczba dni leczenia ogromnie zmniejszona wr. 1881, prawdopodobnie w r. 1883 podniesie się w słusznej mierze, azatem wielkie obniżenie wydatków w pewnych rubrykach, jakie wykazuje rok 1881 w całej pełni utrzymać się nie da. Dla tego komisya budżetowa do poziomu roku 1881 obniżyć nie może kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy, jednak wnosi obniżenie w rubr. II (o 2841 zł.), w rubr. VII (o 313 zł.) i w rubryce XI (o 1286 zł.), razem więc obniżenie 4440 zł.. Natomiast wnosi podwyższenie w rubr. I (o 200 zł.), w rubr. XIII (o 1400 zł.) i w rubr. XV (o 300 zł.), razem w tych trzech rubrykach 1900 zł.; zatem obniżenie pro-

poprzedniego 1880 (14.414 zł. + 6.754 zł. = 18.168 zł.) za najodpowiedniejszą prawdopodobieństwu i wnosi wstawić

w pozycyi 21. a. Służba oddziałowa	. 10.668 zł.
„ 21. b. Służba wspólna	. 6.500 „
razem pozycya 21	. <u>17.168 zł.,</u>

czyli o 2.607 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy.

W całej rubryce II. komisya budżetowa wnosi

wstawić: w funduszu chorych	. 25.150 zł.
„ położnic	. 1.875 „
razem	. <u>27.025 zł.</u>

czyli o 2.841 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy.

Nad petycją 7 dyetaryuszów szpitala powszechnego we Lwowie L. 231 s. 163 pet. o podwyższenie płacy, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego.

W rubryce III. poz. 22—28. *Pensye*, komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na rok 1882 w funduszu chorych . 3.243 zł.

„ położnic	. 172 „
razem	. <u>3.415 zł.</u>

Rubr. IV. poz. 29 — 32. *Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na r. 1882.

w funduszu chorych	. 216 zł.
„ „ położnic	. 63 „
razem	. <u>279 zł.</u>

Rubr. V. poz. 33. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym i jak na r. 1882.

w funduszu chorych	. 300 zł.
„ „ położnic	. 30 „
razem	. <u>330 zł.</u>

Rubr. VI. poz. 34—35. *Remuneracye i zapomogi.*

Wydział krajowy preliminuje 1.160 zł., o 238 zł. więcej jak na r. 1882.

Wynikłości zaś r. 1881 wykazały tylko 911 zł., lecz Wydz. kr. w wyjaśnieniach (stron. 9 prel. szpit. lw.) tłumaczy, że dotychczas dozwolone kwoty dla 38 funkcyonaryuszów były niewystarczające, w skutek czego okazała się potrzeba udzielania zasłużonym remuneracyj z innych rubryk (II. XI). Komisya budżetowa zgadza się na to podwyższenie, które wypadło wnieść już w poprzednich latach, gdy potrzeba się okazała, zamiast pomagania sobie za pomocą virement, ścisłości budżetowej nie zupełnie odpowiedniego i wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym

w funduszu chorych	. 1.051 zł.
„ „ położnic	. 109 „
razem	. <u>1.160 zł.</u>

Rubr. VII. poz. 36—44. *Koszta gospodarcze.*

Wydz. kraj. preliminuje w tej rubryce 78.742 zł. (w fund. chor. 74.317 zł., położnic 4.425 zł.) i to 72.442 zł. zwyczajnych i 6.300 zł. nadzwyczajnych, o 3.358 zł. mniej niż na r. 1882, podczas gdy wynikłości r. 1881 wykazały tylko 69.713 zł. (w fund. chorych. 65.221 zł. w fund. poł. 4.492 zł.) (zwyczajn. 63.689 zł., nadzwyczajn. 6.024 zł.)

W poz. 36. a. *Zwykła strawa i dodatki* Wydział kraj. preliminuje kwoty 38.000 zł. (36.000 zł. w fund. chor. i 2.000 zł. w fund. położn.) taką samą jak na r. 1882.

W r. 1878	było dni lecz.	209.358,	zaś koszt stawy wynosił	42.312 zł. = 20·7 ct.	za 1 dzień
" " 1879	" " "	211.258	" " "	38.398 „ = 18·25	" " " "
" " 1880	" " "	197.579	" " "	37.409 „ = 18·9	" " " "

Przeciętna kwota tych 3 lat wynosi 39.372 zł. Wydział kraj. jednak ze względu na stałe i znaczne zmniejszenie się liczby dni liczenia, nie przyjął przeciętnej liczby za podstawę, lecz cokolwiek wyższą kwotę od wynikłości r. 1880.

Komisji budżetowej wiadoma już jest wynikłość r. 1881, która wykazała za 168.959 dni leczenia 33.336 zł. = 19·7 ct. za 1 dzień leczenia.

Gdyby tedy komisya budżetowa uważała liczbę dni leczenia r. 1881 za normalną podstawę obliczenia, nie mogła by wstawić wyższej kwoty nad 33.400 zł. Tej liczby zaś obniżonej skutkiem rozporząd. 27. Lipca 1880 kom. budż. z wyż wymienionych powodów za podstawę brać nie może, lecz przewidując że skutkiem łagodniejszego zastosowania przepisów, liczba dni leczenia odpowiednio potrzebom wzmagającej się ludności wzrośnie —

Komisya budżetowa wnosi, zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić w poz. 36 a.

w funduszu chorych	.	36.000 zł.
" „ położnic	.	2.000 „
razem	.	<u>38.000 „</u>

Pozycye 36. b. do 36. i. preliminowane są przez Wydział kraj. w równej kwocie lub cokolwiek niżej jak na r. 1882. Te pozycye komisya budż. wnosi wstawić bez zmiany.

Poz. 36. j. *Wino dla chorych* preliminuje Wydz. kr. w kwocie 1.500 zł. (jak na r. 1882.)

Wynikłość r. 1879 wykazała 1.486 zł. — r. 1880: 1.113 zł. — r. 1881: 963 zł. razem 3.562 zł., przeciętna kwota z 3 lat ostatnich 1.187 zł.

Gdy ciągle znaczne obniżenie wydatków na wino widocznie nie tylko z powodu zmniejszenia się chorych, lecz skutkiem rzadszego ordynowania wina nastąpiło, przeto komisya budżetowa wnosi wstawić w poz. 36 j.

w funduszu chorych	.	1.155 zł.
" „ położnic	.	32 „
razem	.	<u>1.187 zł. (o 313 zł. mniej niż preliminowano)</u>

W całej pozycyi 36. *Wyżywienie.*

komisya budżetowa wnosi wstawić,

w funduszu chorych	.	51.639 zł.
" „ położnic	.	2.920 „
razem	.	<u>54.559 zł., o 313 zł. mniej niż preliminowano.</u>

Poz. 37 i 38. *Wikt dla lekarza dyżurnego i pisarza* komisya budż. wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem kr. w kwocie 348 zł. i 210 zł.

Poz. 39. *Sprzęty* preliminuje Wydział kr. w kwocie 1800 zł. (1000 zwycz. 800 zł. nadzwycz.) Gdy zaś przeciętna wynikłość ostatnich lat 3 (1879 — 1881) wynosi 1.775 zł., komisya budż. wnosi zgodnie z Wydziałem kraj. wstawić

w fund. chorych	1.750 zł., (972 zł. zwycz. 778 zł. nadzw.)
" „ położnic	50 „ (28 „ „ 22 „ „
razem	<u>1.800 zł. (1000 zł. zwycz. 800 zł. nadzw.)</u>

Poz. 40. *Bielizna i pościel* komisya budż. w obec wynikłości r. 1881 = 6.451 zł. wnosi wstawić według preliminowania Wydziału krajowego

w funduszu chorych	.	6.391 zł. (1.341 zł. zwycz. 5.050 nadzw.)
" „ położnic	.	621 „ (171 „ „ 450 „
razem	.	<u>7.012 zł. (1.512 zł. zwycz. 5.500 zł. nadz.)</u>

Poz. 41. *Pralnia* preliminuje Wydział kr. w kwocie 8.000 zł.

(Budżet krajowy na rok 1883).

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca p. *Otton Hausner.*)

Wydział krajowy preliniuje na r. 1883. w wydatkach kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 150.920 zł. (135.420 zł. zwyczajnych, 15.500 zł. nadzwyczajnych), o 1.706 zł. mniej, niż na r. 1882. a to o 8.706 zł. mniej w wydatkach zwyczajnych, o 7.000 zł. więcej w wydatkach nadzwyczajnych. Wydatki Zakładu kulparkowskiego w ostatnich 5. latach uległy następującym zmianom:

- W r. 1877. uchwalono 126.364 zł.
wydano rzeczywiście 190.744 zł. (o 64.380 zł. więcej, niż uchwalono),
- w r. 1878. uchwalono 152.986 zł. (o 26.622 zł. więcej, jak na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 189.018 zł. (o 36.027 zł. więcej, niż preliniowano, lecz o 1.626 zł. mniej od poprzedniego roku),
- w r. 1879. uchwalono 186.513 zł. (o 33.527 zł. więcej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 181.336 zł. (o 5.177 zł. mniej niż uchwalono, o 7.682 zł. mniej, niż roku poprzedniego),
- w r. 1880. uchwalono 180.444 zł. (o 6.069 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 179.750 zł. (o 694 zł. mniej niż uchwalono, o 1.586 zł. mniej, niż w roku poprzednim),
- w r. 1881. uchwalono 170.731 zł. (o 9.713 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
wydano rzeczywiście 137.896 zł. (o 32.835 zł. mniej niż uchwalono, a o 41.854 zł. mniej, niż w roku poprzednim),
- w r. 1882. uchwalono 152.626 zł. (o 18.105 zł. mniej, niż na rok poprzedni),
- w r. 1883. preliniuje Wydział krajowy 150.920 zł. (o 1.706 zł. mniej, niż uchwalono w poprzednim roku).

Zwrot w wydatkach Zakładu kulparkowskiego okazuje się zatem w peryodzie ostatnich lat 6ciu jeszcze wybitniej jak w kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie.

W prawdzie już od pierwszego roku tego sześćoletniego okresu widzimy małe zmniejszenie się wydatków rzeczywistych, jednak kwoty preliniowane wzmagają się jeszcze aż do r. 1879, potem spadają stale i coraz mocniej, podczas gdy wydatki rzeczywiste przechodzą z jednego ekstremu r. 1877, gdzie przekroczyły preliminarz o 64.380 zł. do drugiej ostateczności w r. 1881. gdzie nie

wyczerpały 32.835 zł. z uchwalonej kwoty. Lecz na tem nie koniec, albowiem rok bieżący 1882 o ile dzisiaj da się obliczyć jego wynik, wykaże jeszcze znacznie mniejsze cyfry od ostatniej znanej wynikłości r. 1881. (137.896 zł.)

Wysokość wydatków lat 1877 i 1878 i po części jeszcze lat 1879. i 1880. była niewątpliwie wygórowaną i polegała głównie na bardzo kosztownej gospodarce, na zbyt obfitej normie żywienia, na masach drzewa i węgla kamiennego na opał spotrzebowanych. Po części zaś i założenie drugiej filii zakładu w Przemyślu, przyczyniło się do stałego pomnożenia wydatków. Reprezentacya krajowa zwróciła się najpierw, już od r. 1878. i coraz silniej przeciw nieoszczędnej gospodarce zakładu, potem zaś w roku 1880. przeciw uprawnieniu i użyteczności filii zakładu, których uchwała Sejmu z dnia 16go Lipca 1880 r. poleciła nie rozszerzać, dalej poleciła wydalic z nich obłąkanych nieuleczalnych a zarazem niezagrażających bezpieczeństwu i obyczajności; w końcu zaś zaleciła staranie się o stopniowe zwiniecie tych filii.

Ostre wystąpienie Reprezentacyi krajowej przeciw usterkom zarządu kulparkowskiego pociągnęło za sobą podanie się do dymisji ówczesnego dyrektora i w dalszem następstwie stopniowo bardzo korzystną zmianę w gospodarce zakładu, którą dziś w niejednym punkcie (piekarni np.) wzorową, pod każdym zaś względem zadowalniającą zwać można. Uchwała zaś Sejmu z dnia 16go Lipca 1880. nadszpiewanie szybko została wykonaną i w połowie r. 1881. filie w Żółkwi i Przemyślu już nie istniały. Lecz na tem nie zatrzymała się gorliwość Wydziału krajowego, który zasadę zaleconą w uchwale Sejmu z 16go Lipca dla przeprowadzenia zwinienia filii, że nie należy przyjmować ani zatrzymywać obłąkanych nieuleczalnych a bezpieczeństwu i obyczajności niezagrażających, pismem z dnia 27. Lipca l. 34.176. ściśle zastosować polecił dyrekcji głównego zakładu.

Jak rażno i dosadnie to polecenie, niewątpliwie prawidłowe, bo oparte na artykule 7. i 8. Statutu zakładu kulparkowskiego, zostało praktycznie wykonanem, o tem świadczy następujące zestawienie.

Z dniem 1. Stycznia 1880 r. pozostało w Kulparkowie 447 obłąkanych, w dwóch filiach 147, w Krakowie 62, razem w całym kraju 656, (w obec istniejących 720 łózek). W ciągu r. 1880 przyjęto w Kulparkowie 380, w filiach 24, w Krakowie 149, razem 553 obłąkanych. Umarło zaś w Kulparkowie 123, w filiach 27, w Krakowie 29, razem 179., wydalono 498., tak, że w końcu r. 1880 pozostało w Kulparkowie już tylko 363, (—84), w filiach 109 (—38), w Krakowie 60 (—2), razem 532 (—125). W r. zaś 1881 wydalono z filii wszystkich tam pozostałych obłąkanych, w Kulparkowie zaś przyjęto 430, w Krakowie 135, razem 567, — umarło w Kulparkowie 125, w Krakowie 16, razem 141., wydalono w Kulparkowie wyleczonych i polepszonych 91, na żądanie rodziców lub opiekunów 97, *na mocy rozporządzenia* z 27. Lipca 1880 r. 153, razem 341, w Krakowie wydalono 117, razem wydalono (prócz filii) 458, tak że 1. Stycznia 1882 r. pozostało w Kulparkowie już tylko 332 (—31), w Krakowie 64, (+4), razem 396, (—136).

Więc w całym kraju, w którym według ostatniego wykazu (r. 1880), znajduje się (prócz 2.240 kretynów) obłąkanych w zakładach nie umieszczonych 2.771, (między tymi 86 furyatów i 280 na zadumę cierpiących) liczba leczonych lub dla bezpieczeństwa i obyczajności zatrzymanych spadła w przeciągu 2 lat z 656 na 396 (o 260, czyli o 40%) i dziś obejmuje już mniej jak $\frac{1}{2}$ część wszystkich obłąkanych.

Komisya utworzona przez Wydział kraj. i składająca się z dyrektora zakładu kulp., inspektora szpitali i lekarzy ordynujących, której polecono ściśle przeglad obłąkanych w Kulparkowie i filiach i wydalenie wszystkich nieuleczalnych, a bezpieczeństwu nie zagrażających, dopełniła z całą sumiennością polecenia, przeznaczyła 99 obłąkanych do wydalenia, jednak oświadczyła, że nie może wziąć na siebie odpowiedzialności za skutki wydalenia tyloletnich mieszkańców zakładu. Przeznaczeni bowiem do wydalenia chorzy, dopóki pozostają pod ścisłą opieką lekarską i mają wszelkie potrzeby zaspokojone, dopóty są zupełnie spokojni i dotychczasowem zachowaniem się swoim w zakładzie upoważniają komisję do orzeczenia, że nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu. Zaręczać jednak

komisya nie może, czy pozostaną w takim stanie skoro pozostawieni sobie samym, pozbawieni będą opieki i wygod, które im zakład dawał, skoro narażeni będą na walkę z troskami życia codziennego. Tak się wyraża według sprawozdania o czynnościach Wydziału krajowego z r. 1880, strona 133., komisya z samych zależnych złożona i zaiste orzeczenie: czyli obłąkany puszczony na wolność i pozbawiony warunków bytu do których przywykł, może być rzeczywiście nieszkodliwym — jest tak delikatne i trudne, że najbieglejsi psychiatrzy tylko z trwogą i powątpiewaniem takie orzeczenie sformułować mogą, wiedząc że zupełnej rękojmi przyszłego zachowania się obłąkanego niema.

Skoro tedy wola Sejmu spełnioną została i filie zakładu zwinięto, gdy w samym Kulparkowie liczba opróżnionych łóżek doszła do 168, to jest do trzeciej części wszystkich; gdy koszta leczenia obłąkanych w całym kraju, które wynosiły jeszcze w r. 1879: 200.684 złr. (w Kulparkowie i w fliach 181.336, w Krakowie 19.348 zł.), obniżyły się według wynikłości r. 1881 o 43.097 złr. czyli o 21.5% do kwoty 157.587 zł. (137.896 zł. w Kulparkowie, 19.691 zł. w Krakowie), komisya budżetowa sądzi, że nadeszła stosowna chwila, ażeby Wydziałowi krajowemu zalecić przy najściślejszem i nadal przestrzeganiu oszczędności, jak najogłędniejsze i najostrożniejsze praktyczne wykonanie zasady nieprzyjmowania lub wydalania nieuleczalnych i rzekomo nieszkodliwych obłąkanych; ponieważ dalsze opróżnienie zakładu kulparkowskiego uczyniło by koszt utrzymania jednego chorego niestosownie drogim, nie byłoby więc wskazanem nawet z ekonomicznych względów, ponieważ nareszcie pojedyncze niewątpliwie stwierdzone bardzo smutne fakta zabójstwa lub podpalania popełnionych przez obłąkanych z Kulparkowa jako nieszkodliwych wydalonych pouczają, że odpowiedzialność za skutki wydalania obłąkanych jest nader ciężką i największą ostrożność przy takim wydalaniu lub przy odmówieniu przyjęcia jest nieodzownie nakazaną. Jednak komisya budżetowa, zważywszy że pisma Wydziału krajowego, dotyczące przyjmowania i wydalania obłąkanych, w dosłownem brzmieniu zgodne są ze statutem zakładu dla obłąkanych i jedynie wykonanie tych poleceń mogło czasem być zbyt gorliwe i bezwzględne, nie wnosi uchwały, gdy przekonaną jest, że jej uwagi oparte na dwuletniem doświadczeniu, wystarczą aby skłonić Wydział krajowy do polecenia zarządowi zakładu kulparkowskiego jak największej ostrożności i ogłędności przy przyjmowaniu i wydalaniu obłąkanych.

Przy tej sposobności komisya budżetowa poczytuje za swój obowiązek zwrócić uwagę Wydziału krajowego na przerażająco wysoką i ciągle wzmagającą się śmiertelność obłąkanych w Kulparkowie. W r. 1881 umarło bowiem na Kulparkowie 125 chorych t. j. 36% przeciętnej (średniej) liczby przebywających (349) a 15.7% całej liczby przyjmowanych i wydalonych (798).

W r. 1877	umarło w Kulparkowie	98	czyli	11.9%
" "	1878	"	"	102 " 12.6%
" "	1879	"	"	111 " 13.8%
" "	1880	"	"	123 " 15.2%
" "	1881	"	"	125 " 15.6%

Więc absolutnie i względnie ciągle pogorszenie.

Porównywając zaś ten stosunek śmiertelności w Kulparkowie z innymi zakładami obłąkanych, okazuje się, że tylko trzy: Praga (17%), Kosmanos (18%) i Berno (19%) mają gorszy stosunek od Kulparkowa; wszystkie inne zakłady zaś, o których daty można było otrzymać, lepszy, częściowo 2 lub 3 razy korzystniejszy. I tak procent śmiertelności wynosi w Valduna (w Vorarlbergu) 3%, w Stone 5.4%, w Hall (Tyrol) 6.6%, w Edimburgu 6.4%, w Hanwell 7%, w Colney Hatch 7.2%, w 8 bawarskich zakładach 7.3%, w Heyword Heath 7.4%, w Zurich 7.8%, w Bedlam (Londynie) 7.9%, w Waldau (Szwajcarya) 8.2%, w Aversa (Włochy) 8.8%, w 9 saskich zakładach 8.9%, w Krakowie 8.2% (w r. 1881), w Waldegg (Wyższa Austrya) 7.2%, w Lublanie 8.6%, w Salcburgu 8.7%, w Celowcu 9%, w Feldhof (Styrya) 9.4%; w Klosterneuburg 10.4%, w 103 zakładach francuskich 11.4%, w Ybbs 11.7%, w Olbersdorf 11.4%, w 25 zakładach austryackich 12.4%, w Tryeście 13%, w 52 pruskich zakładach 13.3%, w Hamburgu 12.6%, w Wiedniu 14%.

Porównawcze to zestawienie wyznacza zakładowi kulparkowskiemu bardzo niekorzystne miejsce i wskazuje na istniejące w nim ujemne dla zdrowia i życia leczonych warunki.

Wydatki.

Wyż przytoczona ogólna suma wydatków 150.920 zł. preliminowana przez Wydział kraj. opiera się głównie na wynikłościach r. 1880, ostatnich, jakie Wydziałowi krajowemu w chwili zestawienia preliminarza znane były.

Komisya budżetowa ma przed sobą wynikłość r. 1881 już sprawdzoną i różniącą się bardzo znacznie od poprzedniej.

Z uwzględnieniem przeto niektórych uwag w sprawozdaniu zrobionych, komisya budżetowa na podstawie najnowszych rzeczywistych rezultatów r. 1881 wnosi obniżyć kilka rubryk i pozycyj, mianowicie rubrykę VIII a to w pozycjach 34 a), b) i c), 35, 36, 39 a) i b), 41 i 42 o 3.170 zł., rubrykę X. o 100 zł. i rubrykę XII o 150 zł., razem więc komisya budżetowa wnosi wstawić wydatki kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie w kwocie 147.500 zł., o 3.420 zł. mniej niż preliminuje Wydział krajowy.

Poszczególnienie wydatków.

Rubrykę I. pozycje 1—11. *Płace i emolumenta etatowe*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 17.554 zł., o 144 zł. więcej jak na r. 1882 z powodu pięciolecia przypadającego w ciągu roku dla jednego prymaryusza, rządcy, jednego oficyała i jednego kapelana, razem w kwocie 62 zł. na mocy etatu i wyrównania wiktów dla prymaryuszów, sekundaryuszów, oficyałów, pisarza i kapelanów, w łącznej kwocie 82 zł.

Komisya budżetowa, uznając to wyrównanie wiktów, wniesione przez zarząd zakładu pod l. 13.466/1882 za słuszne, wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 17.554 zł.

Rubrykę II. poz. 12—21. *Koszta utrzymania osób nieetatowych* preliminuje Wydział krajowy w kwocie 28.189 zł., o 1.960 zł. mniej niż na r. 1882. To zmniejszenie pochodzi po większej części z pozycyi 20. *Służba oddziałowa*, w której Wydział kraj. preliminuje 16.952 zł., zamiast 18.804 zł. na r. 1882, a zatem o 1.852 mniej z powodu redukcji liczby dozorców i dozoreczyn o 8 (z 74 na 66). Wynikłość r. 1881 wykazuje w tej pozycyi tylko 13.342 zł., przeto o 3.610 zł. mniej niż Wydział kraj. na r. 1883 preliminuje, a to z powodu dalszej redukcji służby oddziałowej o 15 na 51. Jednak już w tej chwili (Paźdz. 1882), gdzie liczba chorych się znowu zwiększyła o 48, liczba dozorców i dozoreczyn wzrosła do 61, a w przyszłym roku prawdopodobnie liczba przez Wydział kraj. preliminowana będzie koniecznie potrzebną, gdy najmniej na 6 obłąkanych mężczyzn jeden dozorca, najmniej na 7 obłąkanych kobiet jedna dozoreczyni być musi.

Dlatego komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym, preliminuje pozycję 20 *Służba oddziałowa i wspólna* w kwocie 16.952 zł. Ponieważ zaś drobne różnice w pozycjach 13, 14, 15 i 17 pochodzą z nieznacznych podwyższeń lub obniżeń płac lub wiktów i polegają na wnioskach zarządu, którym komisya budżetowa słuszności odmówić nie może, przeto komisya budżetowa preliminuje, zgodnie z Wydziałem krajowym całą rubrykę II. w kwocie 28.189 zł.

W rubryce III. *Substytucje* nic się nie preliminuje

Rubrykę IV. poz. 23 — 28. *Pensye i emerytury* w kwocie 350 zł.

„ V. poz. 29 — 30. *Zaopatrzenia i dary z łuski* w kwocie 14 zł.

„ VI. poz. 31. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych* w kwocie 40 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

W rubryce VII. poz. 32 — 33. *Remuneracye* Wydział krajowy preliminuje 590 zł.; wprawdzie wynik r. 1880. wykazuje tylko 374 zł., a r. 1881. tylko 368 zł. z uwagi zaś że dla wynagrodzenia usilnych starań o przeprowadzenie racjonalnej oszczędności, cokolwiek wyższa kwota

na remuneracyę jest pożądaną, komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 590 zł.

W rubryce VIII. *Koszta gospodarcze* pozycyę 34 a) *Zwykła strawa i dodatki* Wydział krajowy preliniuje w kwocie 38.000 zł., o 4.000 zł. mniej niż na r. 1882.

Rzeczywiste wydatki na ten cel wynosiły:

w roku 1879: 40.069 zł.

„ 1880: 40.506 „

„ 1881: 32.719 „

razem 113.294 zł. czyli przeciętnie 37.764 zł.

Wydział krajowy, któremu w chwili zestawienia preliminarza tylko wynikiłości lat 1879. i 1880., nie zaś ostatnia mocno obniżona, były znane, jednak preliniował o 2000 zł. mniej, niż według owych znanych wynikiłości wypadło i czynił to nie tylko ze względu na zmniejszającą się liczbę dni leczenia, ale głównie w nadziei, że z zaprowadzenia własnego młyna i gospodarki mlecznej dadzą się osiągnąć znaczne oszczędności. To oczekiwanie ziściło się i na znaczne obniżenie wydatku roku 1881=32.719 zł. składały się dwa czynniki: zmniejszenie się dni leczenia z 157.462 na 131.259 o 26.203 czyli o 16.6% i lepsza gospodarka za pomocą wymienionych urządzeń. Drugi czynnik w przyszłości utrzymać się powinien, pierwszy prawdopodobnie choć w części zniknie, tak że obniżenie wydatków tylko z powodu tańszej mąki i znacznie tańszego nabiału całkowicie, z powodu zaś mniejszej liczby dni leczenia tylko w małej części za podstawę obliczeń na rok 1883. przyjąć można.

Z pewnem zatem prawdopodobieństwem przypuścić można, że kwota roku 1881=32.719 z 15%wym dodatkiem dla możliwego wzrostu dni leczenia, więc kwota 37.627 na rok 1883 wystarczyć może; dlatego komisya budżetowa wnosi wstawić 37.600 zł., o 400 zł. mniej niż preliniował Wydział krajowy.

Pozycyę 34 b) *Pieczyno* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 6.500 zł., o 2.300 zł. mniej niż na rok 1882 i czyni to pomimo ogromnego rzeczywistego wydatku r. 1880.=9.502 zł. z przyczyny zaprowadzenia własnej piekarni, która znacznie tańsze pieczywo produkować powinna. Przypuszczanie to Wydziału krajowego spełniło się tak dalece, że wynik roku 1881 wykazuje już tylko 5.419 zł., o 4.083 zł. mniej, niż w poprzednim roku i 1.081 zł. mniej od preliniowanej kwoty. Tę kwotę roku 1881. wraz z 15%wym dodatkiem dla możliwego wzrostu dni leczenia, a zatem kwotę 6.200 zł., o 300 zł. mniej, niż preliniował Wydział krajowy, komisya budżetowa wnosi wstawić w poz. 34 b).

Pozycyę 34 c) *Wino* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 800 zł. Wynik roku 1880. wykazuje 469 zł., roku 1881.: 623 zł., przeciętny zatem 541 zł. Komisya budżetowa wnosi wstawić z uwzględnieniem wzrostu dni leczenia 700 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział krajowy.

Pozycyę 35. *Służba kuchenna i magazynowa* komisya budżetowa preliniuje według wyniku roku 1881 (2.476) w kwocie 2.500 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 a) *Drzewo na kuchnię* komisya budż. preliniuje według wyniku roku 1881 w kwocie 2.700 zł. o 100 mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 b) *Naczynia kuchenne* preliniuje komisya budżetowa, według wyniku roku 1881. (676 zł.) w kwocie 700 zł., o 100 zł. mniej, niż Wydział kraj.

Pozycyę 36 c) *5 Sióstr miłosierdzia* w kuchni i magazynie, komisya budżetowa preliniuje według wyniku r. 1881. w kwocie 1.375 zł. o 50 zł. niżej od Wydziału kraj.

Pozycyę 37. *Sprzęty* wraz z Siostrą miłosierdzia zatrudnioną w magazynie sprzętów preliniuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kraj. w kwocie 4.285 zł.

Pozycyę 38. *Bielizna i pościel* wraz z Siostrą miłosierdzia zatrudnioną w magazynie bielizny, preliniuje Wydział kraj. w kwocie 10.285 zł., o 4.000 zł. wyżej, niż na r. 1882., ponieważ istniejące zapasy bielizny są niewystarczające. Wprawdzie wynikiłość r. 1881. wykazuje tylko 5.536 zł.,

więc właściwie kwota 9.500 zł. wystarczyć mogłaby dla dzisiejszej liczby chorych. Ze względu jednak na możliwy wzrost tej liczby, komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem krajowym :

Na naprawę	1.000 zł	(zwyczajny wydatek)
„ zakupno	9.000 „	(nadmierzajny wydatek)
	razem	10.000 zł.

Pozycya 39 a) *Pralnia*. Wydział kraj. preliniuje 4.800 zł., o 400 zł. mniej jak na rok 1882. ze względu na zarządzone oszczędności w opale. Wynik r. 1881=4.399 zł. był jednak jeszcze korzystniejszym i według niego komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę 4.400 zł., o 400 zł. mniej niż preliniował Wydział krajowy.

Poz. 39. b. *Dwie Siostry miłosierdzia zatrudnione w pralni*. Komisya budżetowa preliniuje według wyniku r. 1881 w kwocie 550 zł., o 20 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 40. *Słoma do sienników*. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 650 zł.

Poz. 41. *Drzewo na opał i węgiel kamienny* preliniuje Wydział krajowy w kwocie 7.000 zł., o 500 zł. mniej jak na rok 1882, ponieważ zaś wynikłość z r. 1881 wykazuje tylko 5.226 zł., a to z powodu, iż węgiel kamienny wprost z kopalni sprowadzono i ściśle przestrzegano oszczędności w opale, komisya budżetowa wnosi wstawić ową kwotę wraz z 15% dodatkiem (gdy dziś dla małej liczby chorych pewnej liczby pokoi nie opala się) t. j. kwotę 6.000 zł., o 1.000 zł. mniej, niż preliniował Wydział krajowy.

Poz. 42. *Oświetlenie*. Wydział krajowy preliniuje 2.000 zł., o 600 zł. mniej niż na rok 1882. Wynik r. 1881 wykazuje tylko 1.243 zł., tę kwotę z 12% dodatkiem = 1.400 zł. wnosi wstawić komisya budżetowa, o 600 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 43. *Utrzymanie ogrodów* w kwocie 700 zł.

Poz. 44. *Uprawa pól* „ 1.400 „ i

Poz. 45. *Utrzymanie 2 par koni* „ 1.300 „

komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym.

Przy tej sposobności komisya budżetowa konstatuje z zadowoleniem, że utrzymanie koni, które pomimo wszelkich uwag Sejmu, rokrocznie kosztowało 400 do 600 zł. więcej od preliniowanej kwoty, nareszcie w roku 1881 pokryte zostało przeznaczoną kwotą.

W całej przeto rubryce VIII. *Koszta gospodarcze*, komisya budżetowa preliniuje 82.755 zł., o 3.170 zł. mniej niż Wydział krajowy i o 4.920 zł. mniej niż na rok 1882.

Rubr. IX. Poz. 46—50. *Koszta sanitarne*. Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym 2.960 zł.

Rubr. X. *Koszta kancelaryjne*. Wydział krajowy preliniuje w kwocie 700 zł., gdy jednak wydatek rzeczywisty wynosił w r. 1881 tylko 509 zł. i Wydział krajowy w wyjaśnieniach tłumaczy to obniżenie tańszym papierem i drukiem, Komisya budżetowa wnosi wstawić 600 zł., o 100 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Rubr. XI. *Koszta kapliczne*. Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 200 zł.

Rubr. XII. Poz. 53. *Konserwacje i reparacje budynków*, preliniuje Wydział krajowy w kwocie 7.000 zł., o 2.000 zł. więcej niż na rok 1882, chociaż rzeczywiste wydatki na ten cel wynosiły w latach 1879 do 1880 przeciętnie tylko 4.328 zł. Jednak potrzeba zmiany cokołów naokoło całego gmachu, przebrukowania chodników na podwórzu i postawienia nowej lodowni jest nieodzowną, jak się komisya budżetowa naocznie przekonała; przeto wydatek nadzwyczajny o 2.600 zł. wyższy od zwykłej dla konserwacji potrzebnej kwoty nie zdaje się przesadnym i komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym 7.000 zł.

Poz. 54. *Koszta utrzymania urządzeń mechanicznych*, preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym i według wynikłości r. 1881 (1.590 zł) w kwocie 1.600 zł.

Poz. 55. *Asekuracya*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 600 zł., wydatek zaś rzeczywisty wynosił w roku 1880: 431 zł., w roku 1881: 469 zł., komisya budżetowa wnosi przeto wstawić 500 zł., o 100 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 56. *Koszta pokostowania podłóg*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 500 zł., wydatek zaś rzeczywisty wynosił w roku 1879: 491 zł., w roku 1880: 630 zł., w roku 1881: 238 zł., przeciętnie więc 453 zł. Komisya budżetowa wnosi tedy wstawić 450 zł., o 50 zł. mniej niż Wydział krajowy.

Poz. 57. *Kominiarze* i poz. 58. *Drogi dojazdowe*, komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 600 zł. i 800 zł.

Rubr. XIII. *Odsetki od kapitałów* w kwocie 1.408 zł.

„ XIV. *Podatki i daniny* „ 250 „

„ XV. *Rozmaite* „ 1.650 „

komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Dochody.

Wydział krajowy preliminuje w dochodach krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 37.630 zł., o 174 zł. mniej niż na rok 1882.

Dochód rzeczywisty wynosił w r. 1881: 42.889 zł. Ta kwota zaś za podstawę obliczenia służyć nie może, gdy w tym roku dochód ze sprzedaży sprzętów był wyjątkowo wysoki. Jednak i inne stałsze rubryki w r. 1881 cokolwiek wzrosły. Opierając się na tym wyniku, komisya budżetowa wnosi wstawić w dochodach 39.030 zł., o 1.400 zł. więcej niż preliminował Wydział krajowy; mianowicie w rubr. II. o 1.000 zł. i w rubr. IV. o 400 zł. więcej.

Poszczególne dochodów.

W rubr. I. *Dodatki*, komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem kraj. 630 zł.

Rubr. II. *Zwroty od płacących za siebie i od obcych funduszów*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 33.000 zł. Gdy jednak w r. 1881 pomimo znacznego zmniejszenia się ogólnej liczby chorych, te zwroty wynosiły 34.009 zł., przeto komisya budżetowa wnosi wstawić 34.000 zł., o 1.000 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Rubrykę III. *Dochody z pól, ogrodów i propinacyi*, preliminuje Wydział krajowy w kwocie 3.400 zł., o 450 zł. więcej niż na r. 1882. Wynikłości r. 1881 wykazują 3.164 zł., jednak przy dzisiejszej racjonalnej gospodarce spodziewać się należy, że dochód z pól i ogrodów w r. 1883 znacznie więcej uczyni; komisya budżetowa preliminuje zatem, zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 3.400 zł.

Rubrykę IV. *Rozmaite dochody*, Wydział krajowy preliminuje w kwocie 600 zł. Wynikłość r. 1880 wykazuje 928 zł., r. 1881: 5.102 zł. Ponieważ część zarobku obłąkanych, dziś lepiej organizowanego tutaj wpływa, komisya budżetowa wnosi wstawić 1.000 zł., o 400 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubr. I. : 17.554 zł. (zwyczajne)

„ II. : 28.189 „ („)

„ III. : —

„ IV. : 350 „ („)

„ V. : 14 „ („)

Do przeniesienia: 46.107 zł.

Z przeniesienia	:	46.107 zł.	(zwyczajne)	
" VI.	:	40	" (")	
" VII.	:	590	" (")	
" VIII.	:	82.755	" (zwyczajne	71.255 zł., nadzwyczajne 11.500 zł.)
" IX.	:	2.960	" (")	
" X.	:	600	" (")	
" XI.	:	200	" (")	
" XII.	:	10.950	" (zwyczajne	6.950 zł., nadzwyczajne 4.000 zł.)
" XIII.	:	1.408	" (")	
" XIV.	:	250	" (")	
" XV.	:	1.650	" (")	
Suma wydatków		147.510 zł.	(zwyczajne 132.010 zł., nadzwyczajne 15.500 zł.)	

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubr. I.	:	630 zł.
" II.	:	34.000 "
" III.	:	3.400 "
" IV.	:	1.000 "
Suma dochodów		39.030 zł.

Wydatki wynoszą zatem	.	.	.	.	.	147.510 zł.
Dochody	"	"	.	.	.	39.030 "
					zatem niedobór	108.480 zł.

czyli o 4.810 zł. mniejszy niż preliminowany przez Wydział krajowy (113.290 zł.)

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1883 i pokryć wykazany niedobór w kwocie 108.480 zł. z funduszu krajowego.

Lit. E.

Fundusz podrzutek w Lwowie.

Wydatki tego funduszu preliminuje Wydział krajowy na r. 1883 w kwocie 2.390 zł., o 900 zł. mniej niż na r. 1882. Gdy to preliminowanie już jest oparte na wynikach r. 1881., komisya się w zupełności z niem zgadza i wnosi wstawić:

W rubryce I. Potrzeby kancelaryjne	.	.	.	.	10 zł. jak na r. 1882.
" " II. Remuneracye i zapomogi	.	.	.	.	450 " " " " "
bo żywicielki coraz więcej posyłają dorastające dzieci do szkoły i otrzymują na ubranie i potrzeby naukowe po 5 zł., przeto ta kwota nie zmniejsza się, pomimo zmniejszenia ogólnej liczby dzieci.					
W rubryce III. Koszta utrzymania dzieci	1.800 zł.,	o 2.700 zł. mniej niż na r. 1882.			
" " IV. Koszta leczenia dzieci	10 "	jak na r. 1882.			
" " V. Rozmaite	120 "	jak na r. 1882.			

Dochodów własnych fundusz ten nie posiada, przeto komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy całą sumę wydatków: 2.390 zł. pokryć z funduszu krajowego (Rubryka XI).

Nad petycją pod l. $\frac{254 \text{ S.}}{186 \text{ pet.}}$ Karola Sochockiego, byłego dyetaryusza w Zakładzie podrzutek w Lwowie za czasów zarządu Magistratu (1857—1871), komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

Całą rubrykę VII. *Koszta gospodarcze* wnosi zatem komisya budżetowa wstawić:

w funduszu chorych 74.012 zł.

„ położnie 4.417 „

razem 78.429 zł. czyli o 538 zł. mniej niż pre-

liminowano.

Rubrykę VIII poz. 45—48. *Koszta sanitarne* preliminuje Wydział kraj. w kwocie 12.150 zł. Wynikłości r. 1881 wykazały wprawdzie tylko kwotę 9.613 zł., lecz tej, z powodu niezwykle obniżonej liczby dni leczenia, za normalną podstawę przyjąć nie można, dla tego komisya budż. zgodnie z Wydziałem kraj. i według przeciętnego wydatku ostatnich 3 lat wnosi wstawić w rubr. VIII:

w funduszu chorych 11.650 zł

„ położnie 500 „

razem 12.150 zł.

Rubryka IX. *Potrzeby kancelaryjne* w kwocie 1.100 zł. i

„ X. *Koszta kapliczne* w kwocie 300 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubrykę XI. *Utrzymanie budynków* preliminuje Wydział krajowy w kwocie 4.930 zł. Wynikłości zaś r. 1881 wykazują tylko 3.313 zł. mianowicie poz. 51. Konserwacya i reparacye w kwocie 2.225 zł. okazała się niższą od preliminowanej o 1.075 zł. a poz. 52. Utrzymanie gmachu i obejścia w kwocie 443 zł., niższą od preliminowanej o 557 zł. Gdy obecny stan budynku szpitala nadzwyczajnych wydatków nie wymaga i potrzeby r. 1881 nadal wystarczyć powinny, komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę o 10% wyższą od wydanej w r. 1881 w rubryce XI w funduszu chorych 3.291 zł.

„ położnie 354 „

razem 3.645 zł. czyli o 1286 zł. mniej niż preliminowano.

Rubryka XII. *Najem pomieszczenia* komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi wstawić kwotę 6.400 zł.

Rubryka XIII. *Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii:*

Wydział krajowy preliminuje 8.000 zł. jak na r. 1882.

Gdy jednak wynikłość z r. 1880 wykazała 11.580 zł.

a wynikłość „ 1881 „ 10.219 „

trudno przyjąć na r. 1883, nawet po znizeniu taksy za jeden dzień leczenia z 58 na 50 ct. (L. W. 41.351/81) to jest o nie całkiem 7ą część, niższą kwotę od przeciętnej kwoty z lat ostatnich = 10.900 zł. z potrąceniem $\frac{8}{58}$ części = 1500 zł., więc kwoty 9.400 zł.

Komisya budżetowa przeto wnosi wstawić kwotę 9.400 zł. czyli o 1.400 zł. więcej od preliminowanej.

Rubryka XIV. *Odsetki od kapitałów dłużnych.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić, zgodnie z Wydziałem kraj. kwotę 352 zł.

Rubryka XV. *Zapomogi dla położnic.*

Wydział krajowy preliminuje 2.200 zł. więcej niż na rok 1882. Gdy zaś wynikłość r. 1881 wykazuje 2.478 zł., a liczba położnic wzmagają się, komisya budżetowa wnosi wstawić kwotę 2.500 zł. o 300 zł. więcej niż preliminowano.

Rubryka XVI. *Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic* w kwocie 30 zł. i

Rubryka XVII. *Rozmaite* w kwocie 600 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

B) Dochody.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1883 w dochodach dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie 146.012 zł. a to 145.525 zł. w funduszu chorych a 487 zł. w funduszu położnic, o 4.082 zł. więcej niż na rok 1882. Wynikłości zaś r. 1881 wykazują dochody 166.114 zł.

Komisya budżetowa wnosi, z uwzględnieniem wynikłości r. 1881 podwyższyć preliminowaną przez Wydział kraj. kwotę dochodów o 6.010 zł. i to w rubr. I. (o 1.200 zł.) i III. (o 4.810 zł.) wnosi przeto wstawić sumę dochodów w kwocie 152.022 zł.

(fund. chor. 151.391 zł.)

(fund. położ. 624 „)

Rubryka I. poz. 1. *Oplaty pośmiertne.* Wydział krajowy preliminuje w kwocie 7.700 zł. zaś wynikłość r. 1879 wykazała 9.687 zł., r. 1880 — 7.382 zł. a r. 1881 — 9.751 zł., razem 26.820 zł. przeciętnie 8.940 zł. komisya budżet. wnosi przeto wstawić:

w rubr. I. kwotę 8.900 zł., o 1.200 zł. więcej niż preliminowano.

Rubryka II. poz. 2—3. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym

w funduszu chorych . 23.185 zł.

„ położnic . 133 „

razem . 23.318 zł.

Rubryka III. poz. 4. *Zwroty kosztów leczenia od płacących za siebie.* Wydział krajowy preliminuje 9.200 zł. Dochód rzeczywisty tej pozycyi wynosił:

w roku 1879 . . . 10.038 zł. (położ. 381 zł.)

„ 1880 . . . 8.354 „ („ 189 „)

„ 1881 . . . 10.511 „ („ 320 „)

razem . . . 28.903 zł. 890 zł.

czyli przeciętnie . 9.634 „ 293 „

Komisya budżetowa wnosi, na podstawie tego wyniku, wstawić:

w funduszu chorych . . . 9.310 zł.

„ położnic . . . 290 „

razem . . . 9.600 zł.

o 400 zł. więcej niż preliminowano.

Poz. 5. *Zwroty kosztów leczenia od obcokrajowych i innych publicznych funduszy.* Wydział krajowy preliminuje 5.591 zł.

Wynikłość zaś przeciętna 3 ostatnich lat 1879 do 1881 wykazuje tylko 4.963 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem wstawić:

w funduszu chorych . . . 4.803 zł.

„ położnic . . . 197 „

razem . . . 5.000 zł.

o 590 zł. mniej niż preliminowano.

Poz. 6. *Od funduszu krajowego galicyjskiego* preliminuje Wydział krajowy 100.000 zł.

wynikłość zaś roku 1879 wynosi . . . 83.740 zł.

„ „ „ 1880 „ . . . 108.017 „

„ „ „ 1881 „ . . . 113.157 „

razem w 3 latach . 304.914 zł.

czyli przeciętna 101.638 zł.

Komisya budżetowa, ze względu na wyższy wynik ostatnich dwóch lat, wnosi wstawić: 105.000 zł. o 5.000 zł. więcej niż preliminowano.

Rubrykę III. całą komisya budżetowa prelinuje zatem w kwocie 119.600 zł.

o 4.810 zł. więcej niż Wydział krajowy.

Rubrykę IV *Rozmaite* komisya budżetowa prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 204 zł.

Sumaryczne zestawienie wydatków szpitala powszechnego we Lwowie.

Rubryka		Oddział chorych	Oddział położnic	Razem
I	.	29.685 zł.	2.646 zł.	32.331 zł.
„	II	25.150 „	1.875 „	27.025 „
„	III	3.243 „	172 „	3.415 „
„	IV	216 „	63 „	279 „
„	V	300 „	30 „	330 „
„	VI	1.051 „	109 „	1.160 „
„	VII	74.012 „	4.417 „	78.429 „
„	VIII	11.650 „	500 „	12.150 „
„	IX	1.027 „	73 „	1.100 „
„	X	— „	300 „	300 „
„	XI	3.291 „	354 „	3.645 „
„	XII	4.267 „	2.133 „	6.400 „
„	XIII	9.400 „	— „	9.400 „
„	XIV	— „	352 „	352 „
„	XV	— „	2.500 „	2.500 „
„	XVI	— „	30 „	30 „
„	XVII	520 „	80 „	600 „
Suma wydatków		163.811 zł.	15.634 zł.	179.445 zł.

Sumaryczne zestawienie dochodów szpitala powszechnego we Lwowie.

Rubryka		Oddział chorych	Oddział położnic	Razem
I	.	8.900 zł.	— zł.	8.900 zł.
„	II	23.185 „	133 „	23.318 „
„	III	119.113 „	487 „	119.600 „
„	IV	200 „	4 „	204 „
Suma dochodów		151.398 zł.	624 zł.	152.022 zł.

W oddziale chorych wynoszą zatem wydatki	.	163.811 zł.	
„ „ „ „ dochody	.	151.398 „	
zatem niedobór	.		12.413 zł.

W oddziale położnic wynoszą wydatki	.	15.634 zł.	
„ „ „ „ dochody	.	624 „	
zatem niedobór	.		15.010 zł.

W całym szpitalu powszechnym we Lwowie:

wynoszą wydatki	179.445 zł.
„ dochody	152.022 „

zatem niedobór	<u>27.423 zł.</u>
--------------------------	-------------------

czyli o 8.550 mniej niż według preliminarza Wydziału krajowego (35.973 zł.)

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1888 i pokryć wykazany niedobór w funduszu chorych w kwocie 12.413 zł. a w funduszu położnic w kwocie 15.010 zł., razem w kwocie **27.423 zł.** z funduszu krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Szpital krajowy św. Łazarza w Krakowie.

(Preliminarz lit. **F.**)

(Sprawozdawca: Poseł *Dr. Rapoport.*)

Wydział krajowy preliniuje na wydatki szpitala św. Łazarza w roku 1883 kwotę 148.270 zł., która to kwota *przewyższa* preliminarz uchwalony na r. 1882 w kwocie 142.840 zł. o 5430 zł.

Podwyższenie to jest istotnie w znacznej mierze usprawiedliwione, gdyż wynikiłości dwóch lat ubiegłych wykazały, iż wydatki wynosiły w 1880 r. — 146.653 zł.; a zatem o 3.813 zł. więcej, jak na r. 1882 uchwalono; w roku zaś 1881 wynosiły 152.203 czyli o 9 363 zł. więcej po nad preliminarz roku 1882. Należy też uwzględnić, iż preliminarz r. 1882 był dla tego tak niskim, że był opartym głównie na przypuszczeniu: że ilość dni leczenia będzie prawdopodobnie nie większa jak w r. 1880, w którym wynosiła 149.941 dni. Tymczasem ilość dni leczenia wzrosła już w r. 1881 na 160.659 dni i prawdopodobnie nie zmniejszy się w r. 1883, gdyż ilość 81.528 dni w pierwszym półroczu r. 1882 świadczy o tem, że ostateczna cyfra r. 1882 nie będzie mniejszą od ilości dni leczenia w r. 1881.

Z tych zatem powodów komisya opierając się na wynikiłościach lat 1880 i 1881, nieznacznie tylko obniżyła preliminarz Wydziału krajowego gdyż wnosi, żeby wstawić na wydatki sumę 146.390 zł., zatem tylko o 1880 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego — czyli sumę równającą się prawie, gdyż tylko o 263 zł. mniejszą od sumy 146.653 zł. w r. 1880 wydanej, zaś o 5.813 zł. mniejszą od sumy 152.203 zł. wyłożonej z r. 1881.

Dla zupełnej dokładności nadmienia się, że komisya obniżyła właściwie preliminarz Wydziału krajowego o łączną sumę 2080 zł., a mianowicie:

w rubryce I. pozycya 14 b) o	.	.	.	40 zł.
" " " 16 b) o	.	.	.	40 "
" VIII. " 28 a) o	.	.	.	500 "
" " " 28 h) o	.	.	.	500 "
" " " 30 o	.	.	.	600 "
" " " 31 o	.	.	.	200 "
" " " 37 a) 2) o	.	.	.	200 "
Razem	.	.	.	2080 zł.

Gdy jednak komisya w rubryce I. poz. 13 a) wstawiła niepreliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 200 zł., przeto potrąciwszy 200 zł. z powyższej sumy 2080 zł., pozostaje osta-

teczna kwota 1880 zł., o którą preliminarz komisji niższym jest od preliminarza Wydziału krajowego.

Szczegółowy preliminarz komisji jest następujący:

Rubryka I. *Place i emolumenta etatowe* — Komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym pozycje od 1. do 13. na mocy stałego etatu, nadmieniając, że poz. 1 b) 600 zł. dla tego większą jest o 69 zł. od sumy 531 zł. z r. 1882, ponieważ drugie pięciolecie liczyło się wówczas dopiero od 25 Marca 1882, zaś dodatki pięciolecia dla prymaryusza pod poz. 2 b) mniejsze są o 200 zł. od kwoty z r. 1882, ponieważ prymaryusz oddziału obłąkanych zamianowany został dyrektorem Zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

W załatwieniu petycji Franciszka Flasińskiego i Franciszka Wenera, pisarzy w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, o podwyższenie płacy ich wynoszącej obecnie 600 zł., komisja uwzględniając te okoliczności, iż dawniejsi kanceliści przy rzeczonym szpitalu pobierali prócz płacy 600 zł., jeszcze dodatek na mieszkanie w kwocie 120 zł. i dodatek na drożyznę w kwocie 150 zł., zatem razem 270 zł., oraz że obecni pisarze szpitalni mają te same prawie czynności co dawniejsi kanceliści i są rzeczywiście bardzo tą pracą obciążeni; uwzględniając także usilne poparcie tej prośby ze strony Dyrekcji szpitali, wnosi wstawić:

pod poz. 13. a. dodatek na mieszkanie dla dwóch pisarzy po 100 zł. . . . . 200 zł.

Pozycje następne 14, 15, 16, preliminarzuje komisja zgodnie z Wydziałem krajowym, z wyjątkiem atoli poz. 14. b. i 16. b., w których Wydział krajowy podwyższył koszt wiktury dozorczy domu i odźwiernego z miesięcznych 14 zł. uchwalonych na rok 1882, na 18 zł. 33 ct. Komisja jednak nie przychyliła się do tak znacznego podwyższenia tej pozycji ze względu na to, że sam Wydział krajowy preliminarzuje następnie koszt wiktury służby niższej zgodnie z preliminarzem z r. 1882 tylko na 11 zł. 25 ct. miesięcznie i koszt wiktury Sióstr Miłosierdzia po 15 zł. miesięcznie od osoby. Komisja zatem sądzi, że wystarczy zrównać dozorcę domu i odźwiernego co do kosztu wiktury z Siostrami Miłosierdzia i wnosi wstawić:

pod poz. 14. b. wikt po 15 zł. miesięcznie . . . . . 180 zł.

„ „ 16. b. „ „ „ „ „ . . . . . 180 „

a zatem w każdej z tych pozycji o 40 zł. mniej od preliminarza Wydziału kraj.

Razem więc preliminarzuje komisja w rubryce I. . . . . . 24.940 zł.

t. j. o 120 zł. więcej niż Wydział krajowy, a to z powodu wstawienia nowej pozycji 13. a. w kwocie 200 zł. i zredukowania dwóch pozycji 14. b. i 16. b. o łączną sumę 80 zł.

Rubryka II. poz. 17—22. *Koszta utrzymania osób nieetatowych*, komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 19.399 „

Rubryka III. *Substytucje*, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliminarzuje.

Rubryka IV. poz. 23. *Pensje i emerytury*, komisja wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 250 „

Rubryka V. poz. 24. i 25. *Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski*, komisja preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 151 „

Rubryka VI. *Odprawy*, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliminarzuje.

Rubryka VII. poz. 26. i 27. *Remuneracje i zapomogi*, zgodnie z Wydziałem krajowym komisja preliminarzuje . . . . . 900 „

Rubryka VIII. *Koszta gospodarcze*.

Poz. 28. *Żywnienie chorych*.

a) zwykła strawa dla chorych i dodatki. Wydział krajowy preliminarzuje

Do przeniesienia . . . . . 45.640 zł.

Z przeniesienia 45.640 zł.

32.500 zł., o 3.500 zł. więcej niż na rok 1882. Wprawdzie wynikłość r. 1880 wynosiła tylko 28.913 zł., a zatem prawie tyle, ile na rok 1882 uchwalono; zważywszy jednak, że w r. 1880 było dni leczenia tylko 149.941 i że w r. 1881, w którym ilość dni leczenia wzrosła do 160.659, koszt tej pozycji wynosił 31.288 zł. 32 ct.; zważywszy dalej, iż trudno się spodziewać, aby się ilość dni leczenia zmniejszyła, gdyż powyższy wzrost ilości dni leczenia w r. 1881 nastąpił mimo zmniejszenia się liczby chorych z 6.435 w r. 1880 na 6.392 w r. 1881; zważywszy wreszcie, że w pierwszym półroczu r. 1882 ilość dni leczenia już wynosiła 81.528, z kąd wnosić wypada, że na cały rok 1882 przypadnie również przeszło 160.000 dni leczenia, tak jak w r. 1882, i że w r. 1883 cyfra ta się nie zmniejszy; przeto komisya biorąc za podstawę preliminarza wynikłość roku, w którym ta pozycja kosztowała 31.288 zł. 32 ct., wnosi wstawić okrągłą sumę 32.000 t. j. o 3.000 zł. więcej jak na r. 1882, a o 500 zł. mniej niż Wydział preliminarzuje.

Pozycje lit. *b.* do *g.* preliminarzuje komisya zgodnie z Wydziałem kraj.:

<i>b)</i> 5 Sióstr Miłosierdzia po 80 zł.	400	"
<i>c)</i> wikt dla nich po 15 zł. miesięcznie	900	"
<i>d)</i> służba kuchenna i magazynu 384 + 60	444	"
<i>e)</i> wikt powyższych 9 sług po 11 zł. 25 ct. miesięcznie	1.215	"
<i>f)</i> drzewo, węgle dla kuchni i maszyny parowej	1.140	"
<i>g)</i> naczynia i sprzęty	300	"
<i>h)</i> pieczywo. Wydział krajowy preliminarzuje 5.500 zł., t. j. o 1.100 zł.		

więcej jak na rok 1882, a to na podstawie przeciętnych wynikłości z lat 1879 i 1880 i ze względu na wzmagający się stan chorych. Komisya uwzględniając fakt pomnożenia się stanu chorych, mając jednak na oku prawdopodobne obniżenie się ceny mąki, obniża koszta przez Wydział preliminarzowane o 500 zł. na . . . 5.000 "

Dalsze pozycje preliminarzuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

<i>i)</i> piekarz, płaca	150	"
<i>k)</i> wikt tegoż po 11 zł. 25 ct.	135	"
<i>l)</i> 2 parobków w piekarni	120	"
<i>m)</i> wikt dla tychże po 11 zł. 25 ct.	270	"
<i>n)</i> drzewo do piekarni	300	"
<i>o)</i> wino dla chorych	1.800	"

Poz. 29. *Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem.* Komisya preliminarzuje zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić . . . 350 t. j. o 41 zł. więcej od kwoty 309 zł. z r. 1882, a to ze względu na rzeczywiste wynikłości.

Poz. 30. *Opał sal, łazienek i innych ubikacyj.* Wydział krajowy preliminarzuje 6.200 zł., t. j. o 600 zł. więcej jak na rok 1882, a to ze względu na wydaną w r. 1880 kwotę 6.232 zł. 38 1/2 ct. Zważywszy jednak, że obecnie po zupełnem uporządkowaniu gmachu szpitalnego, możebnem jest zaprowadzić oszczędność w tej pozycji, przeto komisya nie widzi potrzeby podwyższenia tej pozycji i wnosi wstawić jak na rok 1882 . . . 5.600 "

Poz. 31. *Oświetlenie.* lit. *a.* Wydział krajowy preliminarzuje na olej, koks, naftę, świece, reparacje 2.800 zł., o 200 zł. więcej jak na rok 1882, a to ze względu, że ta pozycja wynosiła w r. 1880 — 2.961 zł. Gdy jednak w r. 1881 pozycja ta wyniosła tylko 2.228 zł. 50 ct., przeto komisya wnosi wstawić jak na rok 1882 . . . 2.600 "

Do przeniesienia . . . 52.724 zł. 45.640 zł.

Z przeniesienia. 52.724 zł. 45.640 zł.

t. j. o 200 zł. mniej niż Wydział krajowy. Pozycye lit. *b. c. d. e.* komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym. . . . . 954 .

Poz. 32. *Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych.*

a) z wy cz a j n e, komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 350 „

b) na nadzwyczajne wydatki prelinuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 2.450 „

t. j. o 150 zł. więcej jak na rok 1882 z powodu potrzeby sprawienia żelaznych łożek i innych sprzętów dla chorych.

Poz. 33. *Utrzymanie jednej pary koni.*

Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym:

a) siano, owies, słoma . . . . . 300 „

b) utrzymanie wozów, uprzęży:

1. zwyczajne . . . . . 150 „

2. nadzwyczajne. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym na sprawienie dwóch nowych wozów 200 zł., gdyż za kwotę tę w r. 1880. prelinowaną, sprawiono bryczkę . . . . . 200 „

Dalsze pozycye:

e) fornała płaca . . . . . 64 „

g) „ wikt po 11.25 . . . . . 135 „

prelinuje komisya według wniosku Wydziału krajowego.

Poz. 34. *Utrzymanie ogrodu:*

a) roboty ogrodowe, nasiona, sprzęty . . . . . 600 „

b) utrzymanie ogrodu spacerowego dla chorych . . . . . 200 „

komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym nadmieniając, iż w tej pozycji ubyla kwota 1.215 zł. z r. 1882. na zasypanie rowu i wyczyszczenie stawu w ogrodzie.

c) ogrodnika płaca oraz relutum za wikt po 30 zł. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 360 „

Łącznie zatem wydatki na ogród prelinuje się na r. 1883. o 1.015 zł. mniej jak na r. 1882.

Poz. 35. *Utrzymanie pralni:*

a) mydło, proszek, farbka, krochmal. Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym 1.400 zł. o 400 zł. więcej jak na r. 1882 a to ze względu na wynikłość r. 1880— w kwocie 1480 zł. i r. 1881. w kwocie 1.342 zł. 77 ct. . . . . 1.400 „

b) drzewo, węgiel do pralni i suszarni. I w tej pozycji wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić . . . . . 1.500 „

tj. 300 zł. więcej jak na r. 1882. z powodu wynikłości r. 1880. w kwocie 1.145 zł. i z r. 1881. w kwocie 1.604 zł. . . . . 1.300 „

Dalsze pozycye:

e) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni . . . . . 160 „

d) „ „ wikt po 15 zł. miesięcznie . . . . . 360 „

e) 10 praczek po 48 zł. rocznie . . . . . 480 „

f) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie . . . . . 1.350 „

g) 1 parobek do pralni . . . . . 60 „

h) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie . . . . . 135 „

prelinuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Do przeniesienia . . . . . 63.732 zł. 45.640 zł.

Z przeniesienia . 63.732 zł. 45.640 zł.

Poz. 36. *Słoma do sienników.* Komisya wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 600 „

Poz. 37. *Bielizna i odzież.*

a) reparacje i sprawienie nowej:

1. zwyczajne. Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 1.300 „

2. nadzwyczajne preliniuje Wydział krajowy 4.200 zł., tj. o 200 zł. więcej jak na r. 1882. ze względu na potrzebę sprawienia bielizny dla klasy I. i II. Zważywszy jednak, że wydatek zwyczajny i nadzwyczajny w tej pozycji wynosił w r. 1881. razem tylko 4.756zł. 94 1/2 ct. mimo, że uchwalono na ten rok w obu tych pozycjach łącznie 5.300 zł., z czego wynika, że dotacja tej pozycji nie została nawet wyczerpaną w owym roku; zważywszy dalej, iż dotacja na obie te pozycje wynosiła w r. 1882. również 5.300 zł. i że od kilku lat już znaczna kwota 4.000 zł. uchwalaną bywa na nadzwyczajną potrzebę bielizny; komisya nie widzi powodu podwyższenia kwoty na r. 1882. uchwalonej i wnosi wstawić na r. 1883 tak jak w r. 1882. . . . . 4.000 „

zatem o 200 zł. mniej niż Wydział krajowy.

b) 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie bielizny i szwalni po 80 zł. rocznie . . . . . 160 „

W pozycji tej wnosi Wydział krajowy o 1 Siostrę Miłosierdzia więcej jak w r. 1882. na mocy ugody zawartej z Przełożoną Sióstr Miłosierdzia w myśl polecenia Wys. Sejmu wydanego przy uchwaleniu budżetu dla szpitala św. Łazarza na lata 1880. i 1881, aby zmniejszyć liczbę Sióstr Miłosierdzia o 3 osoby. Według tej ugody ujęto 2 Siostry Mił. z etatu, jedną z oddziału położniczego, a drugą z pralni; zatrzymano zaś jedną Siostrę Mił. w szwalni, która zbyt oddalona od magazynu, potrzebuje rzeczywiście osobnego nadzoru.

c) wikt 2 Sióstr Miłosierdzia po 15 zł. miesięcznie . . . . . 360 „

d) 1 szwaczka, roczna płaca . . . . . 48 „

e) „ „ wikt po 11.25 miesięcznie . . . . . 135 „

f) „ „ po 30 ct. dziennie . . . . . 90 „

preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Poz. 38. *Rozmaite.*

a) sprzęty, olej, reparacja maszyny parowej preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 1000 „

t. j. o 250 zł. więcej jak na r. 1882 z powodu że woda w studniach jest nazbyt twardą i tworzy w kotłach kamień osadowy, w skutek czego zachodzi potrzeba czyszczenia i naprawiania kotłów i blach ochronnych. Wydatek w tej pozycji na r. 1882 wynosił jeszcze więcej bo 1.552 zł.

b) Drobne gospodarcze preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 200 „

Cała zatem rubryka VIII wynosi według preliminarza komisji 71.625 „
czyli o 2000 zł. mniej niż Wydział krajowy preliniuje.

Rubryka IX. *Koszta sanitarne.*

Poz. 39. *Lekarstwa* Komisya preliniuje zgodnie z Wydz. kraj. 3.150 „
mniej o 50 zł. ze względu na wynikłości lat 1879 i 1880.

Poz. 40. *Drzewo i węgle do apteki.* . . . . . 110 „

Poz. 41. *2 Siostry Miłosierdzia w aptece:*

Do przeniesienia . . . . . 3.260 zł. 117.265 zł.

	Z przeniesienia	3.260 zł. 117.265 zł.
a) płaca roczna po 80 zł.	160	"
b) wikt po 15 zł. miesięcznie	360	"
Poz. 42. 1 parobek w aptece:		
a) płaca	64	"
b) wikt po 11.25 mies.	135	"
Poz. 43. Na odczynniki chemikowi patalogii	100	"
Poz. 44. Instrumenta chirurgiczne a) zwyczajne 300 zł.		
b) nadzwyczajne 200 "	500	"
Wszystkie te pozycje preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym		
Poz. 45. <i>Potrzeby sanitarne</i> . Preliminuje komisya z godnie z Wydziałem kraj. ze względu na wynikłości w r. 1879		
w r. 1880	3029	zł.
w r. 1881	3031	"
	2613	"
przeciętną kwotę		2850 "
wyższą o 550 zł. od kwoty z r. 1882.		
Poz. 46. <i>Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia</i> i ubogich chorych preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym		
		250 zł.
Razem więc wydatki w rubryce IX preliniuje komisya zgodnie Wydziałem krajowym w kwocie		
		7679 "
Rubryka X. <i>Koszta kancelaryjne</i> .		
Poz. 47. wnosi komisya wstawić z godnie Wydziałem krajowym ze względu na wynikłość z r. 1879		
z r. 1880	725	zł.
z r. 1881	1133	"
	815	"
przeciętną sumę		870 "
Rubryka XI. <i>Koszta kapliczne</i>		
Poz. 48. <i>Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia</i> za utrzymanie kościoła, preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.		
		250 "
Rubryka XII. <i>Utrzymanie budynków</i> .		
Poz. 49. <i>Konserwacya, reparacye budynków</i> preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym jak na r. 1882 okrągło		
	3200	"
Poz. 50. <i>Konserwacye wodociągów</i>	300	"
Poz. 51. <i>Asekuracya</i> preliniuje się z godnie z Wydziałem kraj. więcej o 50 zł. z powodu ubezpieczenia także wiktuałów i ruchomości szpitalnych.	300	"
Poz. 52. <i>Kominiarze i straż ogniowa</i>	250	"
wnosi komisya zgodnie z Wydziałem krajowym więcej o 20 zł. niż w r. 1882 na podstawie wynikłości r. 1881 (251 zł.).		
Poz. 53. <i>Czyszczenie kanałów</i>	200	"
preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym o 110 zł. mniej jak w r. 1882 z powodu wybudowania kanału odprowadzającego nieczystości do głównego kanału miejskiego. Pozycya ta w r. 1881 wynosiła 29 zł.		
Poz. 54. <i>Wynagrodzenie za czynności techniczne</i> — preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym	600	"
Razem wydatki w tej rubryce preliniuje się zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego		
		4.850 "
Do przeniesienia		130.914 zł.

	Z przeniesienia	130.914 zł.
Rubryka XIII. <i>Odsetki od kapitałów dłużnych:</i>		
kościoła Panny Maryi	Poz. 55. 4% od 2000 zł. hipoteki na Prądniku Czerwonym na rzecz	20 „
Rubryka XIV. <i>Zapisy:</i>		
	Poz. 56. Zapis biskupa Szembéka, mszalny	38 zł.
	„ 57. „ ś. p. Wenzla dla rekonwalescentów	38 „
	„ 58. „ ś. p. ks. Gałęckiego, mszalny	36 „
preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.		
Rubryka XV. <i>Podatki i daniny.</i>		
Na podstawie wynikłości z r. 1881 preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym:		
A. Z realności i dóbr.		
	Poz. 59. Od realności szpitalnych	75 zł.
	„ 60. Z Prądnika Czerwonego	666 „
	„ 61. Z propinacyi w Krowodrzy	190 „
B. Ekwiwalenta.		
	„ 62. Od nieruchomości majątku	12 „
	„ 63. Z Prądnika Czerwonego	108 „
	„ 64. Z propinacyi w Krowodrzy	78 „
C. Podatek dochowy:		
	„ 65. Z dóbr Tropiszów	115 „
Razem w tej rubryce		1.244 „
	Rubryka XVI. Poz. 66. <i>Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi</i>	150 „
Rubryka XVII. <i>Dyety i koszty podróży.</i>		
	Poz. 67. W sprawach własności dóbr	50 „
Rubryka XVIII. <i>Koszta utrzymania podrzutków.</i>		
	Poz. 68. <i>Utrzymanie podrzutków przyjętych przed r. 1873</i>	1.500 „
Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę zniżoną z powodu zwinięcia zakładu. W r. 1881 wydano 2.132 zł.		
	Poz. 69. <i>Utrzymanie podrzutków przyjętych po r. 1873</i>	250 „
ze względu na wynikłość r. 1880 razem		1.750 „
Rubryka XIX. <i>Koszta utrzymania noworodków na bezpłatnym oddziale położnic:</i>		
	Poz. 70. <i>Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie</i>	150 „
Rubryka XX. <i>Zapomogi dla położnic.</i>		
	Poz. 71. <i>Dla położnic opuszczających z dzieckiem oddział bezpłatny</i>	1.200 „
Rubryka XXI. <i>Rozmaite.</i>		
	Poz. 72. <i>Koszta sądowe, portorya itp., wszystkie te pozycye prelinuje się według wniosku Wydziału kraj.</i>	400 „
	Rubryka XXII. Poz. 73. <i>Koszta utrzymania dzieci w szpitalu ś. Ludwika w Krakowie, komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem kraj.</i>	10.400 „
o 200 zł. więcej jak na rok 1882. ze względu na wzrastające potrzeby, gdyż ilość dni leczenia w r. 1880. wynosiła 20.442 dni, a w r. 1881. już więcej, bo 21.029 dni.		
Razem więc wynoszą wszystkie wydatki według preliminarza komisyi		146.390 zł.
czyli o 1.880 zł. mniej od preliminarza Wydziału kraj. wynoszącego 148.270 zł.		

D o c h o d y.

Komisya prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym:

Rubryka I. <i>Odsetki od kapitałów:</i>	1. od papierów	405 zł.	
	2. od hipotek	614 „	
	3. dochody z fundacyj	1.530 „	
	Razem		2.549 zł.
Rubryka II. <i>Dochody z realności i dóbr (4—9)</i>	. . . . .		11.011 „
Rubryka III. <i>Zwroty kosztów leczenia:</i>			
	10. z fuduszu krajowego galicyjskiego	113.000 zł.	
	11. z funduszków obcokrajowych i stron	13.000 „	
	Razem		126.000 „
Rubryka IV. <i>Dochody rozmaite</i>	. . . . .		65 „
Razem więc wynoszą dochody według preliminarza komisyi, zgodnego z wnioskami Wydziału	. . . . .		139.625 zł.

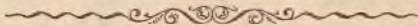
Z e s t a w i e n i e :

Z zestawienia wynika, że komisya prelinuje na rok 1883:

wydatki w kwocie	146.390 zł. — czyli o 1.880 zł. mniej niż Wydział krajowy,	
zaś dochody w kwocie	139.625 „ zgodnie z Wydziałem krajowym;	
zatem niedobór wyniesie	6.765 zł. to jest o 1.880 zł. mniej niż niedobór prelinowany przez Wydział krajowy w kwocie 8.645 zł.	

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala Św. Łazarza w Krakowie na rok 1883 i pokryje wykazany niedobór w kwocie 6.765 zł. z funduszu krajowego.

Budżet krajowy na rok 1883.

Lit. G.

Fundusz policyi krajowej.

Sprawozdawca p. Goldman.

Wydział krajowy preliniuje w tym funduszu w dziale wydatków 417 zł. jak na rok 1882, w dziale dochodów 6.189 zł. o 117 zł. mniej niż na r. 1882. Zmniejszenie to dochodów ma swoje uzasadnienie w zmniejszonych dochodach z odsetków, zamiast preliniowanych na rok 1882 6.284 zł. preliniuje Wydział krajowy na r. 1883 tylko 6.167 zł., a to z powodu niższej stopy procentowej i spłaty w r. 1883 dalszej raty 8.000 zł. za sprzedaną realność św. Maryi Magdaleny od których rat c. k. Rząd płaci 6 pre., a za gotówkę z tej raty zakupione być mają listy zastawne 5 procentowe.

Z tych powodów, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dochody funduszu policyi krajowej	.	.	6.306 zł.
wydatki	"	"	417 "
nadwyżka dochodów	.	.	<u>5.889 zł.</u>

która wpłynie na dochód funduszu krajowego rubr. IV.

Lit. H. — M.

Fundusze samoistne.

Sprawozdawca poseł Goldman.

Dział ten obejmuje następujące fundusze:

Lit. H.	fundusz	domestykalny.
" I.	"	kultury krajowej.
" K.	"	stanowy sierociński.
" L.	"	Aleksandra hr. Stadnickiego.
" M.	"	pożyczki z r. 1873.

Dawniej należał do tego działu także fundusz szkoły weterynaryi, który jednak już w roku 1882 odpadł z powodu, że Wydział krajowy stosownie do uchwały Wys. Sejmu z d. 20. Maja 1875

i 17. Lipca 1880 oddał znajdującą się w tym funduszu realność c. k. Rządowi, który przyjął na siebie koszta urządzenia i utrzymania szkoły weterynaryi. Umorzenie długu ciężącego na tej realności i subwencya krajowa dla szkoły weterynaryi umieszczone są w rubr. XV wydatków funduszu krajowego.

Komisya budżetowa zbadawszy szczegółowo preliminarze każdego z tych funduszy, przedkłada Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

Lit. H. Fundusz domestykalny.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków na wydawnictwo aktów grodzkich 1.200 zł. rozmaite 5 zł., razem 1.205 zł. jak na rok 1882. W dziale dochodów zaś na odsetki od papierów własnością funduszu będących i dokupić się mających 4.412 zł., o 200 zł. więcej niż na r. 1882 z powodu zwiększonego funduszu zarodowego, ze sprzedaży dzieła „Poczet szlachty galicyjskiej“ 5 zł. ogółem 4.417 zł.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

dochody funduszu domestykalnego	.	.	4.417 zł.
wydatki	"	"	1.205 "
		nadwyżka dochodów	. 3.212 zł.

która ma być użytą na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. J. Fundusz kultury krajowej.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: zwroty kar 20 zł., zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublinach 5.000 zł. w dziale dochodów: odsetki od kapitałów 2.381, kary za przestępstwa lasowe i wodne 3.000 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu kultury krajowej	.	.	5.381 zł.
wydatki	"	"	5.020 "
		nadwyżka dochodów	. 361 zł.

Lit. K. Fundusz stanowy sierociński.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: na utrzymanie sierót 1.687 zł., na rozmaite 5 zł. jak na 1882. W dziale dochodów zaś: odsetki od papierów wartościowych 1.885 zł., o 3 zł. mniej, niż na rok 1882, a to pomimo pomnożenia funduszu zarodowego, z powodu, że z tego funduszu wylosowano pewną kwotę 6 proc. listów hipotecznych, a za otrzymaną gotówkę zakupiono 5 proc. listy towarzystwa kredytowego.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu stanowego sierocińskiego	.	.	1.885 zł.
wydatki	"	"	1.692 "
		nadwyżka dochodów	. 193 zł.

która użytą zostanie na pomnożenie funduszu zarodowego.

Lit. L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków: płać za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich 800 zł., rabat za sprzedaż aktów grodzkich 122 zł., koszta druku i oprawy 800 zł.,

o 250 zł. mniej niż na rok 1882 a to według wynikłości z roku 1880, rozmaite 5 zł., — ogółem 1.727 zł. W dziale dochodów: dotacya z funduszu domestykalnego 1.200 zł., sprzedaż wydawnictwa aktów grodzkich 405 zł., odsetki od papierów wartościowych i książeczki kasy oszczędności 181 zł., pozostałość kasowa z końcem 1882 r. — 5.442 zł., ogółem 7.228 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego	. . .	7.228 zł.
wydatki	„ „ „	1.727 „
	„ „ „	5.501 zł.

przeznaczona na pokrycie doraźnych kosztów druku znaczniejszej ilości tomów wydawnictwa aktów grodzkich.

M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Wydział krajowy preliniuje w tym funduszu wymogi na cały rok 1883., komisya budżetowa jednak z uwagi, że w rubr. XIV wydatków funduszu krajowego, Wydział krajowy preliniował a Wys. Sejm na wniosek komisji budżetowej uchwalił kwotę 57.582 zł. na jedną ratę kapitału i na półroczne odsetki od pożyczki zaciągnąć się mającej na spłacenie w obiegu pozostających 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, nie może przyjąć preliniarza Wydziału krajowego, gdyż według tego preliniarza połowa wymogów na zaspokojenie zobowiązań płynących z pożyczki krajowej z roku 1873 byłaby dwa razy preliniowaną.

Z tych powodów komisya budżetowa obniża preliniarz Wydziału krajowego w rub. I. o 8.600 zł. w rubr. II o 39.500 zł., w rubr. III poz. 3. o 3950 zł. razem obniżenie wynosi 52.600 zł.

Inne rubryki i pozycye wydatków, jak również wszystkie rubryki dochodów komisya wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym.

Komisya budżetowa przeto wnosi:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z r. 1873.

Rubr. I. Umorzenie pożyczki przez losowanie	. . . . .	8.600 zł.
„ II. Wypłata kuponów	. . . . .	40.000 „
Rubr. III. Koszta administracyjne:		
poz. 3. C. k. Skarb. Państwa 10 % podatek od kuponów	. . . . .	4.000 zł.
„ 4. Temuż należytość stempłowa od kuponów	. . . . .	1.257 „
„ 5. Potrzeby kancelaryjne	. . . . .	100 „
	Razem	5.357 „
Rubr. IV. Bozmaite	. . . . .	400 „
	Razem wydatki	54.357 zł.

Dochody preliniuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w ogólnej kwocie . . . . . 20.781 zł.

Z porównania wydatków . . . . . 54.357 zł.

„ z dochodami . . . . . 20.781 „

okazuje się niedobór . . . . . 33.576 zł.

który pokryty zostanie z pozostałości kasowej z r. 1882.

Pozostałość ta wykazaną została w budżecie na r. 1882 na prawdopodobną kwotę 461.534 zł. Odtrąciwszy od tej kwoty powyżej wykazany niedobór za rok 1883 okazuje się ogólna w chwili konwersyi rozporządzalna gotówka w kwocie 427.958 zł.

